

అంబుతము

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ జూన్ నెల 5-వ తేదీ మంగళవారము

No. 56

సంపుటము ౧౦

ఈ రోజు దినమునందు, అధిక శ్రేష్ఠమాస బహుళ సప్తమి ౭.

సంచిక ౫౬

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు.

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదిగల మాయమందుగాదు. పలుమందులవలన మోసముగలుగును. మంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగుదులమృతంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

అద్భుతముగా తయారు చేయబడినది

మిక్కిలి తక్కువ ధరలు బంగారు గట్టిగాజులు

నెం 105

నెం 108

6 అంగుళముల కొలత గలది బల 1 కి భరత్తు. 24 తిరిగి యిచ్చునది రూ. 18

ముఖ్యగమనింపు:—మానవ కొనిన ఏ నగనుగాని మాకే కావలెను చేసిన వైన తెలుపబడిన ప్రకారము రావలెను.

చిత్ర విచిత్ర కాగితములు ఉచితముగా పంపబడును.

బడును.

తెలిఫోను నెం 1048

హిరాలాల్ మోతీలాల్

{ 126, సామకాటకేట, మదరాసు.

ఉపనయన, వివాహ సమయములందు మా ప్రదర్శనగదులకు ఒకధపాదయచేయుడు

చిత్ర విచిత్రపు పూజలుగల సీసావెండి మంచపాత్రలు, ఉద్దరణిలు, లోటాలు, తట్టలు, కంచములు, గిన్నెలు, సాదారకములలోను అమృత మునకు సిద్ధముగా నున్నవి. సవరము బంగారుకు సీసావెండికి పూచి విచ్చెదము.

ఉమ్మడిరామయ్య శెట్టి

గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ

25 వైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

1642 (3)

మలయచందనము

గనేరియా

అను నెకరోగమునకు తుకారము కథ్యము లేదు. పిచికారీతో పని లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల నెకరోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. శ్రీల కుమారు న్యాసలకు తొడ ఇది కావలెను. (1251) డబ్బీ 1 కి నెల 2-4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం (గోదావరిజిల్లా.)

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలలపాలిటి మంత్రము:— మేనమామ, నాక్కా, కుక్క నవ్వును, నిన్నుత్తుక, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటిని పొడిచి మంచి బలమును, యశస్వమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని కలగ జేసి, తిరిగించు వర్తనపాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 30 కు డబ్బీ రూ 1-4-0. ఎ. పి. చార్జి 0-1-0 (జి.ఎస్. రోజుపువ్వు లేహ్యము:— ఇది మలబద్ధమును సాగిలో కాల విరేచనమును జేయుగా కలిగించుటలో అమృతసాము 15 కు డబ్బీ రూ 0-10-0, ఎ. పి. చార్జి 0-1-0 పి. పి. టెండుకోఆయుర్వేదసమాజం, కె.వి.పి, నెల్లూరుజిల్లా.

హిందీ-తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6-0

హిందీ ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ

వెల ౧-౦-౦.

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు వీలయిన. సులభ శయిల్ని వ్రాయబడినవి.

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,

నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ప్రతి స్త్రమైన బందరు మూమిడివండ్లు

జవాబీరు, ఇమాములగంతు, నాజూకుపసంకు బజారులో నున్న భరితకారము సప్తముచేయబడును. మాయవారు ఆ ద్వాయ్యతో ఆర్డరు పంపవలెను.

చె. వెం. నరసింహారావు ఖాదీనిలయము.

(775)

మరికట్టబడు, కృష్ణాజిల్లా

నోటీసు

766

గోదావరిజిల్లా గాకినాడతాలూకా తాళ్లపల్లి గ్రామము లోని వెద్దంప. అనే మూడు య 160 ల అంకభూమిని బందరు అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము 1888 ఫస్ట్ గాయరు క్లు 1887 ఫస్ట్ అఖరరకు 5 సంవత్సరములకు ఆనంతరము నేర్పాటు చేయవచ్చును. గమక కామకలిసి గడవలసినవారు 1928 సం॥ ౧౦ జూన్ 10 తేదీనా నదరు కార్యాలయ దర్శినికి దరఖాస్తులు పంపవలెదను. మా హెచ్చరికాంపెంటు భోగరాజు సదాశివసుబ్రహ్మణ్యంగారు ఈ నెల 31 తేదీ లగా యారు కొద్దిరోజులు యీపనిమిల్లం ఆప్రాంతముల నుండిదరు, గమని విజిల్ గాదు దిఖాస్తులు వారికిమామ ఇవ్వవలెను. వేమురీ రామచంద్రరావు, తాళ్లపల్లి, అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయ, బందరు, కృష్ణాజిల్లా

కర్తవ్యములు

కర్తవ్యములు వెంటవెంటనే చిగురుచున్నవి. అనేకులు చెప్పుచున్నాడు. వెంటవెంటనే చిగురుచున్నాడు. కర్తవ్యముల గ్రహణము రాధని దాగు కర్తవ్యములను చూచుచున్నాడు. ఇట్లు అనేక విధముల విభాగములు కలుగుచున్నవి.

కర్తవ్యములు వెంటవెంటనే చిగురుచున్నవి. అనేక విధముల విభాగములు రాధని దాగు కర్తవ్యములను చూచుచున్నాడు. ఇట్లు అనేక విధముల విభాగములు కలుగుచున్నవి.

కెల యెక్కువయగుటకు కారణములు ఇంటి వదులుకొన వలెను. శ్రేయోకరములు ఇయ్యవలసినది తెలియజేయుట నవ్యముగా నేయువారు అవలంబించుట మేరకు లోపము లగవలసి యున్నది.

ఈక్రింది విషయములు గమనించిన మనము మనకర్తవ్యముల బాగుపరచుకొని అవి మనకు చేయగల మహాపాపములను గమనింపవలెను. నే తెల్పుచోవు విషయములు అనేకములు విని యుండుదురు. అయినను తెలిసినవారికి జ్ఞాపకపరచుట తక్కుగా దని యెంచి వ్రాయబోవు విషయములందు క్రొత్తపాఠముగాక నూలు వాగి విప్పినపుడు ముడుపు ఎక్కువగా పడిన బాగుగా పురికొట్టుట లేనియెడ మంచి కాదనియు తెలిసికొనవలెను. నూలు పడుగుట వేయవలసిగాని పేకట వేయవలసిగాని అర్థములు తెలిపి వుంచవలెను.

నూలును చక్కగా తడిపి కొద్దిగా పిండి కొయ్యపిటమీద వుంచవలెను.

ప్రతిదినము గుంజి పిండిపెట్టుట మంచిది. నూలును పేకట వేయవలెను. కొందరు పశ్యేయలో నీర్వహిస్తే అనీటిగుండా కచ్చుదారముతో కండ్లబొట్టు చుట్టుదురు. అనూలపశ్యేయలోని నీటిగుండాకచ్చుటకు ఇనుపముక్క నీటిలో నూలుపై పెట్టెదరు. అందువల్ల నీరు ఇనుపచిలుముతోనుండును. అచిలుము ఈ దారమున కగుచుండును. కాన యనుపముక్కను తీసివైచి చేత కొయ్యను ఆస్థానమున వుంచవలెను.

నూలుకొనుటకల్ల అమ్మవారు పూర్తిగా పురికొట్టెట్లక ఏవో ఒకతీతగా నూలుమాత్రమున మాపి తమ డబ్బు చేతవేసుకొనెదరు. అందువలననే మహాత్మ్యే మరధర్మముగా నూలువదుకవలెనని చెప్పిరి. తీసిని మనము గమనింపవలెను. ఇది మాఖ్యముగా గమనింపదగిన విషయము. ఇదిలేక ఏమికోని కట్టుకొనినను ఎంత తెలియచ్చి కర్తవ్యకొనినను జాణ్యముగాని, తెలివిగాని, ప్రైర్యముగానిరాదు. కడుకను కడుకనుగాని జాణ్యమురాదు. కడుకగా కడుకగా కచ్చిననాకెప్పుడుతో కొనికట్టుకొనిన నాకెప్పుడుపోటికి నిలువజాలదనుట అనుభవసిద్ధమే. కాన కర్తవ్య నూలువడికి ఖర్చుచిగురుచి చిగురుచి పరిశీలించుకొందురుగాక. కర్తవ్యకర్తవ్యములు ఇంటి వడికించి నేయించి కట్టుకొను కనిగిరి కండుకూరు ఆత్మకూరు ఆచుట్టుకట్టు కట్టెలవారి నడిగిన వికడము కాగలదు. వారికర్తవ్యములు చిగురుచుండుటయు మనకర్తవ్యములు చిగురుచుండుటయు తెలియజగలదు. ఆ ప్రాంతములవారు ఒక జతగొడ్డలతో కాలుము గడపువారు సీమగుడ్డలు మూడునెలలకు చిగురుచునియు మనకర్తవ్యములు సంకల్పము వుండుననియు వేలమంది చెప్పి యున్నారు గాన మనకర్తవ్యమును మనము బాగు పరచుకొనుటకు మనయింటి వడికకొనుట నూలు మన యింటికి తడిపి యుంచుట శ్రేయోకరమును ఒకటి రెండేసారులు పరిశీలించుట ఈ మొదలగు కనులు నెంవేర్చి ఖర్చుచుండు గుణమును పరిశీలించుట గాక.

నూలును మనము కొనుటకల్ల దూదిని నూలు రూపమున మన కంటిగట్టుదున్నా రని నైన చెప్పియున్నాను. ఈ నూలు కొనుటకల్ల సీమగుడ్డలు కొనుటకు ప్రోత్సహించినవార మగుచున్నాము గాన యిక శ్రేయోకరము నూలు కొనుట యనునది యుండకూడదు. ఈక్రింది లెక్కను గమనింపుడు. అరవీశ దూదితో వడికిన నూలు నాలుగువారలు కల కడుగు అగుచున్నది. తీసి నెల 30-00 లు లేక 30-40 లకు కొనుచున్నాము. యిది రెండు మూరల వేదబొట్టు కొంచెము ఎక్కువ వేదబొట్టుతో 10 మూరలుగల కర్తవ్యముగా వీక్షించుచున్నది. దీనికి కూలి రు 20-00 లు, డెల్టా రు 20-40 లు అగుచున్నది. తీసిని మనమే కడుగుకొనిన దూదికయం 1-12-00 లు రేకులు శ్రేయోకరమునగుచు చేరి 0-6-00 లు శ్రేయోకర రు 2-00 లు. కుల్లు రు 30-20 లకు వచ్చును. ప్రస్తుతము ఈ వేదబొట్టు ఈ పొడవు కల సీమగుడ్డ ఈ రు 30-20 లకే వచ్చుచున్నది గాన మనము నత్తుములేక పని జరుపుకొచ్చును. ఇది వేదబొట్టులలో నైన

యెడల శ్రేయోకర రు 1-00 యగును. అప్పుడు వై కర్తవ్యము ఈ కూర్పు కట్టెలలో 3-20 ల కనునది 2-20 లకేవచ్చును. ఇప్పుడు సీమగుడ్డ మనపోటికి నిలువజాలదు. అంతవరకు అనగా చేత నూలో గింజలు వచ్చక పడి ఈకూర్పు పట్టెలవారు 10 మూరలకు రూపాయ కూలి తీసుకొనేంతవరకు కాంగ్రెసువారు ఈ కర్తవ్యమునకు వుపాయము అలోచించవలెను. దీనికి వుపాయము తిలక నిధిలోనుండి ప్రతియూర శోక మగ్గమును కర్తవ్యముతో పోషించుట రేకు మార్గము. ఈ మార్గము ననుసరింపనియెడల కర్తవ్య పూర్తిగా వ్యాపించజాలదు.

శ్రేయోకర కాపువారు అదవారైనను మగవారైనను మూడు మూరల వేదబొట్టు కర్తవ్యమునే ధరింతురు. ఈ కర్తవ్యమును నిర్బంధించుటను వాళ్లు నూలు కావలెను. దీనిక్రియం రు 4-14-00 నేయుటకు కూలి 2-8-00 లు కుల్లు రు 7-30-00 లు అగుచున్నది. ప్రస్తుతము 988 కుల్లు తొమ్మిది గజములు నెల రు 4-12-00 లు అగుచున్నది మన ఖర్చురైతే 7-30-00 లలో 30-30 పోయిన రు 4-30-00 లకే వచ్చును మల్లు మూడు నెలలందేన మన ఖర్చుక సంకల్పముండును. అయితే కడుగుకొనువారు ఏలనూలు అమ్మకొనుచున్నారనగా వేసి ఇచ్చువారు తేనెదన సేగాన ప్రతియూరను కాంగ్రెసు శ్రద్ధతోనీకొని వర్గ మేర్పరచుచున్నాము చేసినగాని ప్రయోజనముండదు.

మరియు నూలు అమ్మకొనిన రు 4-14-00 లు కచ్చుయం తగా ఏల కర్తవ్యమే నేయించుకొనవలెనియు వై నూలు ఖరీదుకే ఏకవ్యములేక మల్లు కచ్చుననియు జనమునకు తోచుచున్నది. దీనిని జట్టియు కాంగ్రెసువారు నేయించి యుచ్చుట ప్రతియంబును వడికించుట శ్రద్ధగా జరిగించవలెనని బోధించడ మనదు.

నూలు ఎంత ఇయ్యవలెను?
నూలు 5 శేనల వేదబొట్టుకు 100 పుంజములు అతికిన పేకట 100 పుంజములు ఇచ్చిన బహువట్టుమైన శ్రేయోకర మేర్పడును. దీని దానమును నూలు ఇయ్యవలెను.

ఖర్చు వర్తకము
నవ్యకముగా ఖర్చు అమ్మకర్తవ్యము గే శేనల వేదబొట్టు కర్తవ్యములు గజం, 10-కి రు 0-12-00 లు మూడు మూరల వేదబొట్టు గజం 10-కి 0-01-00 లు కంతున అమ్మచున్నాడు. యీ అమ్మకము వలనను జనము మిగుల ఖర్చునెడల విచారులగుచున్నాడు.
గే శేనల వేదబొట్టు కర్తవ్యము 3 మూరలవేదబొట్టు కర్తవ్యం నూలు గే వారలు 3-00-00 5 వారలు 3-00-00 కూలి 2-00-00 కూలి 2-00-00 అంచునూలు 0-20-00 అంచునూలు 2-00-00
2-3-00 2-00-00

వైయోక్తములు గజముల తాను కగు ఖరీదు గే శేనలవేదబొట్టు కర్తవ్యములో వర్తకునకు తానుకు 0-00-00 మూడుమూరల తానులో 0-01-00 లాభించుండును. యీ లాభము సాధారణముగా కర్తవ్యముల అంగళ్లవారు తీసికొని లాభముకన్న చాల వాస్తవిక అనట శ్రేయోకరము అత్యంత లేదుగాని ప్రస్తుతము ఖర్చువర్తక కీమాక్రమ లాభము లేకున్న గిట్టదనుటకు నంది యుములేదు. మనము కొంత ప్రయత్నించుకొనిన ఎంత లాభము కలుగునో తెలుసుకొనవచ్చును.

వైయోక్తమైన లెక్కకరము ఖర్చువర్తకము కేయించక వున్నందువలననే కర్తవ్యము త్వరగా చిగురుచు వీర్చుచున్నది. గే శేనల వేదబొట్టుకు 3 వారలు నూలుగున్నర వార, మూడు మూరల అయిదు అయిదున్నర వార నేయించుట జరుగుచున్నది. ఈ లాభము నడుమనున్న శ్రేయోకరమునాని లాభము నకై చేయబడుచున్నది.

శ్రేయోకర చ మ ర్క ర ము
జనమున విశేషమంది శ్రేయోకరకట్టుకొనుటకు చాల బడవుగా నున్నది. వైయోక్తమైన నైమనశ్చినుగాని మేము కట్టుకోజాలము మొదలగు నిరధిమానముతో గూడినమాటలవలన శ్రేయోకరం చ మ ర్క ర ము జరుగుచున్నది. శ్రేయోకరము సాధారణముగా రెండుగడల అచ్చుతో జరుగుచుండును. వైయోక్త కనబడుటకు శ్రేయోకర సుండుటకు ఆకురవడుచున్నందున ఒంటికడ అచ్చులను కట్టింపివాటిలో అతికి నేయించున్నాడు. ఇందువలన 100 పుంజములు నూలు అతికినవలసిన కడుగుకు వడికొడుకు వచ్చుండు పుంజములు అతికిన చూలును. ఇందువలన కర్తవ్యము తేలికగానుండును. చూడుటకు వైయోక్త సుండునగాని త్వరగా చిగురుచుండును. ఈ కోరికవలనను ఈ కోరికను వైయోక్త నూలు నంపించించి నేయించి యుచ్చుకే పోయెనుచులేక నే యితరములు చు వృత్తిమార్గము వైయోక్తమునకు కనుపరచుటవలెను

అనలు ఖర్చుకొనుటకే వేసదీయుచున్నాడు. మోసము-నాశము అని అదేవారు వాడునామెక సత్యమే అయినది. కాన తొన్ని విధముల చూచినను నూలు కడుగుకొనినవారికి తక్షణమే వస్త్రమేర్పడు విధాన మేర్పరచినగాని అనుకొన్నవని నెరవేరదనుట స్పష్టము. వెంటనే నేయించి ఇయ్యగలవిచ్చుట కాంగ్రెసు వారు జరిపిన ఎందరో కడుగువారు వీర్చుచి యెంతయో వైయోక్తముల కేర్పడగలదు. సర్వశక్తులను ప్రస్తుతమునను అర్థము విచ్చుట మనంకే వినియోగించుకవలస ఖర్చు చిగురుచు జరుపుగానుండుట సీమనూలు కట్టిచేయుట, నేయించువారు, అమ్మవారు, లాభములనీంచుట, ఖర్చువీయముగా తోచవలెండుట, మొదలగు అనేక లాభములు చేహారి కాంగ్రెసు అనగా శ్రేయోకరము అనునది ప్రతిమనుష్యునికి తెలిసిరాగలను.

కారం శ్రేయోకర వెంకటరంగయ్య,
రంగనాయకులపేట, శ్రీలూరు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూన్ 5-వ తేదీ మంగళవారము

(1) ధాన్యములు

దసరాలు బా 1-కి రు 45-00 మొదలు 55-00 వరకు		
బియ్యం బస్తాలు	మొదలు.	వరకు.
కునుమ రేనాలివి ,, ప 45 గలవి రు 11-00		18-00
నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 14-8-0		15-8-0
డిల్లీవి ,, డిటా ,, 14-0-0		16-8-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,		8-8-0
నవ్వులు ,, ,, 22-0-0		24-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి 195 ర, 10-8-0	రు 11-00
నెనగలు ,, డిటా ,, 10-0-0	11-8-0
నెసలు ,, డిటా ,, 11-8-0	12-0-0
మినుములు ,, డిటా ,, 18-8-0	15-8-0
ఉలము ,, డిటా 164 ,, 7-0-0	7-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులునూనె బా 1-కి రు 150-00	155-00
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14-0-0	24-0-0
కొండాపురం వేరునెనగపప్పు బా 1కి ,, 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము ,, 56-0-0	58-0-0
వేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 145 మి.న.నూనె 180	
అముదము నూనె బా 1-కి రు 128-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చూయపసుపు బా 1-కి రు 165-0-0	170-0-0
కూరపసుపు ,, రు 154-0-0	165-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరివి) బా 1-కి రు 90-0-0	105-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమంతు మణుగు 1-కి రు 40, 45	
కాళహస్తి పాయకట్టు ,, రు 60, 65	
బెల్లము బా. 1-కి రు 40-0-0	50-0-0
చింతపండు పాతడి బా 1-కి రు 48-0-0	90-0-0
,, క్రొత్తది బా 1-కి రు 85-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

కట్టాలు రఖం బా 1-కి రు 87-0-0	88-0-0
చదరం ,, 88-0-0	40-0-0
రవుండు ,, 87-0-0	88-0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 కులంకు రు 80-0-0	85-8-0
బంగారము, కులము 1-కి రు 24-8-0	25-0-0
సవరను 1-కి రు 15-15-0	
ఇత్తడి బా 1-కి రు 800-0-0	805-0-0
రాగి డిటా రు 880-0-0	865-0-0
అస్కా చెక్కర ల 1-కి రు 59-0-0	

(7) తంగులు అలిజరైన

ఆపు కృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు రు 160-0-0	162-0-0
తొట్టికెడ్డుడు 20 డిగ్రీలు	డిటా
సింహంమార్కు 20 డిగ్రీలు	డిటా
ఆపుకృష్ణుడు 18 రు 145-0-0	150-00

రంపవీరారి

వాల్తేరులో విచారణ

ఆంధ్రపత్రికావిలేజరి - విశాఖపట్టణం, 30-5-23

పై విచారణ యానెల 30-వ తేదీ ఉదయం 11 గంటలకు ప్రారంభమయింది. మేము వెళ్లినది ఫిర్యాదీతరపున మొదటిసారి విచారణ అయినది. డిఫెన్సు వకీలు గారు రాకమునుపే విచారణ ప్రారంభమయింది. తరువాత ఆయన కూడ వచ్చిరి. ఈ క్రింది క్రాసుపరీక్షలు చేసినారు:— పితూరీ దార్ల తన గ్రామమున్నుబయింటిలో భోజనసామగ్రిలను దోచుకొనుటగూర్చి యానాక్షి చెప్పెను.

సాక్షి:—“మున్నగురు భోజనసామగ్రిలు యిచ్చలేదు. పితూరీదార్లే ఆ సామగ్రిలను దోచుకొన్నారు. పితూరీదారులు మున్నుబయింటిలోనుండి దోచుకొన్నారు. పితూరీదార్లను గ్రామమున్ను తనంతటనే తన గ్రామము ఆహ్వానము చేసెనేమో నాకు తెలియదు. నేను ఆప్పుడు కానిష్టేబులను ఎవ్వరినిగ్ని గ్రామమున్నుబయింటి మంచియుండలేదు. ఈ సంగతులు నేను స్వయముగా రిపోర్టు చేసియుండలేదు. కాని, రెండు రిపోర్టులు పెదవలసమాత్రము పంపియుంటిని” అని యీ సాక్షి చెప్పెను.

గుమ్మరి లక్ష్మయ్యగారి సాక్ష్యము:—నా గ్రామము రంపులు. నేను ఆ గ్రామపెత్తనదారుడను. దసరాలో సోమవారము మా గ్రామం పితూరీదారులు వచ్చినారు. సుమారు 10 లేక 12 గురు వచ్చినారు. వారి చేతులలో తుపాకులు కత్తులు వున్నవి. అశోకు మా గ్రామమున్నుబయింటి సంతకు వెళ్లినాడు. పితూరీదార్లు రాగానే మా గ్రామం యావంతింది వూరునిడిచి పారిపోయినారు. పితూరీదార్లు అందరు వంటచేసికొనుచుండగా నేనుచూచినాను. వారు గ్రామమున్నుబయింటిలో వంటకుడు కొనిరి. అయింటి అనుగపయిని యిద్దరు కానిష్టేబులున్నారు. పితూరీదార్లు దోచుకొనుట నాకు తెలియదుగాని పితూరీదార్లు గ్రామమునుండి పోయినతరువాత మున్నుబయింటి అడవాల్లువచ్చి తమయిల్లు పితూరీదార్లు దోచుకొన్నారని చెప్పినారు. పితూరీదార్లలో 8, 21. ముద్దాయాలు వున్నారు. మొదటివానిది మాకవరము. రెండవవానిది దొంగలూరు. కానిష్టేబులు మరుచటిదినమున తెల్లవారినప్పుడు పోయినారు. నేను నరసింహస్వామి పెరేడు నకు వెళ్లియుంటిని. గ్రామమున్నుబయింటి పోయినట్లు నేను రిపోర్టు వ్రాసినాను. కొలగాన సంగతులు, రేబాలసాక్షి గార్లను 1, 2 ముద్దాయాలను నేను వుంకేరీపూటయందు తరువాత పట్టుకొన్నాను. రంపులుగ్రామపారిక యింటిదగ్గర 1-వ ముద్దాయా సంగతులను పట్టుకొన్నాను. బారికవచ్చి కొలగాన సంగతులు వచ్చి మాయింటున్నాడు అని చెప్పినాడు. ఆ వెంటనే చాపరాతిపాలెము గ్రామమున్నుబయింటి సహాయము కొరకు తీసికొని వెళ్లినాను. ఒకటవ ముద్దాయా పాలములో రెండవ ముద్దాయా వున్నాడని మాతో 1-వ ముద్దాయా చెప్పగా మొదటి ముద్దాయాదగ్గర కాపలావుంది రెండవ ముద్దాయాని పాలములో నలుగురి సహాయముతో పట్టుకొని గ్రామమున్నుబయింటి తీసికొనివచ్చినాము. 2-వ ముద్దాయా చేతిలో 2 నీళ్ల డబ్బాలు ఉన్నవి. (ప్రదర్శిత వస్తువులలో ఒకడబ్బాను పోల్చెను) పితూరీదార్లు పూటయందు ఆయినతరువాత దెబ్బిపోయినారనిగ్ని అందుచేత నే యిక్కడకు వస్తాననిగ్ని ముద్దాయాలు చెప్పిరి. వీరిని మా గ్రామ మున్నుబయింటి చింతపల్లి ప్రేమనుకు చేర్చినాడు. నేను ముద్దాయాలతో వెళ్లలేదు.

క్రాసు:—నేనుకూడా ముద్దాయాలను పట్టుకొనుట నిజము. బారిక నాతో ముద్దాయాలనుగురించి రంపలిగ్రామ మున్నుబయింటిగానే చెప్పినాను. 1-వ ముద్దాయాదగ్గర కాపలా ఎవరిని వుంచినామో వారిపేర్లను నేను చెప్పలేను. వారు యెవరూ యిక్కడకు సాక్ష్యము ఇచ్చుటకు రాలేదు. మా గ్రామంలో 10 యిల్లుమాత్రమే గలవు. ఆయూరిలో పురుషులు నలుగురే కలరు. ఇంటి అరుగుపైని కూర్చున్న కానిష్టేబులతో నేను మాట్లాడలేదు. కాని వారు నాతో, వారిని పితూరీదార్లు తన్నినట్లున్నా, వారికాగితములు దోచుకొన్నట్లున్నా చెప్పినారు. నేను కానిష్టేబులదగ్గర నున్నప్పుడు భీమన్న పదాలు అక్కడ హాజరలేదు.—పితూరీదార్లు మున్నుబయిల్లును, దోచుకొనుట నేను స్వయముగా చూడలేదు. అట్లు మున్నుబయింటి పొంది పితూరీదార్లు దోచుకొన్నారేమో నాకు తెలియదు. “మేముపితూరీదార్లను కర్రపన్ను పాలెముదగ్గర తప్పించుకొని పారిపోయి వస్తున్నాము. దొరలతో ఈసంగతి చెప్పటకు

వెళ్లుచున్నామని” 1, 2 ముద్దాయాలు నాతో చెప్పలేదు. “దొరలదగ్గరకే మున్నుబయింటి తీసికొని వెళ్లెదము రండి” అని చెప్పి మేము వారిని తీసికొని వెళ్లలేదు.

జడ్జి:—నీవు 1-వ ముద్దాయా నే పట్టుకొనుటకు ఎందుకు ప్రయత్నించినావు?

సాక్షి:—అతడు పితూరీదార్లలో నొక డగుటచేత.

జడ్జి:—నీవు ముద్దాయాని అదివరకు పితూరీదార్లలో చూచినావా?

సాక్షి:—లేదు.

జడ్జి:—మరి ఎందుచేత 1-వ ముద్దాయాని పట్టుకొన్నావు? మరి యెవరినైన నీవెందుకు పట్టుకొన్నావు గావు.

సాక్షి:—1-వ ముద్దాయ పితూరీదార్లలో నొకడని చాల మంది అనుకుంటుంటే. నేను పెద్దవలస (ముద్దాయా స్వస్థలము) వెళ్లినప్పుడు చాలమంది ఇతను పితూరీలోకలిసికాడని అన్నారు.

జడ్జి:—1-వ ముద్దాయ ఏవడో వానిపేరు ఏమో, పితూరీదార్లలో ఏపేరుకలవాడు చేరినాడని ప్రజలు అనేవాలో చెప్పగలవా?

సాక్షి:—కొలగాని చేరినాడు అని ప్రజలు అనుటచేత వానిని పట్టుకొన్నాను.

జడ్జి:—“కొలగాని” అనునది 1-వ ముద్దాయ యింటిపేరు గదా! అని వానిపేరుకాదుగదా! ఇంటిపేరు చెప్పినంత మాత్రముననే, నీవు ఎవరినైన పట్టుకొనగలవా?

సాక్షి:—పట్టుకొనలేను. కాని కొలగాని అనునది వాని పేరేను. వాని ఇంటిపేరు “పసుపుతెట్టి”

జడ్జి:—ముద్దాయపేరు కొలగాని సంగతులుకాదా?

ప్రా॥ ప్రి:—చేరే పూర్వపుట్టుమెంటులో 1-వ ముద్దాయ పేరు పసుపుతెట్టికొలగాని అనికూడ నున్నది.

సాక్షి:—నేను అప్పుటప్పటి ముద్దాయని చూచేవాడను యని యీసాక్షి చెప్పెను.

గుడుతూరి బాలయ్యగారి సాక్ష్యము:—నేను చాట్రాతి పాలెము గ్రామముననున్నాను. రంపులుగ్రామమున్నుబయింటి నా మామ గారు, గుమ్మరి లక్ష్మయ్యగారి 1, 2 ముద్దాయలను పట్టుకొనుటకు రమ్మనమన్నారంటే నేను వెళ్లెను. అప్పటికి 1-వ ముద్దాయా కొలగాని సంగతులు మా మామయింటి అన్నము తింటూ యున్నాడు.

మా మామ అతనిదగ్గర నిలుబడియుండగా నేను చూచినాను. నేను లక్ష్మయ్య మా మామ మరీ కొండరుకలిసి 2-వ ముద్దాయాని పట్టుకొన్నాము. వీరిని చింతపల్లిలో దొరలకు ఒప్పగించి చేసినాము తరువాత నేను 6-వ ముద్దాయా సంగతికొనుటకు పట్టుకొన్నాను. పితూరీదార్ల భోగట్టా నిమిత్తము నేను మరయొకరితో దొరలూరు వెళ్లుతూయుండగా 2-వ ముద్దాయా గంగులు తుపాక్కి పట్టుకొని మాకుఎదురు ఆయెను. అతను మున్నుబయింటి పారిపోగా మేము అతని వెంటబడితిమి. అతను ఒక తుప్పదగ్గర దాగి కొని మాడు తూటాలుగల మూటను వివ్వచుండెను. మేము వెనుకనుండి వెళ్లి ముద్దాయా జుట్టుపట్టుకొని తుపాక్కివదలివేయమని అడిగితిమి. ముతాదారు కంకిపాటి కర్రపన్నుపదాలుగారు, నేను, కన్నయ్యగారు ముద్దాయాని దామనపల్లిలో కాంపుచేయుచున్న దొరలకు వప్పగించిచేసి అక్కడ గుమ్మరిపెట్టెగూర్చి స్టేట్ మెంటు వ్రాసి ఇచ్చినాము. మా గ్రామమున పితూరీదార్లు మొదటిపర్యాయము దోచుకొన్నప్పుడు నేను లేను.

క్రాసు:—మా గ్రామంలోను దొంగలూరులోను 14, 15 యిండ్లకన్నా పాచ్చి ఇల్లులేవు. ఇద్దరు పితూరీదార్లు రంపులుగ్రామం వచ్చిట్లు రాత్రి 7 గంటలకు వర్తమానము వచ్చెను. నేను పితూరీదార్లను పట్టుకొనుటకే వెళ్లియుంటిని. ఇదివరకు ఈ పితూరీదార్లను (1, 2 ముద్దాయాలు) గురించి నాకు తెలియదు. ఆరాత్రి చీకటిరాత్రియో వెన్నెలరాత్రియో నాకు జ్ఞాపకము లేదు. మేము రెండవముద్దాయాని పట్టుకొనుటకే 12 గంటలు రాత్రి అయినది. రెండవముద్దాయా అయిన రేబాల సాక్షిదగ్గర రెండు నీటిడబ్బాలు వున్నవి. వాటిలో ఏమిగ్ని లేవు. 6-వ ముద్దాయా తాను దామనపల్లి పితూరీదార్లను గురించి ఉద్యోగములతో చెప్పటకు వెళ్లుచున్నాను. అని మాతో చెప్పలేదు. అలాగుననే ఉద్యోగములతో చెప్పవచ్చును. మాతో రా, మేముకూడా అచ్చటకే వెళ్లుచున్నాము అని నేను ముద్దాయాతో చెప్పి తరువాత కాతుకముగా దొర్లతో నేనే వీడిన తరిమిపట్టుకొన్నాను. అని చెప్పలేదు.

కోర్టు:—నీవు దామనపల్లిలో ఉద్యోగములతో ముద్దాయా తనంతట తానే వచ్చిట్లు చెప్పినావా లేక 6-వ ముద్దాయాని తరిమిపట్టుకొన్నట్లు చెప్పినావా?

సాక్షి:—నేను తరిమిపట్టుకొంటినియే చెప్పితిని. నేను ఆరవముద్దాయాని పట్టుకొనుచుండగా అతను నన్ను తుపాక్కితో కాల్చుటకు ప్రయత్నించెను. రేబాలసాక్షిని తుపాక్కి కాల్చగలడు. కాని అతనికి తుపాక్కిలేదు.

కోర్టు:—ఈ సంగతి ఇదివరకు నీవుచేసిన యేరిపోర్టులో నయినా వ్రాసినావా?

సాక్షి:—ఈ సంగతి గురించి నేను ఏ రిపోర్టులోనూ వ్రాయలేదు” అని యీసాక్షి చెప్పెను.

(ఫలహారంతరము)

గుడుతూరి బాలయ్యగారి సాక్ష్యము:—వాని చాప రాతిపాలెము కాపురము. 8 నెలలక్రిందట పితూరీదార్లు ఒక సోమవారము రాత్రి మా గ్రామమువచ్చినారు. అప్పటికప్పుడే వారు మంకేరియందును చేసినట్లు విన్నాను. 30 నంది నేను పరుండియన్న మున్నుబయింటికదకు వచ్చి రాత్రి తలపు గుద్దిరి. మున్నుబయింటి దొరలను దిగబెట్టుటకుపోగా అతని పినతండ్రినైన నన్ను పితూరీదార్లు తిను బడిసామానులు ఇయ్యమని కోరగా గవన్న మెంటువారు ఆగ్రహిస్తారు నేను ఇవ్వను అని అన్నాను. నన్ను గంటవరకు నరకబోగా నేను పెదవలస పారిపోయి అక్కడ దొరగారిని కలిసికోగా నాకు ఆయన ఒక కాగితము యిచ్చి నన్ను చింతపల్లివెళ్లి అధికారంతో వెళ్లువనగా నేను అచటకు వెళ్లి ఒక స్టేటుమెంటుయిచ్చి అందువై నావేలిముద్రను వేసి నాను. (ఆ స్టేటుమెంటు చదివి వినిపించగా) స్టేటుమెంటు యిడెను.

కోర్టు:—నీవు పితూరీదార్లలో (అక్కడకు వచ్చిన వాల్లలో) నెవరినైనా ఎరుగుదువా? ఇక్కడ ఎవరైనా వారిలో వారు ఉన్నారా?

సాక్షి:—నేను గబ్బలము లక్ష్మయ్యకు మాత్రమే చూచితిని (అని పోల్చిచూపెను)

ప్రా॥ ప్రి:—నీవు మల్లపదాలును చూడలేదా?

సాక్షి:—రాత్రియగుటచేత చెప్పలేను.

క్రాసు:—మల్లపదాలది కంపరేగులపాలెము. లక్ష్మయ్యగారి దొంగలూరు. ఆ ప్రాంతముభూములు మా అన్న తాకట్టు పట్టుటచే అచ్చటకు పోవునప్పుడు నేను వీరిని చూచేవాడను. నేను మల్లపదాలును ఆరాత్రి చూచినట్లు దిగువకొర్టులో పోషాటున చెప్పినాను. కొత్తూరి శాపయ్యదిన్ని మల్లపదాలుదిన్ని పేరు పేరు గ్రామములు. నేను గ్రామమున్నుబయింటి పోవునప్పుడే గాము గంటవరకు, సామానులు తీయుటకు మొదలిడి ను. అప్పుడే నేను భయముచే పెదవలస పారిపోవ మొదలిడితిని. ఆ రెండవ దినము పెదవలసనుండి తిరిగివచ్చితిని. పితూరీదార్లు వచ్చునకి మంచినికెరాత్రి ఆయెను. చీకటిరాత్రికూడను. రాజుగారిని నేను చూచుట అదియే మొదటిసారి. రాజుగారి కొరకు నుంచును కావలయునని యడుగుటచే ఆయనకదా రాజుగారు అని అనుకొన్నాను. పితూరీదారులు మాయింటి వారి స్వంత యింటిలో వ్యవహరించుటలే వ్యవహరించినారు. మేము భయముచే వారిని అడ్డలేదు. ఒకప్పుడు మా అన్న కొమాకుడు (గ్రామ మున్నుబయింటి) రాజుగారి నెప్పుడైనా రమ్మనమని ఆహ్వానించినాడేమో మాకు తెలియదు. ఇంకా మా గ్రామములో 11, 12 ఇండ్లు కలవు. ఆయిల్లు యేమీ వారు దోచుకొనలేదు. పితూరీదార్లు సహాయము చేసినందుకు గ్రామమున్నుబయింటి గవన్న మెంటువారు తీసింపలేదు.

తిరుగుపరీక్ష:—నేను ఇచ్చిన స్టేటుమెంటులో తెలిపిన సంగతు లన్నియు నిజమే. కాని ఆ సంగతులు (పితూరీదార్లు దోచుకొనుటగూర్చి) నాకు తెలియవు. నాకు మున్నుబయిల్లి వర్తమాన మంపుటచే అటుల స్టేటుమెంటు ఇచ్చినాను.

కొంతకాలము రాజుగారిచే పట్టుబడిన

ఇనస్పెక్టరు సాక్ష్యము

సాక్షి కామయ్యనాయుడు గారు:—నేను 22-9-23 తేదీ మొదలు 23-3-23 వరకు స్పెషల్ డ్యూటీ పితూరీలో నుండేవాడను. నేను చింతపల్లిలో పితూరీదార్లగూర్చి దర్యాప్తునిమిత్తము వెళ్లితిని. బియ్యము వర్కరాలు రంపులులో పితూరీదారులు దోచుకున్నారని నేనుచెప్పి చింతపల్లి కానిష్టేబులను, వంటవాడలను, మరయొక పెంపుడువాడగు కర్రవాడలను 2-10-22 తేదీని రంపులువెళ్లి దర్యాప్తుచేసి 4-వ తేదీని చాపరాతిపాలెము వెళ్లి అక్కడనుండి 5-వ తేదీని వుదయం 9 గంటలకు పెదవలస చేరితిమి. లక్కవరపుపేట, తూరుమామిడి గ్రామములలో బియ్యము పితూరీదార్లు దోచుకొన్నట్లుల ఒకవరపు పేట గ్రామమున్నుబయిల్లి తెలిసి నా వంటుబ్రాహ్మణునిలో వంటు చేయమని చెప్పి గ్రామమున్నుబయింటి లక్కవరముపేట పంపి నేను తూరుమామిడి దర్యాప్తుకరకు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు

వెళ్లి అక్కడ మున్నబు, స్కూలుమాస్టరు దర్శాపు చేతు
ఉండగా ఇంతలో 20 మంది పితురీదార్లు (అందులో 5 గురు
కానిస్టేబులు యూనిఫార్ముతో వున్నారు) వచ్చి “నీవే
పాడీ ఇన్ స్పెక్టరువు” అని నన్ను కత్తులతో నరకబోయిరి. అం
దువై నేను పాడీ యిన్ స్పెక్టరును కాను. నేను జయపురము
యిలాకా సబ్ యిన్ స్పెక్టరును అని చెప్పగా నీసామాను ఎక్కడ
వుందని అడిగిరి. లక్కవరపు పేటలో వంటచేయుటకయి పంపితిని
చెప్పగానే కొందరు పితురీదార్లు వెళ్లి సామానులలో నా
తాలూకు మనుష్యులను తీసికొనివచ్చి నన్ను వారినిన్నీ
దగ్గరనున్న ఏనుగుంటకు ఖయీదీగా తీసికొనివెళ్లిరి. మఱి
స్కూలుమాస్టరు గ్రామమున్నబునగైరాలన్నారు. అక్కడే రాజు
గారున్నారు. అప్పటికి సాయంత్రమయినను. రాజుగారి దగ్గరకు
నన్ను తీసికొనివెళ్లి నిలబెట్టిరి. ఆయన చెట్టుక్రింద కూర్చోనెను.
నన్ను ఒక్కనిమాత్రమే వారు రాజుగారి దగ్గరకు తీసికొనివెళ్లి
నారు. 70 మంది మనుష్యులు తుపాకులు కత్తులతో వారిచుట్టు
కావలియున్నారు. నీవెందుకు వచ్చినావు, అని ఆయన నన్ను
అడుగగా చూడటాపయిని వచ్చిని. జయపురము ఇన్ స్పెక్టరును
అని చెప్పితిని. “బాప్టియను ఇన్ స్పెక్టరుపాడీయను ప్రజలను
వేపునట్టియున్నారు. నేను సాధారణముగా వూరుకొనను. వీరి
దారుణ చర్యలకు ప్రతిఘటనగ గర్వ మెంటు కచ్చేరీలను పగు
అగ్గిటి బుద్ధి చెప్పెదను. జయపురము మహారాజుగారి దగ్గర ఫిరం
గిని తెచ్చి యాద్రుచ్చేస్తాను. గవర్న మెంటువారు ఏపాటి బాంబు
లను నావైవేనడతో నేను చూచెదను. నేను అగ్ని వర్షము కురి
పించెదను. ఏమయినను సరియే నేను వెనుదీయను. ఈసంగతి
మీ అధికారంలో చెప్పండి, మీరు ఇంక ఇటువైపురావద్దు. నా
మహిమ ఇంకరెండు సంవత్సరములలో తెలియగల”దని రాజుగారు
నాతో చెప్పి పంపివేసెను. “దొరలున్న ఇన్ స్పెక్టరుపాడీయన్ను
ఎక్కడ నున్నారు నాతినుబడి సామానులు ఏవరిని వచ్చును”
అని రాజుగారు నన్ను అడిగెను. నన్ను తరువాత వదలివెట్టగా
నే నేను వెళ్లిపోవచ్చి 12 మైళ్ల దూరములోనున్న దొరలకు
(ఆఫీసర్లు) ఈసంగతి నివేదించినాను.

కొర్రు:— తూరుమామిడిలో వారి నెవరినైనా ఇక్కడ
వున్న ముద్దాయిలలో పోల్చగలవా?

సాక్షి:—(పోల్చుచు) 18, 4, 20, 17, 15, ముద్దా
యాలను.

కొర్రు:—రాజుగారి దగ్గరనున్న పుక్కు ఎవరినిచూచితిని
సాక్షి:—12, 1, 14, ముద్దాయిలను 22 జిల్లాలను రెండు
సంవత్సరములలో స్వాధీనము చేసికంటాము అని కూడా రాజు
గారు అన్నారు.

క్రాసు:—తిరుమామిడిలో, కానిస్టేబులు, లక్కవరపు
దేవినాయుడు తూరుమామిడిమున్నబు, స్కూలుమాస్టరు నాతో
నున్నారు. (తరువాత కొర్రు ప్రస్తావనగా) లక్కవరపు
పేట మున్నబును అగ్రామమే పంపుటచే అతను తూరుమామిడి
లో లేడు. అక్కడనున్న ఆందరిని పితురీదార్లు తీసికొనివెళ్లిరి.
తరువాత దారిలో రాజుగారిదగ్గరకు వెళ్లుమండగా నామను
ష్యులను కొందరు పితురీదార్లు తీసికొనివచ్చి మాతోకలిసిరి
నన్నుమాత్రమే రాజుగారిదగ్గరకు తీసికొని వెళ్లిరి. నా మనుష్యు
లను 60 గజములదూరములో వుండిరి. నేను రాజుగారితో
మాటాడు నిషయములు వారికి వివరణకపోవచ్చును. మేము
మెల్లగా మాట్లాడుచుంటిమి. నేనప్పుడు రాజుగారిదగ్గరకు వారిని
తీసికొని వెళ్లేదేను. నేను వెళ్లివచ్చిన తరువాతగూడ వారిలో
కొంతమందిని రాజుగారిదగ్గరకు తీసికొని వెళ్లేదేను. నాతో
కానిస్టేబులు, సోఖరు కుర్రవాడు, వంటవాడు వెళ్లిపోవచ్చిరి
స్కూలుమాస్టరు వగైరాల అక్కడనే యుండిపోయిరి. నేను
రాజుగారితో రెండుగంటలు మాట్లాడితిని. (ప్రశ్నంపగా) నేను
1 గంట తూరుమామిడిలో పితురీదార్లతోనున్న ఒకగంట
రాజుగారిలోనున్న మాట్లాడితిని.

కొర్రు:—పితురీదార్లతో కలిసికొనియెదలు రాజుగా
రితో మాటలు ఆడిన ఆఖరువరకు రెండుగంటలు అయినదనా నీ
వుద్దేశము?

సాక్షి:—అవును. మొదటినుండి తుదవరకు.

డి॥ వకీలు:—మీరు రాజుగారు మర్యాద చేసి భోజ
నము పెట్టినారా?

సాక్షి:—లేదు.

డి॥ వకీలు:—మీరు రాజుగారికి సాష్టాంగ సమస్కా
రము చేసినారా?

సాక్షి:—రాజుగారికి సమస్కారముమాత్రమే చేసి
నాను. సాష్టాంగము చేయలేదు.

నేను తరువాత యిచ్చిన స్టేటుమెంటులో లక్కవరపుపేట
నా మనుష్యులను పంపుట గురించి గాని, మందుగుండు పితురీ
దార్లదగ్గర చూచినట్లుగాని నేను చెప్పలేదు. తొందరచే పొర
పాటున వరచితిని. రాజుగారిలో మాట్లాడినమాటలలో బాప్టి
యన్ గారు ప్రజలను వెట్టుబాధలచేతనే పితురీ కలిగినట్లు రాజు
గారి యభిప్రాయమని నేను తెలిసికొనలేదు” అని యీ సాక్షి
చెప్పెను.

బి. రామయ్యగారి సాక్ష్యము:— నాకు తల్లిదండ్రులు
లేకపోవుటచే కామయ్యనాయుడుగారునన్ను పెంచుచున్నాడు.
వెదవలసమంది నేనున్ను, వంటవాడున్ను లక్కవరపుపేట వంట
చేయుటకొరకు పోగా కామయ్యనాయుడుగారున్ను కానిస్టేబు
లున్ను తూరుమామిడి పోయిరి. మేము వ టచేసికొన్న తరువాత
కొందరు పితురీదార్లు కత్తులు తుపాకీలు పట్టుకొనివచ్చి “మీరు
మమ్ములను పట్టుకొనుటకు వచ్చినారా? మీ ఇన్ స్పెక్టరుఎక్కడ”
అని మా సామానులను అన్నిటిని పట్టుకొని, తూరుమామిడినుంచి
ఖయీదీగా పితురీదార్లు తీసికొని వస్తుయున్న ఇన్ స్పెక్టరు
గారి దగ్గరకు, మమ్ములనుగూడా తీసికొనివెళ్లిరి. వారు మమ్ము
లను రాజుగారిదగ్గరకు తీసికొనివెళ్లి, మమ్ములను పయి నుంచి
మా ఇన్ స్పెక్టరుగాని లోనికి తీసికొని వెళ్లిరి. నేను 7.21 ముద్ద
యిలను పితురీదార్లలో నున్నప్పుడు చూచితిని. నేను నరిసి
పట్టణము వెళుచున్న వెళ్లి నాను.

క్రాసు:—రాజుగారి దగ్గరకు మమ్ములను తీసికొనివెళ్లు
సరికి మీరూ 1-30 గంటలు అయినవి. నుమారు 3 గంటలకు
తిరిగి రా జు గారి దగ్గరనుంచి వెళ్లి పో వచ్చితిమి. మేము
భోజనము వ గైరాలను అక్కడ చేయలేదు. రాజుగారికిన్నీ మాకున్నూ చాల కొద్దిదూర మున్నది. రాజు
గారు ఏమి మాట్లాడినారో నాకు వివరణలేదు. ఒక్క ఇన్ స్పె
క్టరుగారుతప్ప తిరిగి మేము తుదవరకు పయి నేకుర్చుంటిమి.

డి॥ వకీలు:—నీవు ఇప్పుడుపోల్చిన ముగ్గురికే పోల్చు
టకు నీకు యేమిటిగుర్తు?

సాక్షి:—వారు మా గ్రామ మగు లక్కవరపుపేట వచ్చి
నారు. వీరు మరి పదివస్తాండుగురితో కలిసి లక్కవరపుపేటవచ్చిరి.
తరిగి పదిమంది మమ్ములను కొడతామన్నారు గాని నేను
పోల్చిన 18, 7, 21 ముద్దాయిలు మమ్ములను కొడతామని అన
లేదు. వారిలో నొకడుమాత్రమే తుపాకిని పట్టుకొనెను. తరిగి
వాలో నొకడు మాటయున్ను రెండవవాడు కర్రయున్ను
పట్టుకొన్నారు. సరిసిపట్టణములో సమావేశమైన పోల్చివెళ్లె
దులో 70, లేక 80 మందిని ఒక సబ్ డివిజన్ వెట్టి మమ్ము
లను పోల్చుచునది. అచ్చట చూచినవారిలో మరియెవ్వరినైనా
యిచ్చటనున్నవారిని పోల్చలేను. ఈ పోల్చివూర్తము వీరిలో
యెవరినైనా వీరు ఫలానావారని తెలియదు. పితురీలో చూచిన
తరువాత అదియే వారిని చూచుటకు మొదటిపర్యాయము అని
యీసాక్షి చెప్పెను.

60 వ సాక్షి:—కంకిపేట కర్రభస్మపడాలుగారి సాక్ష్య
ము:—నేను లక్కవరపుపేట గ్రామమున్నబును. మా గ్రామము
3 నెలలక్రిందట దసరానెలలో పితురీదార్లు వచ్చినారు. నేను
గ్రామములో ఆరొజు లేను. మాయింట్లో ఒకకుంచెడు బియ్య
మున్ను చిన్న యింట్లో వకకుంచెడు బియ్యమున్ను
పట్టుకొనిపోయినట్లు నేను విన్నాను. ఈ సంగతి వెదవలస
ము కా దా రు కు రి పో ర్టు వ్రాసి నా ను. త రు వా త
ద ర్శా పు కొ ర కు లక్ష్మీవారమునాడు (కొనుదూ
రమున్న వెదవలస వెళ్లగా అక్కడ సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు నాతో
నావంటవాడినిని సోఖి మనిషినిని మాగ్రామము తీసుకొని
వెళ్లి కంటచేయించు అని చెప్పి మమ్ములను పంపించెను. మేము
వంటచేసిన తరువాత కొందరు మమ్ములను సామానులలో పట్టు
కొని రాజుగారి దగ్గరకు తీసుకొని వెళ్లిబడుతూయున్న ఇన్ స్పె
క్టరుగారి దగ్గరకు తీసుకొనివెళ్లిరి. మమ్ములను ఏనుగుంటకు
దుగు దగ్గర రాజుగారి బసదగ్గరకు తీసుకొని వెళ్లి మమ్ములను
పయి నుంచి లోపలకు రాజుగారిదగ్గరకు ఇన్ స్పెక్టరును తీసుకొని
వెళ్లిరి. నేను ఈక్రిందివారిని చూచినాను. 18, 22 ముద్దాయిలను
పితురీదార్లలోను, 21 వ ముద్దాయిని మాగ్రామంలోను చూచి
నాను. సరిసిపట్టణములో వీళ్లను చూచినాను. 18వ ముద్దా
యీమాకుపేరు తొక్కయ్య.

క్రాసు:—అట్లున్నచోర (21 ముద్దాయి) పూరు మా
పూరుకు చాలాదూరము. ఇతనిది డొక్కులూరు. కొడిపందెముల
లోను గుంతలలోను వీరిని చూచేవాడను. తొక్కయ్య పురపు
బాలయ్యది (18 ముద్దాయిది) మాగ్రామమేను. పోలీసువారు,
నన్నెప్పుడు ఇన్ స్పెక్టరు రాజుగారిలో లోపలకు వెళ్లి మాట్లాడ

డమునుగుంచిగాని పయికిరావడమును గురించిగాని అడు
గలేదు. సరిసిపట్టణం వెళుటలో ఈమధురు 18, 22, 21, ము
ద్దాయిలను చూచినానని చెప్పుటయే గాని అంతకు పూర్వము
వీరిని చూచినట్లు నేను ఎవరితోను చెప్పలేదు—రాజుగారిలో
మేమక్కడ రెండుగంటలు వుంటిమి. రాజుగారిదగ్గర “బట్టా
ఏతడకులుగాని కట్టడములుగాని లేవు” అని యితడు చెప్పెను.

కానిస్టేబు క్రిష్ణయ్యగారి సాక్ష్యము:—నేను చోడవరము
స్టేషను (వికాఖపట్టణం జిల్లా) కానిస్టేబులును. నేను పితురీ
డ్యూటీపై నుంటిని. నేనున్న 704 నెంబరు కానిస్టేబులున్న 30 వ
లేదీ ఉదయము టుపాదొరలకు యిచ్చివేసి చింతపల్లినుంచి 2 వ
లేదీని తిరిగి వస్తూయుండగా సాయంత్రము 5 గంటలకు రంపులు
గ్రామము వెళ్లి నాము. అక్కడ గ్రామమున్నబుదగ్గరకు టపాకొ
రకు(కులీలకొరకు) వెళ్లగా గ్రామమున్నబు గ్రామములో లేడు.
అతనికొడుకు మనుష్యులను తీసికొనుటకు వెళ్లివచ్చిన తర్వాత
5 గురు పితురీదార్లు పోలీసుల యూనిఫార్ములోవచ్చి మమ్ము
లను కృష్ణాదేవిపేట పోలీసువార్లము అనుకొని పయికి గెంటుతూ
మీరు కృష్ణాదేవిపేటలో తుపాకులను దాచివేసినారు అని కేకు
వేసిరి. మమ్ములను ఇద్దరిని కొట్టి మాదగ్గరనున్న టపాలాను తీసి
కొనిరి. అటపాలు మేము కృష్ణాదేవిపేట తీసికొని వెళ్లుచున్నా
ము. మాదగ్గర తుపాకులుమాత్రము లేవు. మమ్ములను మున్నబు
యింటికి వరల తీసికొనివెళ్లి అచ్చట ఇంటిలోపు తీసి బియ్యము
వగైరాలను పితురీదార్లు తీసికొనిరి. మేము టపాతీసికొన్నాము
అని మీదొరలతో చెప్పండి. అని పితురీదార్లు చెప్పిరి.
ఈ సంగతి దొరలతో కృష్ణాదేవిపేటలో చెప్పినాను. నేను
పితురీదార్లలో 20 కముద్దాయి ముల్లుపడాలును చూచినాను

కొర్రు:—ఈతనిని చూచినట్లుమీరు వ్రాసిన రిపోర్టులో
వ్రాసినారా?

సాక్షి:—నేను వ్రాయలేదు. పితురీదార్లు వచ్చినట్లు
మాత్రమే నేను చెప్పినాను.

క్రాసు:—మమ్ములను పితురీదార్లు కొట్టినా 30
వీరయ్యపడాలు వగైరాలకు తెలుసును. అగ్రామములో 15, 20
ఇండ్లుమాత్రమే యున్నవి. గ్రామమున్నబుయింట్లు ఒక్కటిమాత్ర
మే వాకు దోమకొన్నారు” అని యీసాక్షి చెప్పెను.

కొల్లి గంగయ్యగారి సాక్ష్యము:—“నేను చిప్పలపాలెము
గవర్న మెంటు బంగళావాచరను. పితురీదార్లు రంపచోడవరము
దోచు కొన్న తరువాత ను మాగ్రామం 100 మందితో
వచ్చి నారు. వారు మా బంగళా దగ్గరకు
వచ్చి వెనుకతలుపు గట్టిగా కొట్టిరి. అందుపైనే నేను కర్రపట్టు
కొని పరుగెత్తివెళ్లగా వారు యావన్నంకికత్తుల కర్రలు, తుపా
కులతో నున్నారు. నన్ను రాజుగారు తాళముతెచ్చని అడిగిరి.
అందుపైనే గ్రామమున్నబును తీసుకొనివచ్చినాను. రాజుగారి
లో మేము “బాబూ తమరు యిక్కడవుంటే మావగవర్న మెం
టుదగ్గర మాటవస్తుంది” అని చెప్పగా రాజుగారు ఇప్పుడే రిపోర్టు
చేయి, నే నిక్కడనున్నప్పుడే, అని అంటూకిటికి తీసుకొనిలోపల
బసచేసినారు. ఈసంగతి మాముతాదారుద్వారా చోడవరము
పోలీసువారికి రిపోర్టువాసినాను. మరుచటిదినము బంగళాను
పితురీదార్లు విడిచివెట్టి వెళ్లిపోయినతరువాత నచట వకతూటా
కూడా దొరికినది. ఆపితురీదార్లలో 5 వ ముద్దాయి యు
న్నాడు. (అతనిని పోల్చెను) ముతాదారు కుప్పగోగి యగుటచే
సాక్ష్యముకొరకు రాలేకపోయెను.

(క్రాసు):—పితురీదార్లు వచ్చినతరువాత నేను అయి
దముద్దాయిలోనే మాట్లాడినాను. అతనే నన్ను తాళము
తెచ్చమని అడిగినాడు. అతడు మాగ్రామము అప్పుడప్పుడు
పోగాకువ రక్తముమీద నెలకొకపర్యాయము వచ్చేవాడు. అతను
వెద్దాపురము కాపురస్తుడని విన్నాను. అతనిపేరు పుణ్యవం
తుల వెంకటస్వామి. అతనిని నేను ఎరుగుదును కాని అతనిని
ఏమి పితురీదార్లతో ఈలాగున వచ్చినావు? అని అడుగలేదు
ఇతను ఆరాత్రి యున్నట్లు నేను రిపోర్టులో వ్రాయించలేదు.
రాజుగారు ఒక్కరుమాత్రమే వచ్చినారని వ్రాయించినాను.
పితురీదార్లు వచ్చినట్లు వ్రాయించలేదు.” అని యీసాక్షి చెప్పెను

గలిము స్వామిదొరగారి సాక్ష్యము:—నేను బండపల్లి
లో నున్నాను. మాకు చోడవరము 4 మైళ్లదూరము. తాళ్లపా
లెము బండపల్లికి 3వారు. 11-10-22 లేదీని పితురీదార్లు
తాళ్లపాలెము వచ్చిరి. అటనుండి మాకు రాజుగారు వగ్రమాన
ము చేసినారు. నాకు వగ్రమానముతెచ్చిన నల్లర పితురీదార్లు
పోలీసుల తుపాకులను పట్టుకొన్నారు. మాగ్రామమున్నబు నేను
రాజుగారిదగ్గరకు వెళ్లినాము. గ్రామమున్నబు మేకపోతును పి
తురీదార్లు తీసుకున్నారు. రాజుగారు అయిదవపాణం లగు

సంస్కృత విద్యాలయము } గాజులపల్లి హనుమచ్ఛాస్త్రి
నెల 2-8-28 } పరమహంసాచార్యులు

తాత్కాలికముగ ఎన్ని ఆంధ్రమున కలిగినను మదకు
 రన పనులకు చూచి నిజమును గాంచగలను నత్యుక్తులు గల
 వాడుకలచే మహామృగముగాను మరల మెట్లాడబోయి, రన
 పనిని మరల ప్రారంభించిరి. మేడిపా రాష్ట్రపులకు కొందరు రన
 అనుచుకొని చేరి ఇట్లు మరలయొకసంవత్సరము గడచెను. అంత
 లో మరల 12 ముకు మహామృగదీనులుకలము స్వీకరించిరి. శిష్యు
 లందఱు మరలము వ్యాపిరజేయఁబ్రయత్నించిరి. మెట్లామేడిపా
 అదినీయులయందు మహామృగదీనుమరలము స్వీకరించినవారు
 కొంక గుండిరి వీరందఱు శిష్యులయ్యులునైన నే తమరమునందు
 చేరిగాని దౌత్యముగాని వీరు తమరమునకు చేరలేదు. మీదు
 మిక్కిలి వహామృగదీనుల ఇంకను వీరు మెట్లబాధనలభింప
 కలసివచ్చెను. మహామృగము నశింపబోవలెనని అసాధ్యమని
 కలతి అంతని అని నాచునగుట చంచలమైనది కొరవలెనని
 వాడు తీర్మానించుకొనిరి. అప్పుడు అత్యంతకారకు మహా
 మృదు రన అచచటలతో నెదన నగరమునకు వెళ్లిరి. అల

కలకత్తా, జూన్ 4:— కలకత్తా కేంద్రము కేఫాలాఫీ
నుగంకు విదేశీయంగీల కాఫీయందు నుమాన్తామును ఎం. వి.
మెడ్కో & బ్లొ అనువారిదు రు 90, 000 కరెన్సీనోట్లును ఇరు
ఇతరమున్నట్లు బంగారు అంపాంచెనని నేర మాహాసేంపబడినా.
ఈదినా నీకేను మోశార్లు నెమ న్న నంకు న్యాయ
మూర్తి బి. బి. ఘోషా గారి ఎడకును చూరింప
బడినా. మొదట జ్యూరీ ఏర్పాటునయబడినా. ముగించునంది
20లకుల దూకుముల కరెన్సీనోట్లుగల 1కి నుపాటు కలకత్తా
కు నేర నా. ఈమొదటను మరెక్కంటెలు బ్యాంకువారికి.
రు 9000, గల ఒకనంకుని దొంగిలించెనని మాద్రాయుసే నేరమా
మోపబడినా. మాద్రాయు యొక్క నాబూబులమువలన పోలీసువారు,
ఒకవైగా నేరముని స్పృహనునందిరు 80000 లను తిరిగి వశపరు
చుకొనిరి. జ్యూరీకి ఏకగ్రీవ ఈ మాద్రాయుని దొంగిగనిగ్గించెనా.
మాద్రాయుకి కరెన్సీములక నెవరికీ విధింపబడినా.

సిద్ధా, భావ 1: — సార్వభౌమాని, వైమానికకాళి, ది-
 క్షి, ఇండియన్, అగ్గరి బిగ్మ, భారత తేజమానండు మా-
 త్రమే. ఇండియన్ టెలిగ్రాఫ్ కుల ఫోన్, రాయల ఇండియ-
 న్ మెరిన్ కాళిబలంబడి అగ్గికాళు కొనరులత్రాట అతాయ-
 న్మ పన్ను మండి మిలమోయింబడినె.

ముప్పదిమంది పితూరీదార్లను మంచముపై కూర్చునియుండి ను. ముప్పైలను భోజనసామగ్రిలు ఇవ్వమని రాజుగారు కోరిరి. మేము ఇవ్వలేమనగా గ్రామం దోచుకుంటాము అనెను. అప్పుడు మేము భయపడి ఇంటింటికి బియ్యముదండి వారికి ఇచ్చినాము. మేము ఇక్కడకు వచ్చినట్లు మీరు పోలీసువారికి రిపోర్టు వ్రాయండి అనగా ఈ సంగతులతో రిపోర్టు వ్రాసి ఒక ఖైదరాని ద్వారా చోడవరం పోలీసుకు పంపియ్యబడినది. నేను మరల భోజనము చేసుకొని నాల్గుంటలకు ఇక్కడకు వస్తాను గనుక నేను వచ్చేసంగతి పోలీసువారిలో చెప్పవలెను. అని రాజుగారు చెప్పగా నేను ఆయన మరల రాడముగురించి పోలీసువారిలో అసంగతి చెప్పినాను. రాజుగారిలో రి వ ముద్దాయి యుండగా, పుణ్యవంతుల వేంకటస్వామిని నేను చూచినాను. మరల రాజుగారు (రంప) చోడవరము స్టేషను దోపిడిచేసిన తరువాత మా గ్రామము వచ్చిరి. ఆయనకు త్రాగుటకొరకు నేను పాలు ఇచ్చినాను.

క్రాను:— నేను రిపోర్టులో పొల్లిపట్టిన ముద్దయిన గురించి, నేను చెప్పలేదు గాని నేను చూచిన పితూరీదార్ల (రి-వ ముద్దయి) చామనచాయ గలవాడనిన్ని, పొడగరి అనిన్ని, ముక్కున కేరముకాడ కలదనిన్ని రిపోర్టులో చెప్పినాను. నేను మొదట పోలీసువారికి వ్రాసిన రిపోర్టులో పితూరీదార్ల వచ్చి నట్లున్న మరల తిరిగి ఆసాయంత్రముకే వస్తాననిన్ని వ్రాసినాను. “పోలీసువారు, మేజిస్ట్రేటుగారు, మీరు స్టేషను దోచు తారని భయపడుతున్నారు” అని నేను రాజుగారిలో చెప్పినాను.

కోర్టు:— మేజిస్ట్రేటు, ఇన్ స్పెక్టరుగారులు భయపడుతున్నారని నీవు రాజుగారిలో ఎందుకు చెప్పినావు?

సాక్షి:— నేను వ్రాసిన రిపోర్టు పట్టుకొని వెళ్లిన కుర్రవాడు రాజుగారి దగ్గరనే కూర్చుండి నాతో ఈభోగట్టా అంతా చెప్పటచేతనున్న మేమిద్దరము మాటాడుభావ తెలుగు అగుటచేతనున్న రాజుగారికి తెలుగు తెలుసుటచేతనున్న కుర్రవాడు నాతో మాటాడునదంతయు వారు స్వయముగ వినుట చేతను నేను ఈసంగతి చెప్పినను చెప్పకపోయినను రాజుగారికి తెలియునకదా అని చెప్పినాను. రాజుగారు స్నానముచేయుచుండగా మేము దగ్గరగా కూర్చున్నాము. రాజుగారున్నానము అయినతరువాత జపములో కూర్చున్నాను. మేము అక్కడ నుంచి వెళ్లిపోయాము. అక్కడ మరియెవ్వరూలేరు. పితూరీదార్లంతా వందకుంటాయున్నారు.

కోర్టు:— రాజుగారి దగ్గరనుంచి పితూరీదార్ల ఎంతవారములో నున్నారు?

సాక్షి:— 100 గజముల దూరములో నున్నారు.

ప్రా. ప్లీ. (త్రివి) రాజుగారిలో రి వ ముద్దాయి (పుణ్యవంతుల) వేంకటస్వామి సా. పెద్దాపురము) వున్నాడని చెప్పినానే ఎట్లు పోల్చినావు?

సాక్షి:— ఈతడు రాజుగారిలో నుడుకుచే పోల్చినాను” అని యీసాక్షి చెప్పెను.

* * *

అన్నవరము కేసు

శ్రీ రామరాజుగారిని అదరించువారి కలుగురిపై పెట్టబడిన కేసు విచారణ నిన్నున జరుగలేదు. రిక తేది యంతయున పెద్దాపురములో అధ్యక్షమొట్టు చేపబడును. (కాకినాడ విలేజ్)

ఏలూరు మున్సిపల్ మార్కెట్టు

ఏలూరులో సుమారు లక్ష రూపాయలు కిమ్మతుగల “పక్కామార్కెట్టు” కట్టబడుటకు శాన్షను కాబడినది. సదరు మార్కెట్టు స్క్రీము మొత్తమునకు లేక వేరువేరు అయిటములకుగాని పెండర్లు పెట్టగోరువారు 1923 సం॥రం జూన్ నెల 30 వ తేదీ లోపుగా దిగువ ఈ సంతకము చేసిన వారికి పంపవలెను. సదరు మార్కెట్టు స్క్రీము యొక్క వివరములు, పెండరు నోటీసులు ఛారములు లేదితర సంజాయిషీని టపాలుద్వారాగాని స్వయముగాగాని అఫీసు జరుగుకొలములో మున్సిపల్ అఫీసువద్ద పొందవచ్చును. 788

మున్సిపల్ అఫీసు } బడేటి వెంకట్రామయ్య, ఏలూరు, 20-6-23 } చైరమన్.

గయా కార్యక్రమము

తలకుస్వరాజ్యనిధి, శాంతిసైనికుల పట్టిక

రాష్ట్రము	నిధి కేసు	ధ.ము	గమ.ము	నిధి	మొత్తము	శాంతి సైనికులు.
	కాంతి సైనికులు.	లక్షలు.		వాగ్దానములు.	త.స్వ.నిధి.	
బంజారు	10,000	1	15,000-0-0	...	15,000-0-0	రిపోర్టులేదు.
కర్నాటకము	2,000	1	26,000-0-0	800-0-0	84,000-0-0	752
బెంగాలు	10,000	1	30,000-0-0	25,000-0-0	1,05,000-0-0	2300
సి. పి. హిందుస్థానము	2,000	1	15,600-9-1	...	15,600-9-1	2107
అశ్వీ, నర్మదా	500	1	1,125-14-0	...	1,125-14-0	46
సింధు	1,000	1	50,400-0-0	...	50,400-0-0	210
ఆంధ్ర	2,500	1	62,500-0-0	59,500-0-0	1,32,000-0-0	1005
బాన్సు	500	1	1,50,000-0-0	...	1,50,000-0-0	...
బొంబాయి	2,000	6	13,015-1-5	...	13,015-1-5	115
గుజరాతు	3,000	3	3,23,858-0-0	...	3,23,858-0-0	653
తమిళనాడు	2,000	1	55,870-0-0	...	55,870-0-0	1025
మహారాష్ట్ర	1,000	1	40,060-11-9	...	40,060-11-9	248
సి. పి. మరాఠీ	500	1	14,643-0-0	35,898-0-0	50,541-0-0	460
విహారు	4,000	1	41,400-0-0	...	41,400-0-0	కాంతి సైనికుల జేష్టు కర్తలేదు
ఉత్తరప్రదేశ్			3,107-7-3	7,838-12-9	10,491-4-0	
సంధ్యారాష్ట్రములు			14,000-0-0	...	14,000-0-0	
కేరళ			3,000-0-0	...	3,000-0-0	97
రాష్ట్రములలో చేరిన అఖిల భారత ప్రభుత్వము			1,03,786-1-4	81,000-0-0	1,39,786-1-4	
						10,27,5 74-12-10 166786-12-9 11,84,861-9-7 19845

జాతీయ విద్యాలయము

అడయూరు-మద్రాసు

ఆంధ్రదేశమున గల గురుకులులలో నిది ప్రధానమైనది. మదరాసు సముద్ర తీరమున రమ్యమగు నొక ఉద్యానవనములో ప్రతిష్ఠాపంపబడినది. విద్యాలయమునందలి యువభాగ్యయులందరు విద్యార్థులలో గురుకులుననే నివసించుచుండుట

జాతీయ ఉద్దేశములను సరిదిద్ది, మెట్రిక్యులేషను స్కూలులపైను తరగతివసతు, అన్ని విషయములు విద్యార్థులకు గరక బడును. ఇప్తమునూ, ప్రభుత్వము వారి స్కూలులపైను, మెట్రిక్యులేషను పరీక్షలకును, వాణిజ్యము, ప్రైవేట్ టీచింగు, ముచ్చటండు, మొదలగు సాంకేతిక పరీక్షలకును కర్తవ్యము.

కేంబ్రిడ్జి అవ్వవద్ద మొదలగు ప్రఖ్యాత పాశ్చాత్య విశ్వ విద్యాలయములకును మనదేశమందలి ఆలపాదాదు, కల లై, బొంబాయి, మద్రాసు, ప్రెజిడెన్సీ కళాశాలలలోను ఉన్నత పరీక్షలలో గారితేరిన మనానియొ లనేమట, స్వల్ప వేతనము లను బుచ్చుకొని, యీ విద్యాలయమున సేవచేయుచున్నాడు. ఇచ్చట (బవేయి) టెక్నికల్ పోషణ భారమంతయు స్వార్థ త్యాగులకు ఈమహానీయలే వహించుచు, వారితో గురుకులుననే సదా నివసించుచు, తదిదండుల కన్న సదిక (వేమలో) వెంతుంచుదురు. ర్గి సంకల్పరముల వయస్సుగల టెక్నికల్ డ్రెస్సులను నిచ్చట ప్రవేశపెట్టవచ్చును.

టెక్నికల్ డ్రెస్సు భోజన వజ్రవాదులకు, వీరము మొదలగు కృషిములకు నెలకు ఇవవది రూపాయలన్న ఎక్కువ కాదు.

విద్యార్థిభవనమున కొద్దిమందికి మాత్రము వసతిగలదు. విద్యాలయమునకు తమ టెక్నికల్ డ్రెస్సు బంపదలచుకొన్నవారు, తమకొమె, దరఖాస్తులను బంపిన మంచిది.

విద్యార్థులు ఈ నెల 15 వ తేదీ కుగవారము లోపు ఇచ్చటికి వచ్చి యుండవలసిను. పాఠశాల కార్యక్రమము 15 వ తేదీనుండి ప్రారంభమగును. తరువాత వచ్చిన వారికి ఇచ్చట స్థలము దొరకుట కష్టతరము. దరఖాస్తు నమోదాట వ్రాసిన వారికి వంపబడును.

ఇందుకుగురించి యెక్కువ సంగతులు తెలిసికొనవలెనుచు, ప్రధానోపాధ్యాయులకు (అడయూరు, మద్రాసు) అని వ్రాయవలెను తెలుగునందే ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను జరుపుకొనవచ్చును. అని ఒకర అడయూరునుండి వ్రాసిరి.

బెంగళూరునందలి మాసానకు లాడ్కి సంబంధించిన భవనమున 900 వరకు సవరించెనని చార్జీజేములవీర లెక్చరరులు లె. పొల్లరు అనువాతను 14వ తేదీవరకు బామినపై విడుదల చేయబడినది.

దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారు

ఆంధ్రదేశమున పర్యటనము

శ్రీయుత దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు ఈ నెల 24 తేదీ మొదలుకొని ఆంధ్రదేశమున యీక్రిందివిధము ప్రకారము పర్యటనము గలుపుదురు. ఆంధ్రదేశమున వారికి గౌరవ పురస్కరము స్వాగతము నొసంగుటకు యిష్టపడినంతయు కృషిగలుపుటకు నా ఆంధ్రసోదరులను ప్రార్థించుచున్నాను. దేశబంధు దాసుగారి యువారము, త్యాగము, దేశభిమానము ఆంధ్రులెరిగియున్నాను. ఆంధ్రదేశమున ఆత్యంతమైన అజ్ఞానములై విశేషభవము సంపాదించినను సర్వమున పరోపకారార్థమై వినియోగపరచి బీదకును స్వీకరించి వారిబీదమును మాత్రమే దేశసేవై ధారపోయుచున్నాడు. ఆంధ్రదేశమునందరికీ కాంగ్రెసు గుభును స్వరాజ్యసభలును మాత్రమేగాక మున్సిపాలిటీలును బోర్డులునుగూడ వారికి స్వాగత మొసగుదు రని నమ్ముచున్నాను.

సంచారక్రమము

జూన్ నెల 24 తేదీ చిత్రరంజనదాసు, 25 నెల్లూరు, 26 నెల్లూరుజిల్లా, 27 బెంగళూరు, 28 నెల్లూరు, 29 రాజమహేంద్రవరము, 30 విశాఖపట్టణము, జూలై 1 బరంపురము.

కాకినాడ మొదలగు పట్టణములనుండి యంతరవరు వారికి ఆహ్వానము వచ్చియుండలేదు. వచ్చినయెడల పీఠుపట్టి మాత్రము చేయబడును.

శ్రీయుత దాసుగారు దత్తవండులములకు పోవుటకు తగిన అవకాశములు కలబడలేదుగాన దత్త వండులములములను ప్రజలును చిత్రరంజన దేశబంధు పట్టుములలో శ్రీయుత దాసుగారిని సందర్శించి స్వాగత మొసగుటకు వారిని ప్రార్థించుచున్నాను.

వేచువరపు రామనాథు, (వెనీడెంబు)

పల్లికు అక్కాంబుకమ్మగారు ప్రస్తుత కవత్సరమునకు పల్లికు అక్కాంబుకమ్మగారు జె.పి. కోటిలింగము ఎం. ఎల్. ఎస్. పి. ట్రైనింగ్ ఆఫ్ ఫునామాలాగార్లు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

లికిందరాబాదు గుర్రపుసంఘము.

లికిందరాబాదు, జూన్ 21-సంగ్రామ పూర్వమునందు కంటే గూడ గొప్పవత్తులై బ్రతప్రపంచముల పోర్టులుజేయుటకు ఇచ్చట ప్రయత్నములుజరుగుచున్నది ఇందుకుగాను జూలై 19, 21, 23 తేదీలందు గొప్పపూజకే మేర్పాటుజేయబడినది. లికిందరాబాదు చేన్ కల్లుగు పునాధ్యంప తీర్మానించుటకు.

లానోయ కంచేమతరం వత్తికి నైసి పోలిను దిష్టి నూత
 త్నెండు శ్రీ గారు తెచ్చిన మానవత్వ పురావాసా లాదికి (పతి
 వారులు 700 రూపా లును నష్ట పరిచారును, భర్తలును యి
 త్తొక వత్తికి లానోయ నలుజ్జటి తీర్పు చెప్పెను. (అ. శ్రీను)

కాంగ్రెసు సమాధానము

(వసుమతి పత్రిక)

అనేకతాత్పర్యమునండి గుట్టు పెరుగుచున్నది కాని యొక్క కళ్ళము ననుసరించుచున్న పార్లమెంటుయొక్క సభ్యులు, సంకల్పముతో తుదకు చెందిన వారు తాము వచ్చిన సభలందును యీ సభయందును, ఉద్వేగములను ప్రకటించుచున్న వారు విదేశీ ప్రభుత్వములకు వారిని విడిచిపెట్టుచున్న యీ సభయందును, స్వరాజ్యపక్షము వారు దేశదస్యతా కాననసభా ప్రవేశములను తక్కువగా తీసుకొని యుద్ధోపయోగముగా, 25 వోట్ల మెజారిటీతో ఆఖరిభారత కాంగ్రెసు సభ్యులవారు గా విడిచిన తీర్మానము కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు విరుద్ధములను విచారమునకు తరలించుచున్నది. ఆంధ్ర సభ్యులవారు తమైనను చెప్పవచ్చునుగాని, పూర్వములేనే యిప్పుడు కూడ ఎన్నికలను బహిష్కరింపవలెను కాంగ్రెసు తీర్మానమున కిది సర్వము కృతరీతముగ నున్నదని రాజగోపాలాచారి గారు తెల్పినదానిని మేముంగీకరించెదము. కావున ప్రజలు గూడ కాంగ్రెసు తీర్మానము ననుసరింపవలెను. ఇప్పుడు కాంగ్రెసు కాననసభా ప్రవేశము నంగీకరించినది కారణమున కాంగ్రెసు వాళ్లును తీరనిస్థితిని నిశ్చయించిరి. కావున మీరు కాంగ్రెసునందలి ప్రజాభిప్రాయమును కృతీకరింప నశ్చయించి బ్రిటిషు అధికారమువారికిని నిరంకుశముగ ప్రకర్తించుచున్నార. కాంగ్రెసు మీదలో తప్పుకాననసభల ప్రవేశమును తీసుకొని యిప్పుడు చుట్టునుండి కాంగ్రెసును తీరనిస్థితిని నిశ్చయించుచున్నది. కాంగ్రెసును తీరనిస్థితిని నిశ్చయించుచున్నది. కాంగ్రెసును తీరనిస్థితిని నిశ్చయించుచున్నది.

నాలుగు కాంగ్రెసు సభ్యులలో నంగీకరింపబడిన తీర్మానమును తీరనిస్థితిని నిశ్చయించుచున్నది. కాంగ్రెసును తీరనిస్థితిని నిశ్చయించుచున్నది. కాంగ్రెసును తీరనిస్థితిని నిశ్చయించుచున్నది.

తాండవగారు శ్రీమంత దాస్ పండిత సేవల గార్లనుండి నాయకుల బహుళమును బలమై దనిపల్కి కాంగ్రెసులో కల్గు పర్యావరణము లంగీకరింపబడి మహాత్ముని యాచారములను తీర్మానమును చులకనగా జూచుచున్నార. పూర్వమునుండి గుడ్డల నులికించి తెప్పించుకొను పండిత మోతీలాలుగారున, డిమోర్రా రాజు కేసులో పనిచేయుచుండిన శ్రీయతి దాసునందీవారును తేజోవ్రతులన కాంగ్రెసునకు కష్టము కలుగు ననుచున్నారు. కాన్నియు ప్రవేశమున కంగీకరింపని తాండవ జవహర్లాల్ గార్లు కూడ పంజాబ్ సంయుక్తరాష్ట్రములలో కాంగ్రెసు ప్రచారము జరుగుట కభ్యంతరములు కలుగుచున్నవను కారణమున బహిష్కారప్రచారము నాపివేయుకలెనని. కాని యీయెదుట కారణభూతులు భక్తితో కాంగ్రెసు ఆదేశమును స్వీకరించిన వాచారేక ప్రజాభిప్రాయమును కృతీకరించి కాననసభల కేగ నిశ్చయించినవారా?

కా. నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి అభిప్రాయము

ఒకసవరణ

బాంబాయిలో జరిగిన ఫ్యాంక్షన్లను గూర్చి శ్రీయత కాకినాడను నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు చెప్పి ప్రస్తావన క్రిందివిధమున తెలిపిన విషయములు నిన్నటి ఆంధ్రపత్రిక లోనుడ ప్రకటింపబడెను. ఆందులో "దాక్షిణ్య పట్టాభిషేక" రామయ్యగారున, దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్యగారున ప్రతిపక్షముగా నుపన్యసించిరి గాని అనుభూతుగానే ఓటుల నిచ్చిరి. అని ప్రకటింపబడెను. "ప్రతిపక్షముగా నుపన్యసించిరి ప్రతిపక్షముగానే ఓటుల నిచ్చిరి." అని యుద్ధోపయోగము (ఆ. ప. సం)

గర్. ఎడ్మండ్ బ్యారోగారు ఇండియా అడ్మినిస్ట్రేషన్ జరణుని నిశ్చయించబడిరి.

నర్టన్ - టీడ్ గోపాల్ బాబ్షిమ్ నెం 187 గాలక్ 1 కి ర్యు 6-0-0 BEST & Co. Ltd. Post Box No. 63, Madras.

స్థానిక వార్తలు

చెన్న విశ్వవిద్యాలయము:—ఈక్రింది సంఖ్యల వారలు ఎకనామిక్స్ ప్రొఫెసరీకి ను తీర్చుట:—2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15.

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:—నాను 2 వ తేదీతో ఆంధ్రమగువారమునకు వేయింటికి 24.9 మంది సంగత్యరమునకు చనిపోయిరి. ముగ్గురు స్త్రీలుగను పోయినా ముగ్గురును చని పోయిరి. ఒకరు విషజ్వరముచేతను 14 మంది యితరజ్వరముల చేతను చనిపోయిరి.

మద్రాసు వ్యవసాయక విద్యార్థుల సంఘము:—కోయంబుత్తూరు:—మద్రాసు కృషిసాయక విద్యార్థుల సంఘకార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—వ్యవసాయక కాల సర్వేక్ష్యకర్తమును, 12 వ కృషిసాయక మహాసభయు జులై 14 వ తేదీనిని పిదపన, కోయంబుత్తూరు అగ్రికల్చరలు కాలేజి, రిసర్చి ఇన్స్టిట్యూటులో జరుగవలెను. గా. రా. బి. కే. వెంకట రెడ్డివారుగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

వేంకటగిరి నాయకులు

4-వ తేదీని కడలూరు చెరసాలనుండి వదలబడిరి శ్రీ కటికపేరి కళ్యాణరావు, శ్రీ వేంకట రామరావు, రామమూర్తి (వేంకటగిరి) గార్లును వెల్లూరు మహమ్మదీయులను నలుగురిని 4-వ తేదీ మద్యాహ్నము కడలూరు చెరసాల నుండి వదలిరి. 6-వ తేదీ బుధవారము నాడు వెల్లూరునటి వారు చెన్నపురి చేరెదరు. నాటిరాత్రియే మరల కలెట్రా మెయిలులో చెన్నపురినుండి బయలుదేరి 7 వ తేదీ ఉదయమునకు వెంకటగిరి చేరెదరు. కడలూరు కాంగ్రెసు నాయకులగు రామస్వామి, వేంకటరావు, దేవరాజయ్యగారు మున్నగువారు చెరసాలనుండి వెలుగునూరువద్ద కేగి వారికి స్వాగత మొసరిరి. (తంతివార్త)

ఆంధ్రస్వరాజ్యపక్ష సమావేశము

ఈనెల 10 వ తేదీని బెజవాడలో జరుగును. ఆంధ్ర స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులందరి యొక్కయు సమావేశము యీనెల 10 వ తేదీ ఆదివారం మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు బెజవాడలో మాడపాటి వెంకటేశ్వరరావు పంతులుగారి విశ్రాంతిగృహమున జరుగును. స్వరాజ్యపక్షమునకు సంబంధించిన అనేక ముఖ్యవిషయములు శర్చిపరచి యున్నది కనుక సభ్యులందరును సమావేశము కాలమునను. శ్రీమంత దేవరాజుగారు ఆంధ్రదేశమునవేయుపర్యటన కార్యక్రమము నుగూడ సభారణ చేయవలసి యున్నది.

వేమవరపు రామదాసు, (తెనెరెంటు)

దేశ బంధుదాసు గారు

వేల్పూరులో స్వాగతము 9 వ తేదీ గాత్ర 7 గంటలకు దేశబంధు దాసుగారు వేల్పూరు చేరి. రైలులో కత్తివేమలలోను దాసుగారికి స్వాగత సన్మానములు జరిగినవి. నాటిపేటలో కొంతభయము గూడ జరిగింది. వేల్పూరులో గొప్ప ఊరేగింపు జరిగింది పిమ్మట బహిరంగసభలో దాసుగారు ప్రవచించిరి. (ఆ. పేరు) దాసుగారికి నెల్లూరిలో స్వాగతము దేశబంధు చిత్రంజయదాసుగారు వెల్లూరికి ఈనెల 25 వ తేదీ వచ్చెదరు. వారికి గొప్ప సన్మాన మొనంగుటకు యేర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, కాంగ్రెసు కార్యదర్శి-వెల్లూరు.

కొల్లూరులో టోర్నీ మెంటులు కొల్లూరులోయున్న మోతీలాల్ మెహారియల్, యెతలటిక్ ఎనోసియేషన్ తరపున గుంటూరుజిల్లాకు బ్యాంకుమింట్ కట్ టోర్నీ మెంటు 8-6-28 తేదీని నిర్వహించిన వాయిదా మార్చడమయింది. నిర్ణయములేదే మరల తెలుపబడును:—జంధ్యాల వెంకటకాచు నుబ్బాకాపు, మహావకార్యదర్శి.

వార్తావరణస్థితి

1923-సం॥ జూన్ నెల 5 వ తేదీ మంగళవారము

Table with 5 columns: వర్షము, అత్యధిక వర్షము, అత్యల్ప వర్షము, మిగిలిన వర్షము, వర్షము. Rows include గోపాలపురి, కోరాపుట్, విశాఖపట్నము, కాకినాడ, మచిలీపట్నము, గుంటూరు, కర్నూలు, బళ్లారి, ఆనంతపురము, కడప, నెల్లూరు, మద్రాసు, కడలూరు, వెల్లూరు, నేలము, కోయంబుత్తూరు, తిరుచనాపల్లి, నాగపట్నము, పుదుకోట, మధుర, పాంబుర్, తిరునల్వేలి, తిరువేంగడము, కొచ్చిన్, కాలికట్టు, మంగళూరు, బెంగళూరు, హాస్సాన్, మేర్కాట, శ్రీమంగళ, హైదరాబాద్, కర్నూల్, రత్నగిరి, బొంబాయి, హాలాపురా, కొడేకనూర్, ఉదకమండలము.

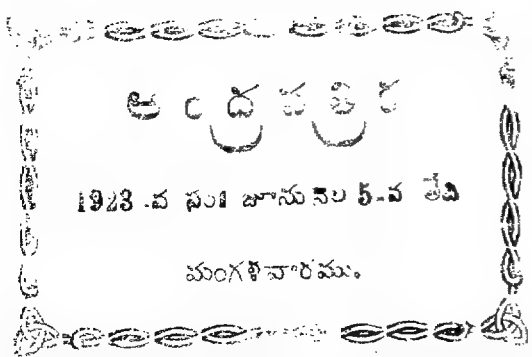
సర్కారులు: విశాఖపట్నములో కొంచెము చినుకులు కడిచి గుంటూరులో అకసము నిర్మలముగ నున్నది. మొత్తము మీద ఇతరచోట్ల మబ్బు విస్తారముగ నున్నది. విశాఖపట్నములో ఆర్ద్రత. ఎక్కువ గుంటూరు, బందరులో తక్కువ. పకటి తేదీ 12 డిగ్రీలు గుంటూరులో. ఎక్కువ. బందరు, గుంటూరు కోరాపుట్లో రాత్రివేదీ 34.5, 9 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డెక్కనులోకర్నూరు సాధారణముగ అరికటనున్నది. అనంతపురంలో 1.50 కడపలో 0.54 అంగుళములు బళ్లారిలో కొన్ని చినుకులు కడిగిన. మొత్తముమీద మబ్బులలో ఆకాశము నిండి యున్నది. బళ్లారిలో ఆర్ద్రతతక్కువ. పకటివేదీ 5.9, 7.9 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేదీ 2.4 అనంతపురంలో 9 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకములో అక్కడక్కడ మేఘములు వ్యాపించి వరి, కడలూరు వెల్లూరులో ఆర్ద్రత తక్కువ. వెల్లూరులో పకటి వేదీ 6.2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేదీ 3.6 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మద్రాసులో పకటివేదీ 2.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

హైదరాబాదులో ఆకసము రాయమారుడగ్గర నిర్మలముగ నున్నది. హైదరాబాదులో కొంతవరకు మబ్బులు వచ్చిరి. పకటివేదీ 8.9, 9.9 డిగ్రీలు ఎక్కువ. హైదరాబాదులో రాత్రివేదీ 5.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

మలబారు తీరమునకు వానమబ్బులు ప్రాసరి. ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాటు వార్తావరణ కార్యదర్శి

రాజకీయ పరిస్థితులు

బొంబాయియందు భారతమహాసభ స్థాయిసంఘము చేసిన తీర్మానము విషయమై భేదాభిప్రాయములు గలుగటం సహజము. ఈ భేదాభిప్రాయములు కాంగ్రెసునందుగల విభేదములను గాకను దేశమునందు గల విభేదములనే తెలుపుచున్నవి. దేశమునందు దోకపక్షమువారు ప్రారంభమునుండియును శాసనసభలను రాజ్యాంగ ప్రయోజనములకు వినియోగించవలయునని కోరుచుండిరి. ఆకోరికను గలవా రన్ని రాష్ట్రములందును గలరు. రాష్ట్రపరిషత్తుల ననుసరించి ఆకోరిక కొన్ని రాష్ట్రములందు గాఢముగ ను కొన్ని రాష్ట్రములందు సామాన్యముగను నుండెను. కాని యన్ని రాష్ట్రములవారను కలకత్తాయందు జేసిన సభా బహిష్కారతీర్మానమును శిరసావహించటం కంగీకరించిరి. ఈ యంగీకారమునకు గాంధీమహాత్ముని ధర్మకలిష్టయను ఖలాఫతు సమస్యయను బోషణము నొసంగినది. గాంధీమహాత్ముని ధర్మనిష్ఠ భేదాభిప్రాయములను గలవారిని సయిత మరికట్టివది. మహాత్ముని ధర్మప్రకాశనన్నిటిని నితరకథాలాపములు మాటువడినవి. మహాత్ముని నిశ్చలచిత్తము స. శయాత్ములకు విశ్వాసమును గలుగజేసినది. భేదాభిప్రాయముగలవారు సయితము ధర్మనిష్ఠులుగా గాక బోయినను నాశాబద్ధులై కాంగ్రెసుశాసనమును శిరసావహించిరి. అసహాయోద్యమము భాగీరథి ప్రవాహమువలె బ్రవహించిన 1921 సంవత్సరమునందే ప్రతిఘటన మా శంభమైనది. బొంబాయియందును ఢిల్లీయందును గూడిన సభలయందు దీక్షకలిఘటన స్వభావము గోచరించివది. ఢిల్లీయందు 1922 సంవత్సరారంభమునందు గూడిన సభయందు ప్రతిఘటన స్వభావము వడిస్ఫుటమైనది. మహానాయకులు కారాగృహములనుండి మహాత్మునకు వ్రాసిన కెద్దయుత్తరములు చిత్తవృత్తియందు గలిగిన మార్పును స్పష్టముచేసినది. ఆ సభయందు దండెత్తము జరిగిన వ్యవహారక్రమమంతయును నాయకులందును ప్రజలయందును గలుగుచున్న లక్ష్యపరిణామమును విశదముచేసినది. నాయకుని ఉరువాతను నాయకుడు లేచి అసహాయోద్యమ ప్రయోజనమును శంకించుచు గంభీరోపన్యాసములను జేసిరి. ఆ యుపన్యాసములు మహాత్మునకును నితరులకును మనోవ్యధను గలుగజేసినను మహాత్మునిధర్మకలిష్ఠ తాత్కాలికముగ రక్షణము నొసంగినది. అసహాయోద్యమమునకు విజయము గలిగినది. ఆ సమయమునందు గాంధీమహాత్ముడు దేశమునకు నాయకత్వమును విహించుచు దేశము నావత్సన్నుడమునుండి గాపాడుటకు సిద్ధముగనుండెను. దేశారాధనమునకై వేలకొలది సేవకులు మహాత్మునిమును జేసి పరమానందముతో కారాగృహవాసమును స్వీకరించిరి. దేశభుజువాను నెహ్రూ గారులు మొదలగు నాయకులు కారాగృహవాసమును జేయుచుండిరి. ఖలాఫతుసమస్య మహమ్మదున్నను సలసత్వము ప్రత్యేకమగుచుండెను. సంకల్ప మొకవైపునకును దేశపరిస్థితులు వేరొకవైపునకును దృష్టిని మరల్చుచుండెను. స్వరాజ్యాశ్రమములందు విశ్రాంతిని దీసికొనిన ప్రచారకుల హృదయములందును నిర్బంధముల ననుభవించిన ప్రజాహృదయమునందును సలసటగలిగినది. అలసటనుదీర్చి యుత్సాహమును బుట్టించుటకు తగిన నాయకులు రాజకీయరంగమునందు నిలువబడలేదు. దేశపరిస్థితులను విమర్శించి కర్తవ్యమును నిర్ణయించుట కేర్పాటు చేయబడిన శాసనోల్లంఘన సంఘము కాలహరణముచేసి నిరుత్సాహమును వృద్ధిచేసినది. కవిటినివేదికము భేదాభిప్రాయములతోను వ్యక్తుల భావములతోను నిండి రానున్న నిరంధమునకు తైత్రిముగ వెలసినది. శాసనోల్లంఘనసంఘమునందు వ్యక్తములైన భేదాభిప్రాయములే గయాకాంగ్రెసునందును సువ్యక్తములైనవి. భేదాభిప్రాయములు గల రెండు పక్షములవారును వారి బలాబలములను నిర్ణయించుటకు బూనుకొనిరి. గయయందు శాసనసభాబహిష్కారపక్షము విజయమును బడసినది. బహిష్కారపక్షమునకు విజయము గలిగినను గయాకాంగ్రెసు పూర్తిచేయుట సాధ్యము గాకుండెను. ఇప్పటి కైదుమాసములైనను గయాకాంగ్రెసు పూర్తిచేయుట దుర్లభముగ నున్నది. స్వరాజ్యప్రచారకులు ప్రచారమును జేయుటకు దగిన సదుపాయములు గనపించటలేదు. అన్ని రాష్ట్రములందును ప్రచారముగావలయునను సంకల్పము గలిగినది. కార్యవిధానమున కవకాశములు గలుగలేదు. ప్రజాహృదయమునందు దలసత్వము గలిగినది. నిరంధమునకు సంతృప్తివిజృంభించినది. ప్రజలకు కర్తవ్యముగోచరము గాకున్నది. ప్రజలకు కర్తవ్యమును స్వరాజ్యపక్షమువారి ఘోషమోగినది. శ్రీయత రాజగోపాలాచార్యులుగారు సయితము బహిష్కార ప్రచారమును ఏలైలుమాసాంతమువరకును విరమించుట కంగీకరించిరి. అసహాయోద్యమలక్ష్యము క్రమముగ క్రిందికి జారివది. ఈ పరిస్థితులందు మహమ్మదీయుల యుత్సాహమును క్రమముగ క్షీణించుట కుపక్రమించినది. మహమ్మదీయుల దృష్టి

దీక్షాహృదయమును గాఢముగ నాకర్షించుచుండెను. ప్రజలదృష్టి గాంధీమహాత్మునిమీదను భక్తి విశ్వాసములతో నిలిచియుండెను. నాయకులందును ప్రజలయందును నెదోవిధమైన సమాధానము గలుగుననూత్ర బలీయుండెను. ఆరంభమునందు నిరంధుల ప్రభుత్వమున కసహాయోద్యమ శక్తిగోచరము గాకను సభికార నిరీక్షణము ప్రచండ స్వరూపమును దాల్చుకుండెను.

ప్రభుత్వనిరీక్షణము

అసహాయోద్యమ మారంభమునందు ప్రభుత్వమునకు విభ్రమమును గలుగజేసినది. ప్రజలు చేసిన హారతాళములు చూచిన నిగ్రహత్యాగములు నిరంధుల ప్రభుత్వమునకు క్రొత్త యనుభవమై భయసంభ్రమములను గలుగజేసినది. ప్రభుత్వమునకు కర్తవ్యము తోచకుండెను. కుశాగ్రబుద్ధిగల ప్రభుత్వభక్తులు చక్కనిమార్గమును చూపగలిగిరి. ఆ మార్గము నవలంబించుచు నిరంధుల ప్రభుత్వము నిర్బంధాయుధములను శరవరంపరలుగ వినియోగించినది. ప్రజాహృదయమునందు సంతోభమును గలుగజేసినది. గాంధీమహాత్ముని బంధనముతో హృదయపఠోభము వృద్ధిచెందినది. నిర్బంధ మొకవైపున మహాత్మునిపట్లను భక్తిని విజృంభింపజేసినది. వేరొకవైపున భయభ్రాంతులు పెరిగినవి. నిరంధుల ప్రభుత్వము మహాత్మునిమీదను ప్రజల మీదను ప్రయోగించిన నిర్బంధాత్మకములు ప్రజాహృదయమునందు దండెత్తప్రేరి వృద్ధిచేసినవి. మహాత్మునిపట్లగల భక్తివిశ్వాసము అసహాయోద్యమ ధర్మము నారాధింపవలసిన యవసరమును విశదము చేసినది. కారాగృహాధుడైన మహాత్ముని యాదేశములు ప్రజాహృదయమున కారాధనీయములైనవి. వెలుపలను మహాసభలందు మహాత్ముడు చేసిన యుపదేశములకు మహాత్ముని నిర్బంధము ప్రజాహృదయమునందు ధర్మకలిష్టను గలుగజేసినది. విశ్వాసపాత్రులైన మహాత్ముని యనుచరులు ధర్మకలిష్టను గాపాడుటకు బూనుకొనిరి. నిరంధుల ప్రభుత్వము విచ్ఛలవిడిగ బ్రయోగించిన నిర్బంధాయుధములు ప్రజాహృదయమును చలంపజేసినవి. జరిమానాలు అపరాధపుణ్యములు బెడరింపులు నిర్బంధములు దార్జన్యములు ఖైదులు కుతంత్రములు మొదలగు నిర్బంధపరంపరలు ప్రజలయందు హృదయదార్శల్యమును గలుగజేసినవి. ఇట్టి దుఃఖానుభవమును చిరకాల మనుభవించుట మహాత్మునివంటి మహాపురుషులకు సాధ్యమైనను జనసామాన్యమునకు సాధ్యముగాదు. గతి సంవత్సరమునందు మధ్యభాగమునందు దేశమున కీషమస్థితి గలిగినది.

ప్రజాస్థితి

దేశ సేవకులు స్వరాజ్యాశ్రమములందు స్వరాజ్యసాధములను నిర్మించిరి. బంధనకాలము కీడినతరువాతను స్వస్థములను జేరిరి. ప్రజాహృదయమునందు 1921 వ సంవత్సరారంభమునను 1922 వ సంవత్సరారంభమునను సువ్యక్తమైనయుత్సాహము గోచరముగాకుండెను. మహాత్మునిమును జేసి స్వరాజ్యహర్షములను నిర్మించినవారలకు కర్తవ్యము గోచరము గాకుండెను. స్వరాజ్యప్రచారకులు పుమోత్సాహముతో స్వరాజ్య ప్రచారమును జేయుటకు స్వరాజ్యాశ్రమములందు మహాసంకల్పములను జేసిరి. దేశమునందు ప్రజాహృదయమునందు ప్రచారకులకు పూర్వము గనుపడిన యుత్సాహము గోచరముగాకుండెను. అసహాయోద్యమము మండగమనమును జేయుచుండెను. ప్రజలయందును ప్రచారకులందును సుత్సాహమున్నను సలసత్వము ప్రత్యేకమగుచుండెను. సంకల్ప మొకవైపునకును దేశపరిస్థితులు వేరొకవైపునకును దృష్టిని మరల్చుచుండెను. స్వరాజ్యాశ్రమములందు విశ్రాంతిని దీసికొనిన ప్రచారకుల హృదయములందును నిర్బంధముల ననుభవించిన ప్రజాహృదయమునందును సలసటగలిగినది. అలసటనుదీర్చి యుత్సాహమును బుట్టించుటకు తగిన నాయకులు రాజకీయరంగమునందు నిలువబడలేదు. దేశపరిస్థితులను విమర్శించి కర్తవ్యమును నిర్ణయించుట కేర్పాటు చేయబడిన శాసనోల్లంఘన సంఘము కాలహరణముచేసి నిరుత్సాహమును వృద్ధిచేసినది. కవిటినివేదికము భేదాభిప్రాయములతోను వ్యక్తుల భావములతోను నిండి రానున్న నిరంధమునకు తైత్రిముగ వెలసినది. శాసనోల్లంఘనసంఘమునందు వ్యక్తములైన భేదాభిప్రాయములే గయాకాంగ్రెసునందును సువ్యక్తములైనవి. భేదాభిప్రాయములు గల రెండు పక్షములవారును వారి బలాబలములను నిర్ణయించుటకు బూనుకొనిరి. గయయందు శాసనసభాబహిష్కారపక్షము విజయమును బడసినది. బహిష్కారపక్షమునకు విజయము గలిగినను గయాకాంగ్రెసు పూర్తిచేయుట సాధ్యము గాకుండెను. ఇప్పటి కైదుమాసములైనను గయాకాంగ్రెసు పూర్తిచేయుట దుర్లభముగ నున్నది. స్వరాజ్యప్రచారకులు ప్రచారమును జేయుటకు దగిన సదుపాయములు గనపించటలేదు. అన్ని రాష్ట్రములందును ప్రచారముగావలయునను సంకల్పము గలిగినది. కార్యవిధానమున కవకాశములు గలుగలేదు. ప్రజాహృదయమునందు దలసత్వము గలిగినది. నిరంధమునకు సంతృప్తివిజృంభించినది. ప్రజలకు కర్తవ్యముగోచరము గాకున్నది. ప్రజలకు కర్తవ్యమును స్వరాజ్యపక్షమువారి ఘోషమోగినది. శ్రీయత రాజగోపాలాచార్యులుగారు సయితము బహిష్కార ప్రచారమును ఏలైలుమాసాంతమువరకును విరమించుట కంగీకరించిరి. అసహాయోద్యమలక్ష్యము క్రమముగ క్రిందికి జారివది. ఈ పరిస్థితులందు మహమ్మదీయుల యుత్సాహమును క్రమముగ క్షీణించుట కుపక్రమించినది. మహమ్మదీయుల దృష్టి

అసహాయోద్యమమునకును హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనమునకును ఖలాఫతుసమస్య మహాబలము నొసంగిన విధమును దేశవ్యవహారములు విశదము చేసినవి. మహమ్మదీయుల మతావేశము మహాత్ముని యుద్యమమునకు దోహదము నొసంగినది. ఖలాఫతు సమస్యపట్లను హిందువులుచూపిన సానుభూతికి మహమ్మదీయులు స్వరాజ్యసంరంభమునందు హిందువులతో నేకిభవించిరి. తురుష్కవిజయములతో ఖలాఫతుసమస్య గట్టెక్కినది. గయాకాంగ్రెసు సమయముననే మహమ్మదీయుల దృష్టి యందు భేదముగలిగినది. ఆభేదము బొంబాయిసభయందు సువ్యక్తమైనది. మహమ్మదీయులు బొంబాయిసభయందు జోక్యమును గల్పించుకొని యుండలేదు. పంజాబునందు స్వామి శ్రద్ధానందగారవలంబించిన మతప్రచారము మహమ్మదీయులయందు దుత్సాహమును తగ్గించినది. ఉత్తరహిందూస్థానమునందు హిందుమహమ్మదీయ సమస్య తిరిగి తలయెత్తి రాష్ట్రమునుండి రాష్ట్రమునకును మండలమునుండి మండలమునకును గ్రామమునుండి గ్రామమునకును వ్యాపించినది. దేశపరిస్థితులందు 1921-22 సంవత్సరములకును 1923 సంవత్సరమునకును భేదము గలిగినది. ప్రజాహృదయమునందు దండెత్తప్రేరిగలదు.

మార్చి 2నీ కలగంఘములు గాంచిన సభలను, ఖర్చు 1918-19 లో 1900 వండి యీ సంవత్సరము 2419 కి పెరిగెను. విశేషముచేసిన పనియే యొగకగంఘ సమైక్యత కాలవారణముకై గియనక్కరలేదు. అచేసినకళయేమియును గాని పదు కొరతనలయన 198 కభలు నిలిచిన ఈ సంఖ్య గతవత్సరముకన్న తక్కువైనను, 1918-19 సంవత్సరము సంఖ్యకల్పియినది. కర్తవ్య లేకును మరియుతర కారణముల చేతను 156 కభలు అపివహించెను. రాజవహేంద్రవరములోను గంటూరులోను ఒక్కొక్క మ్యునిసిపాలిటీలో 24 సభలు యేమియును పని చేయకుండునె జరిగెను. పని సాగినచో కొలది మాత్రము సభలతోనే పనియంతయు నగునుమంజూరు మ్యునిసిపాలిటీ 12 సభలతో కార్యమునందు నిర్వహించెను. కొన్నిచోట్ల సభలకు సభ్యులు సరిగ వాజరగట లేదు. పీనిపిట్టికాడ మ్యునిసిపలు పాలనము కడు సమర్థతతో జరిగెనని చెప్పవలెను వీలలేదు. ఇంకయేకాదు. పట్టణాలోగ్యము, నీటికనలి, దీపములు, రాకపోకల సౌకర్యములు, మారి నీరు పోవుట కర్మాటము, విద్యావ్యాప్తము మన్నుగు విషయముల సేకములతో పురపాలక సంఘములు జేయవలసిన కసరాలు గలవు. రాకపోకల సౌకర్యములకై 80 మ్యునిసిపాలిటీలలోను 2150 మైళ్లపొడవు రోడ్డుమార్గముండెను. ఇందులకైన ఖర్చులో వివిధిమగు తారతమ్యము గానించును. శ్రీకాకుళములో మైలుకు 12 రూపాయలు ఖర్చయినపుడు, కెకకాళిలో 1,107 రూపాయలు ఖర్చయిచున్నది. దీనిముల యేవిధముగ నున్నచో జూడుదు. మైలుకు 14 దిపములు చొప్పున మిలుకు మిలుకు మనుచున్నందున ప్రజలకెక్కిన లాభకారి గాకాలదు. విద్యావ్యాప్తిమాత్రము కొంతదెబ్బు పెట్టించినటుల గానించు చున్నది. వికే యెచ్చుటను నిష్పంధవిద్యావిధానమును ప్రవేశ పెట్టలేదు. ఒక్కచెంబుట్టు మ్యునిసిపాలిటీమాత్రము ప్రాథమిక విద్యా చట్టముక్రింద, విద్యావ్యాప్తికై పన్నును విధించుచున్నది. ఈ నివేదిక లో దెల్పిన లెక్కల ప్రకారము, బడికి వెళ్లు పయస్సవచ్చిన వారిలో నూటికి రెండు మాత్రము చదువుకొనుటలేదని తెలియుచున్నది. ఇవి సరియైన లెక్కయో యని యనుమానము గల్గుచున్నది. మ్యునిసిపలు ప్రదేశములలో బాలికలు నూటికి 42 మంది చదువుచున్నటుల చెబుపడినది. ఇదియే నిజమైనచో శ్రీవిద్య అభివృద్ధి జెంచుచున్న దనవలయును. నిమ్మకాయలకు 181 పాఠశాలలును, పహమ్మదీయులకు మాత్రము 89 పాఠశాలలును, వెనుకబడియున్న జాతివారికి 29 పాఠశాలలును పోషించబడుచున్నది. ఈ సంవత్సరములో బెజవాడలోని మిసను హైస్కూలును మ్యునిసిపాలిటీవారు దీనికొనిరి. సంద్యాల, నెల్లూరు, భీమునిపట్టణములలో క్రొత్తగ మిడేరీ స్కూలులు పోషింపబడినవి. కొన్ని మ్యునిసిపలు స్కూళ్లలో వృత్తివిషయకవిద్య నేర్పబడుచున్నది. పరంపురములోను, సంద్యాలలోను, కేరి నేర్పబడుచున్నది. గంటూరులోను, తెనాలిలోను క్షేత్రంగము నేర్పబడుచున్నది. ఇల్లడు, జాలియమైట్టియు, ఉదరపోవణ కాధార మైట్టియు, నూకవడుకుట, నెరపరీక్షలను, మ్యునిసిపాలిటీ స్వీయము ప్రవేశపెట్టి బాలిపిను బాలికలకును నెప్పుట యాత్మోన్మేళము ఏమ్యునిసిపాలిటీయందును నీటిపంపి గాని, మారిసీను పోవుట కర్మాటముగాని ఏ పైకరిముగ లేవు. వైద్య సహాయమునకై ఖర్చు లెక్కగ గాని, రోగములు రాకుండ అనే వేయటకు ఖర్చు యెక్కువాయెను. ఇట్లయినను కలరా, సోష్టికము, స్టేబు వ్యాధు లతిశయించియేయుండెను. రాజవహేంద్రవరములో కలరావలన 186 మంది చనిపోయిరి. మ్యునిసిపాలిటీల సేకములలో, తంబిలో అప్పు మిగిలినవారిలో లెక్కల తయమాయగ నున్నని చెప్పవచ్చును. లెక్కలు సరిగనుండుటలో నేమియు అభివృద్ధి గానరాదు. 26 సభలకు యీ సంవత్సరాంతములో లాబులచ్చును బెజవాడకు 383 లక్ష, విజయనగరముకు 19 లక్ష, ప్రొద్దుటూరుకు 11 లక్ష, అదోనీకి, 28 లక్షల లాబులచ్చెను. అన్నిటికన్నయెక్కువగా తిరిచిపావల్లి మ్యునిసిపాలిటీ 822 లక్షల లాబులచ్చెను. పట్టణాభివృద్ధిలో గాని, మ్యునిసిపాలిటీల లాభమురమ్యపనుల జేయుటలోగాని మ్యునిసిపలు సంఘములకు దూరదృష్టి లేదని ప్రభుత్వమువారి గాక్షేపణ జేయుచున్నది. ఈ సంవత్సరము పూర్తిగ ప్రజాపరిపాలనకు వదిలిజేయుటకు, ఎక్కువ ప్రభుత్వము యొక్క అధికారముక్రింద నుండు సేవల గా అక్షేపణ తీలగ నేరదు. నియోజకులతో నూతనోత్సాహమున గలుగజేయ వలయును. పురపాలన యందలి పాలకులకు ఒక విధమైన బాధ్యత గలగజేయవలయును. అప్పుడే స్వత్యైక్యముగ సభిరద్ధిమార్గముల పెంపొందింపబడుట కనుగొందును.

ఆత్మ శక్తి: పశు బలము

(అమృతబహు పత్రిక)

మహాసాగరము పంకరంబులతో, కర్మయుగము చేరవలసిందేననియు, అన్ని పాపములను మన్నించి, భాగ్యభాగ్యములను కలపవలసియు, భారత సుహృద్భావమును పెంపొందించుననియు, యూరప్తులో చాలమంది ఆడియానతోనుండిరి. కాని యిప్పుడే మైసరి. యెథియోపియా కు పూర్వము వలె నే పాశ్చాత్య ప్రపంచమునకు చెందుగట్టి విషయములు ముఖ్యముగ నిలచియున్నవి. ఒకటి అకాంతి. అట్టి దివికలలో నెప్పుడును జరిగియుండలేదు. రెండవది మనమృత్యుముక్తిగాని, దేశముముక్తిగాని అధికముగ పశుబలముననే యుద్ధము భావము.

అంగ్లేయు కానిలిష్టా లనేకుల భావము లిట్టివియైనవి చెప్పవచ్చును. భారతదేశమును కత్తితో యెద్దముజేసి జయించితిమనియు వారు ముచ్చుచున్నారు. ఇంతింతగా భారత సామ్రాజ్యమును ఆకత్తితోనే రక్షించుచున్నామని గూడ నమ్ముచున్నారు. ఏలే కొందఱు రాంగ్లేయులు మాత్రము యాసిక్తాంతము నంగీకరింపక ఆత్మ శక్తి యను నది మిన్ను యైన వొకటి గలదనియు అదియే వ్యక్తులకును పాపములకును గూడ నిజమైన బలమనియు, దానియొక్క బలము ప్రతివ్యక్తులకు గాకపోయినను, తర్ఫీరికమున పొందుటకు ఒక్కతో వదిలియుండవలెననియు విశ్వసించుచున్నారు.

ఇట్లున్నను ఆత్మ శక్తిని బూజించువారందఱుంటి పశుబలము వారాధించువారు అభివృద్ధిని గాంచుచున్నారు. ఇందు వలన యూరోపియనుల రజరజమైరి. అమెరికా గూడ యూరోపునే యనుసరించుచున్నది. మరొన్ని ఆసియాఖండ దేశములు గూడ యితే ఆభిప్రాయమును గల్గియున్నవి. ఈ పశుబలమును పెంపొందించుభావము ప్రతిదేశము వాసిందియున్నది. జపాను ఒక్క జలాంకిరామిని నిర్మించిన, అమెరికా చెండింటిని నిర్మింపవలెను. జపాను ఒక్క వాయువిమానమును నిర్మించిన అమెరికా యెన్నింటినో నిర్మింప జపానును మించిపోవలెను.

ఇవిధముగ పెద్దపెద్దదేశము లన్నియును మరియొకదేశముతో పోటీకి కళుబలము కల్గివృద్ధిజేసికొని, పాపము, అధికమును దెనుగిపించిన ఆత్మయును దానిని లక్ష్యముజేయక మరియొకరు దక్షిణసంగ్రామము లటనించు పరిస్థితుల దెచ్చిపెట్టుచున్నవి.

ఆత్మ శక్తి విభిన్నమనెడి పశుబలము నజయనెడల యిట్లే వృద్ధిని జరుగవలెను. ఏలనగా, ఆత్మబలము దుష్టుల పాపినలజేసి కలంబు జేయక, వారలకు స్వార్థార్థము పొందికలొంది, మానవ జాతీయంతయు నొక్కటే అది భక్తులకుంబు యుగ జేయును.

హిందూధర్మము, క్షిరమును ఆత్మ శక్తియు జేయవలెనని బోధించుచుండ, పాశ్చాత్యులు తద్విరుద్ధముగ, ఆత్మను క్షిరము జేయవలెనని బోధించుచు నది కేరళ కర్నూట్ అల్పాల్ప చెప్పుచుండెడిది. గాంధీ మహాత్ముడు గూడ యిట్టియభిప్రాయమునే దెల్పును. 'ఆధునిక జాగరకలలో అంతయు క్షిరసౌఖ్యమునకు, పిలు జేయబడినదనియు, అందువలన ఆత్మను మరచి పోవుటపాపముగలుగు' అనియు అయిన ఇంగ్లాండులో కొన్ని సంవత్సరముల క్రింద నుపసంహించుచు దెల్పుదు. ఇతే విషయము వాయన ను ప్రసిద్ధమగు హిందూధర్మసామయలో దెల్పుచు, యిప్పుటి సిద్ధి అభివృద్ధిని గూర్చి దిద్ది, రైస్సు మోటారులు, టెలిగ్రాఫులు టెలిఫోనులను, మానవుని భారములు ప్రధాన జీవితాదర్శము నుండి తరలర్పనము జేయుచున్నవని విపులపరచెను.

ఇప్పుడు ఆత్మ యభివృద్ధిని క్షిర సౌఖ్యము ప్రధాన స్థానము వాక్రమించుచున్నది. తనకే ఆత్మగలదనియు, ఆత్మార్థ సర్వమనియు, క్షిరము దానికి నైతికమనియు, యా క్షిరమును యుక్తకాలములో అయిదు గుడ్డలకలె తిరిగి నేనెవమనియు ఆలోచించుకొనుటకు మానవునకు కర్మభోలేదు. సామాన్యముగ మానవుడు క్షిర సంవత్సరములు జీవించును. విషమ అయిన నిర్వాణమును బొందుటకు క్షిర సౌఖ్యమును గూర్చుకొనుటకు అమితముగ ఆత్మపదము, కష్టపదము. అదియే ఆయన జీవితపరమార్థము. ఆయనకు ఆత్మయే యున్నయెడల, దానివిషయమై ఆయన శ్రద్ధపుష్పముననే యుక్తమైలేదు. దానికలి దానికే. ఇవిధముగ ఆధునిక పురుషుడు ఆత్మ యెట్టి మాత్రమనియు అంతా క్షిరముతోనే యున్నదనియు భావించుచున్నాడు. ఒక ఆత్మరమును పొందుటకు ఆత్మ శక్తినిగాక పశుబలమునే యుపయోగించవలెను.

విశ్వగౌరవమును బొందిన మహాత్ములు క్షిరమును తిన్న తాదగ్గుములకై అర్పణజేసి, ఆత్మవిగ్రహము కళుబలమునై జయించునని దెలిసి. ఏనుక్రింద క్షిరము కళుబలముచే చిలువవేయబడినను. కాని ఆయన ఆత్మను చంపలేకపోయిరి. ఆయన గవనరచిన ఆత్మవిగ్రహమువలన యూరోపునందు ఆయనయేమతమునకై పోరాడి కష్టపడినో అయితము పోషించుటకు కారణమాయెను. భారతీయులెప్పుడును పరిస్థితులలో సత్యాగ్రహముకల్గినే తమకున్న కష్టములను బోవాడుకొని జయించుదురని మేమెన్ని పాఠాలు వ్రాసియుంటిమి. సత్యాగ్రహము దుష్టులసాధనమని వర్ణించబడినను, కాని దాని వాచరణలో పెట్టుటకు సంగ్రామయే శ్రమిందలి సిపాయికన్న నెక్కువ శ్రేష్టము కావలెనని దెలుపబడినను. ఏలనగా సిపాయి ఆత్మను ఆవేశమునట్టి ప్రవర్తించును. సత్యాగ్రహ వట్టిపాదము, అది నిరంతరమేక దీక్షతో జరుగుచుండవలెనది. అందులకు కారక మానసిక బాధానుభవము సహజ మనవరము. ఇందంతయును ఆత్మ శక్తి కల్గివృద్ధిగల్గినే గల్గును.

తలుకు

భారత ఖిద్దురు నిలయము

ఈనెల 1 వ తేదీని దైక్షర్ల సమావేశము జరిగింది. ఈ సమావేశములో కార్యదర్శి యా తాలూకాలో ప్రస్తుతము నులు కడకుట తగిలది గావున అందుకొరకు యా తాలూకాలోనున్న కొన్ని ఫిర్కా ముఖ్యస్థానములందు యా నిలయము నకు (కాంతి) పెట్టి నులు తిరుగుటకు తగు ఏర్పాటులు జేయవలసినదిగ చెప్పిరి. ఈ విషయమును ముందుగా నెంపి పాడు ఫిర్కాలో పనిచేయుటకు తగిన సందర్భములను ఆలోచించి రాబోవు నభిలో తెలియపరచవలసినదిగ శ్రీయుత పశుల కృపముర్తిగాని నియమించిరి.

శ్రీబాలీయ విద్యాలయము

ఈనెల 2-వ తేదీని పాలకర్షణ సభ జరిగింది. అందు జరిగిన ముఖ్యతీర్మానములు:— శ్రీయుత తాడిమేటి వెంకటరావు కృష్ణారావు గారు. బి. ఏ. గారిని ప్రధానపాఠ్యాధ్యక్షునిగా నియమించడమైనది. వీరు యావిద్యాలయమును ఆశ్రయపథకుల రీతిగ నడిపించిరినని విశ్వయించిరి. అందుకుగాను ప్రస్తుతము లను గానించుచుండిరి. వీరు, వేతనము విషయములో భృతికి కన్న ఎక్కువ తీసికొనరాదననే నియమముచేరు క్షిర లకు పని చేయువని వాగ్దానము నిచ్చిరి.

ఈవిద్యాలయములో ఆటోలము మిదవని చేయుటకు నెలకొల్పిన నె 25 లు జీతమిచ్చి ఒకరిని నియమించిరి. ఈవిద్యాలయమునందు ఈలముమిదవనున్న, ద్విస్థింగు, పశుగు, మిమ నులమిదవనున్న, చేతిమగ్గులు మిదవ, కని నీర్వృత్తిని విద్యాధులకచ్చిన ఏదిధమైన విద్యార్థి వేతనము తీసికొనకుండ కేర్పరుదు. చేతివడకు నులుతోనే పనిఅంతయు జరుగుచున్నది.

ఈ విద్యాలయమును యానెల 11 వ తేదీని తెరువబడును. ప్రొఫెక్టర్సు, నెలదెని కావలసినవారు కార్యదర్శిగారి చేర వ్రాసిన పంతులము. విద్యార్థులందరు జాతీయనిద్యనే ప్రేమించి జాతీయ విద్యాలయములందు చేరి దేశమును బంధము క్రిగాంచుదురు గాక!

హిందీభాషా మందిరము

మారకము 10 మంది విద్యార్థులు చేరి; హిందీవచారములు కావలెనీకొను గ్రామాదులవారు యా కార్యాలయ కర్మ దర్శిగారిచేర వ్రాసిన పంతులము.

ఆంధ్రదేశమునకు కాంగ్రెసును పిలిచి, ఆంధ్రముహిందీ భాష కర్మకానుటకు కృషి త్వరలో జరిపించుదురు గాక. (స్వకీయవిలేఖరి)

సమాధాన తీర్మానము

నాయకుల లోపము

మహాత్ముడు జయబుద్ధిప్రసన్నుడు ఖిద్దురు ఖిద్దురు ఖిద్దురు అని పలకరింపుచు పంకాబు మెయిలుకంటే వేరముగా ఉద్వేగునను నడుపుచుని ఘోషించిన ఘోషము నెడచెంది పెట్టి కాంగ్రెసు తీర్మానమును తిరస్కరించి ప్రజాభిప్రాయము నిందు యొకగని స్వరాజ్యపార్టీ వారి వలన అనగ్రమువాటిల్లునని అర్థమై తేని అధికారమును చెలాయించి వామమూర్తి రాజీకి వక్రమంటిమని చెప్పినవారిమాటలను ప్రజలు విశ్వసించురా? నిజమైన కాంగ్రెసు సభ్యులు యనిలక్ష్యము చేయుకా? తమ పక్షము జయము పొందిన స్వరాజ్య పార్టీ వారు యెంత త్వరలో పని చేసెనో చూచెదముగాక—కంజాంజిల్లా హిరమండలం కాల్లాడ బలరామయ్యగారిచే.

చిత్తూరు శ్రీరామవిలాస సభ

కృష్ణలీల నాటకము

శ్రీమన్ రావుమహారాజ్ బి. వి. రంగారాజు, బి. ఎ. బి. ఎల్. గారి యాభివర్ణముకొండ విశేషాభివృద్ధి నొందుచున్న శ్రీరామవిలాససభ నిర్మితినిమే యూరిలో ౫ దేశకాటక కాలలో "కృష్ణలీల" యను నాటకమును ప్రదర్శించెను. ఈనాటకము దిన పాత్రధారులలో దేశీకి వకులే వకంసపాత్రధారులు తప్పక క్షిప్రవారందరు నుమారుకొండకు, పదమునుకర్తవ్యములను నుండులపాలకు. ఈనాటకమున్నెలను కెంద్రకామిన్నుగ (తదగ్గరకాశలబులు కనబరది ప్రదర్శనములో క్రిష్ణపాత్రధారు లిరువురును ప్రభుసాములంబుంబిరి. దేశీపాత్రధారుకు ద్వి తియస్థానము నలంకరించెను. కంకపాత్రధారుడు తృతీయస్థానము నలంకరించెను. చందుడను గొల్లవానివేషముచేసినయారకు సభ్యులకడుపుబ్బుంటుల నవ్వులుబిట్టించెను. మొత్తముమీద నాటక ప్రదర్శనకుంతయు జయప్రదముగ జరిగింది. ఈనాటకములో ప్రదర్శకులగు బాలుగు కొందరియూరిలో గొంస నీయులును తోవ్యోకులు నలువారి పురులు. తమపురులు నాటక ప్రదర్శకులగుండులపలనకుగోరము. కలుగునని కాని బాలలకా వ్యాధులును శ్రేణులరము కాదని కాని ప్రాస్తవ్యప్రేరణ కొందఱవలె నీబాలరజకుల ట్టి దర్శకులొందక యాటకాట యుల వాడుకబొంబు నుంకిట మిన్న తెలివితేటలవలకుల కవకాశముండునను నూహతో పాఠశాలనుండి తమబాలుగు సాయంసమయమున నిండ్లకురమ్మనంత నే నాటక ప్రదర్శనకాలము నలంకరించుటకు తమబాలలను ప్రతినిష్ఠమతికర్తతో నీసభకు వంపుచున్నారు.

ఈసభవారు నెలకు రూ 50 లు జీతమిచ్చుచు నొక కందక్తునను నియమించి యున్నారు. ఈకందక్తులు కడు నేర్పరి, సభ్యులకును తదితరులకు బాలకులకును నాటక ప్రదర్శనకాల మలనడునటు లిక్కిద్దతో నీకడు పాటులబడుచున్నాడు. ఈరీతిగనే యింక గ్రామములలో సభలను నెలకొల్పి కందక్తులను నిజమిచ్చు కెంద్రకామిన్నుగ వేరముల తమబాలర పురోభివృద్ధిసామంతులయే గాక, నాటక కళాభివృద్ధికి తోడ్పడుటయొక దమ్ములమునభాషానీతిక జేయుటయుగూడ తటస్థించ గలదని విషయ పూర్వకముగా మనవి జేయుచున్నాను.

అ|| రామలింగస్వామి.

వలసపోయిన భారతీయులు తిరిగి వచ్చుచుండుట

వలసపోయిన భారతీయులను తిరిగి భారత దేశమునకు గొని రమ్మచున్న చివాలు నాక మే 9 వ తేదీన జప్తకానుండి బయలుదేరెను. 15 వ తేదీకి బ్రిటిషు గయానాకు చేరెను. ఈ నాక జూను 28 వ తేదీకి కలకత్తాకు చేరెను. జప్తకానుండి 676 మంది బ్రిటిషు గయానానుండి 211 మంది ఈ నాక దీసికొనిరమ్మచుండెను.

అమన్ కో ఆయిత్ ఎంజినులు

యద్ధమునకు పూర్వమున్న ధర్మ చొప్పున ఎంజినులకు విక్రయించు కర్తవ్యకే గడువు లెనకు 12.6.1928 తేది కరకే తరువాత ప్రస్తుత ధర్మ ప్రకారము విక్రయించబడును

BEST & Co, Ltd,
Post Box No 63, Madras.

దుష్టగ్రహములచేగలుగు అపదలకు
అన్యత నివారించి. రూ. 4-4-0

"NABAGRAHA-KAVAJA"

దుష్టగ్రహములచే గలుగు పాపము, తొలగుటకు వందనట్టి వ్యాధులు కరుదుట వ్యాజ్యములు జయమగుట, మంచిపనులుచేరుటకు, భార్యా, బిడ్డలతో సౌఖ్యముగానుండుట, మొదలగు సౌఖ్యములు గలుగును. వారకమునకు తిహాజియును, అన్నియు తెలుపుటకు నరగ్రహకవచమును ఉపయోగించును.

3.5 ధర్మ రూ. 11-4-0 6.5 ధర్మ రూ. 19-2-0
12.5 ధర్మ రూ. 26-0-0

Prof. Pandit B. K. JYOTIRBHUSAN, F. T. S.
All-India Astrological & Astronomical Society.
370, Upper Chitpur Road, Calcutta.

భారత కాంగ్రెసు స్థాపనంపునకు

మూడుబహిష్కరణములను గూడ

ముగింపబడెను

విద్యాలయము, వ్యాయస్థానములు, కానకపథముగూడ బహిష్కరించబడెనని ననుతిర్యాకము మొన్నటి స్థాపనంపునకు భారతీయులతో పూర్తిగా ముగింపబడెను. ఒక్కవర్షము లోనే విద్యుత్త్రేణులకు ఫలము నొసంగుటగా నేర్పరచబడినది. ప్రతివిధానమును చల్లచల్లగా బారవిడిచి నిలపాదిగా దీర్చికాలము మామూలు పోలటమును సాగించుటకు కర్మబాటులు జరుపుకొనచున్నారు. ఎల్లవారును పాద్యాకాలము వ్యాయస్థానములను వదలనిమాట నిజమే గాని కొందరు దానినిపూర్తిగా పరిత్యజించి ప్రత్యేకసంస్థల నేర్పరచుచున్నారు. వానిలో వారు విజ్ఞానస్వాతంత్ర్యముల నేకకాలము ననేబోధించుచున్నారు. ఈ సంస్థలను కృత్రిమం దించుట కాంగ్రెసునకిష్టమేకదా. కానకపథమునకు భర్తమైయున్నది. కానకపథంతో సంబంధములేకుండ జేయుట కట్టుబాటునరించుట గూడ కాంగ్రెసుకు, ముఖ్యధర్మమైయున్నది. కాంగ్రెసు విధానమేమియును మాత్రము బహిష్కరణమును విరమించుటచే నిర్మాణవిధానమును పూర్తిగా సాగించుటయే కార్యసంఘమువారి ప్రధాన బాధ్యతగానున్నది. కానకపథమునకు ఈవిషయమున కద్దవహించుకొనిన మొదట, జేయుటకాతీయ విద్యాలయములకు కర్మసంబంధము లేకుండనున్నవి. వాని కన్నిటికిని, అన్యోన్యసంబంధమును కాంగ్రెసువాడు కలిగించెదరా?

దాసుగారి రాజీనామా

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘమున కొత్తగా సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిన వారిలో కృతజ్ఞతనువా రెక్కరును లేక: ప్రధానకార్యదర్శి కలకత్తాలో నుండెను. కాణముచేత దాసుగారు రాజీనామానియ్యలేదు. కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు తేలము విరద్ధమున పద్ధతినవలం దించిన పక్షమున చేరి దానికి ప్రధాన నాయకుడుగా నుండిన దాసుగారు కాంగ్రెసు కార్యసంఘమున కధ్యక్షుడుగా నుండుట హాస్యాస్పదమనియే దాసుగారు గూడ నభ్యుక్తులను వదలి వేసిరి. దాసుగారు రాజీనామాచాలించారు మున్నగువారును రాజీనామానిచ్చిరిని చింతిల్లుటవలనము. కాంగ్రెసు విధానమేమియును మారలేదునుట కిది నిదర్శనమని ఆచార్య గిద్దానీ గారు వ్రాసిరి. (యంగుయిండియా)

అహమదాబాదు సమ్మెకట్టు

పనివాండ్రకును యజమానులకును

సమాధానము కుదిరినది

4 వ తేదీ సాయంత్రము పనివాండ్రసభ జరిగినది. "పని వాండ్ర సంఘమునకును యజమానుల సంఘమునకును" సమాధానము కుదిరినది. 1. ఇదివరకు యిచ్చుచున్న వేతనములలో 100 & 15.6 వంతున మాత్రమే (20 వంతునగాదు) తగ్గించవలెను. 2. ఈసంవత్సరాంతము వరకు మిగిలిన ఆరునెలలలోను వేతనములలో ఏమియును తగ్గించగూడదని నేటు మంగళవాడు గారు యజమానుల సంఘమునకు నూచింపవలెను. 3. రెండు సంఘములవారిచే అంగీకరింపబడిన వారొకరు నిష్ణయించిన ప్రకారము బోనసు తగాదాను గూడ తీర్చుకొనవలెను. అనువరకు లామోదించబడెను. మీరు యీ రెండుమాసముల నుండియు కాంతముగా నెట్టి దౌర్జన్యము నొనరింపకుండ సమ్మెకట్టు జరిపినందుకు నేను మిమ్ముల జభినందించుచున్నాను. మీరు తేపు (5 వ తేదీ) తనికి తర్జీఫ్ లేనని ప్రాధానరు అనందేశ్వరకర్ గారు రాసబోలునడిచిరి. మీ కంకల్పదశిమ కొంచెమైన కర్మలేదు. సరిగ్గా మీరు కాలానుగుణ్యము గురాలి కంగీకరించుట మరియు ప్రశంసనీయును మీరింతకాలమును కాంతిని సంయోగమును చేదబడ నిలిపిరి. ఇట్టిజైవనకలిగివుండెదరవృత్తిలన జీవించగలుగునట్టి సామర్థ్యమును మీరుగడించినవో నది అనగరమున కిట్లగడన రచ్చువని శ్రీకరలాలువాంకరుగా రినిరి (ఆ. ప్రెస్.)

దీనాదొంట్ల రామ చట్టకొన్ని విశేషములను మరి కొందరిని వదిలివేసిరి.

జపానీయులను కాపాడుటకు జపాను సైన్యము దిగిరి. వారిపై చీనావారు రాళ్లను దువ్విరి. జపానీయులు వీరిపై కుపాటలను కాలిరి. 3 గురు చనిపోయిరి. ఆరుగురు క్షతగాత్రులైరి.

మణిలాత్రాడు

రాయల్ నేవికి పరపరాచేయబడిన మాదిరిది
చైనాప్లేషరులో నున్నది

BEST & Co. Ltd.

Post Box 63, Madras.

కెనియా సమస్య

లండన్, జూన్ 4:—రాత్రి 12-30 డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. ప్రస్తుతమున్న క్రైస్తవకాలనీ ప్రభుత్వ విధానమును మార్చిన కెనియాసమస్య పరిష్కారమగుటకు వీలగును. సామాజ్యకర్తవారు ఈసమస్య నంతకు ఆలోచించినగాని అంత్యతీర్మానమును చేయరాదు.

నూతన మంత్రవర్గము

1. వాడి మెల్లక పనికి రూపకొనుచున్నాడు. వార్షికో గారు కొలదిమాకులనే జేసెదరు. అందుచే మొదటి కార్యక్రమము సాగుటకు వీలగును. క్రొత్త ఏర్పాటులకు వీలగును. సామాజికమునాడు కర్మసామ్రాట్ల ధర్మచట్టమును, మంగళ వారమునాడు మంత్రుల విశేషములనుగూర్చియు, బుధవారము గురువారమునాడు అద్వైతచట్టమును వర్ణించెదరు. శుక్రవారమునాడు ఆస్తవంతి (రాగుడుచట్టమును వివాహ సంబంధమును చట్టమును వర్ణించెదరు).

సామ్రాజ్య వాయువార్తాప్రచారము

ను గ్రేటుబ్రిటను 12 ఏడ్లనుండి ఆలస్యము జేయుచు వుదయించి ఇరితలేములలో ఇది స్థాపించబడినదనియు డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రిక అక్షేపించుచున్నది. ఇదిచాల న్యూనతయైనను.

సామ్రాజ్యముని జన్మదినవిరుదములు

హెచ్. హెచ్. ఆగ్రానుగారికి కె. సి.వి. ఓ. విరుద మొనబడెను.

సార్ లోయ

నిర్బంధచర్యల నాపివేయుట

హ్యూస్, జూన్ 2:— సార్ లోయలో దుర్భరమగు అనగాధములను, క్షి:ను, వర్షయిల్లునంధిని ఆక్షేపించిండు లకు విధించిరి. ఆ ఉత్తరవును అమలుజరిపిరి. ఈ విషయమును గూర్చి విచారించుటకు జాతీయమితి పంచాయితీని నియమించి కనుగొనవలెనని బ్రిటిషువారు నూచించగా తమ ఉత్తరవును సమర్థించుచు సారు పంచాయితీని జాతీయమితి అధికారములో నుంచుటకు వీలులేదనియు, క్రమకరనితులను కలగజేయుటకు తీసికొన్నచర్యలు ఇప్పుడు అవసరములేను గాబట్టి వాటి నెత్తి వేయుచున్నారమనియు పాయంకేరగారు బ్రిటిషువారికి బదు లంపించి తెలియుచున్నది.

సోవియటులు

ఇటలీ ప్రతినిధిని మరలిర మృతుట

రీసాల్, జూన్ 2:—ఇటలీ ప్రభుత్వమువారు తమకర్తవ్య ప్రతినిధిని తిరిగి రమ్మనరియు (మెంచి) రాజువారును వచ్చి రియు మాస్కోవార్తలు తెలుపుచున్నది.

తురుష్క-యునము

ను గూర్చి ఇంగ్లను పరిష్కారము లేలేదు. ప్రతినిధులు తమతమ క్రభుత్వమువారికి తెలియ జేసిరి.

జర్మీనులు అనుమలముగ ఏర్పడుచుండుటచే విశ్వాంత ప్రభుత్వమువారు నేలను తగ్గించుటకు ఆలోచించుచున్నారని తెలియుచున్నది.

కార్మికరక్ష ప్రభువు సంబంధించిన చిత్రము లన్నిటిని బ్రిటిషు చిత్రవస్తుప్రదర్శనశాలకు ఆహ్వాన భార్య ఇచ్చిరేపడ మాట అనగర్యుని ప్రెస్సుపత్రిక తెలుపుచున్నది.

విల్సాండులో సమాద్రమున రెండు పొగయోడలు డిగొన్నవి. ప్రయాణికులకు హాని కలగలేదు.

1912 నుండి 1906 వరకు సంయుక్త రాష్ట్రములో రానియోబోర్డు సభ్యుడుగ నున్న ఆర్. జి. హార్డిగాడు మృతి గొందిరి.

పెరిషియా సామిక్య ప్రాచ్యదేశములందు కర్మలు ఆల్ఫ్రెడ్ రాలిఫోర్డ్ గారి సాహసకార్యములను ప్రకటింపుటకు మార్క్సింగులొప్పుపత్రిక ప్రారంభించింది.

జాతకమాత్రాండము

1, 2 భాగములు పరిక్ష. ఈపరిక్షలు, 1924, సెప్టెంబర్ 10 లో మొదటి వారంలో జరుగును. జాతకమాత్రాండము, 1, 2 భాగములు ప్రతి పిల్లవానికిగూడ తెలియజేయుట మిక్కిలి నులభద్రతైని తెలుగున వచనపూర్వముగా వ్రాయబడినది. గనుక స్కూలుపిల్లలు, ఉద్యోగిగ్రంథులు, జ్యోతిషులు వగైరా అందరును గూడ ఈ పరిక్షలకు దరఖాస్తుచేసి పరిష్కారమునకు మాత్రమును దయచేయ ప్రార్థితులు. 1-వ భాగం పరిక్షలో యెక్కువ మార్కులు వచ్చినవారిలో మొదటి యిద్దరికి 2 బహుమతులున్న 2 వ భాగం పరిక్షలో 2 బహుమతులున్న, మొత్తం 4 బహుమతులు యివ్వబడును. మొదటి భాగంలోని బహుమతుల కంటే 2 వ భాగంలోని బహుమతులు కొంచెము హెచ్చువిలువగలవిగా నుండును. ప్రకటనపరిక్ష వేషరు వగైరాలు ఖచ్చితముగాను దరఖాస్తులు 1 కి 1 రూపాయి చొప్పున కంపెనీ యెడల వారిపేరు రిజిస్టరులో నమోదుచేసెదము:—

2 భాగముల యొక్క పరిక్షలకు దరఖాస్తుచేయువారు 2 లు సంపదలెను.

ప్రతి బహుమానము రు 50 లకు తక్కువకాకుండాను రు 100 లకు హెచ్చుకాకుండాను ఉండును. సవరణ పరిక్షలు గవర్నమెంటు ఆఫీసర్లయొక్కయొ, గొప్పగొప్ప పండితుల యొక్కయొ, సమీక్షమున బహు వ్యాయముగా జరుగును. మా ఆఫీసులో గుమాస్తాలను, హతాలను బంధువులను, ఈ పరిక్షకు దరఖాస్తువారుగా చేర్చుకొనము.

ఆ కెళ్ల వేంకటేశాస్త్రి 'దైవజ్ఞము', గోపాలపురం, కొత్తపేటపొంపు, గోదావరిజిల్లా.

జ్యోతిషముందు ఏమియు ప్రవేశములేనివారు మొదటి భాగం పరిక్షకున్న కొంతవరకు ప్రవేశముగలవారు 1, 2 భాగముల యొక్క పరిక్షలకున్న దరఖాస్తుచేయుట మంచిది. జ్యోతిషముల కంతపాఠము చేయవలెననియు, అవసరమైనవోట జ్యోతిషములయొక్క అభిప్రాయములు వ్రాసిన చాలును. ప్రతి సం॥ ర మున్ను ఈ ప్రకారముగా జాతకమాత్రాండ గ్రంథములు పరిక్షచేసి ఈ పరిక్షలలో ఉత్తీర్ణులైనవారికి బహుమతులు యిచ్చుచుండెదము. కనుక అందరును గూడ 1, 2 భాగములు పూర్తిగా చదవుట వలన అన్నివిధముల మిక్కిలి లాభము గలదు. ప్రవక్తముగా 1 సం॥ రముకంటే మరియొక సం॥ రం బహుమతులు హెచ్చుచేసి పరిష్కారమునకు అందరికదదకు జాతకమాత్రాండగ్రంథము అందవలెను.

1 వ భాగం ఫలితము 2 లు. 2 వ భాగం ఫలితము 2 లు. రెండు భాగములు ఒకసారికొనువానికి రు 3 లు అగును. పోస్టుఖర్చులు కొనువారే భరింపవలెను. కావలసినవారికి వి. సి. గా పంపెదము. ఈపరిక్షలకు దరఖాస్తులు పంపువారును, ఈ పుస్తకములు కావలసినవారును ఈదిగువవిరువాతాడు వ్రాయగోరెదము. ఈ పరిక్షనుగురించి యింగ్లను వివరములు గొరు వారు మాకు వ్రాయవలెను.

ఈ గ్రంథములు లేనివారు ముందుగా తెప్పించుకొని అటువీధుట ఈ పరిక్షకు దరఖాస్తు చేసికొనుట మంచిది. ఈపుస్తకములు మావద్ద అయిపోన విధుట దరఖాస్తులు పంపిన లాభం లేదు.

విదేశ వార్తలు

భారతదేశమున కొనగిన అభయములు

వింటర్ట్ ప్రభువుగారి ఉత్సాహము

ప్రజలప్రభుత్వ క్రింది కొనియాడుట

లండన్, జూన్ 2:— లండన్ లోని పరివాండ్రు ప్రజలు ఇండియాలో గవర్నమెంటును బయట పెట్టినది. నుకూలముగా మును గట్టుటకు పీలు, కుభువు అంగీకరించెను. దీనిచే నీంధురావ్రి మున ప్రతిపక్షంబు విస్తారముగ కల్గివచ్చెను. ప్రజలమైన ఆమెగన ప్రతి 500000 ఎకరముల భూమిని దానిచే టకు వీలగును. క్రొత్తపాస్తరు మంచీకపు క్రొత్తి యుద్ధా సంతరమున వండించుటకు భారతీయులు జేసిన ప్రయత్నములు ఫలించినవి. భారత క్రొత్తిసంఘమునా రెంతయు మంచిపనిజేసిరి. దీనికి దృష్టాంతరముగ భారతదేశపు ప్రతిపక్షులు క్రొత్తివాణా చట్టమున జూడనగును. రాజకీయ పార్టీకామిక పరిస్థితులు భారతదేశమున యభివృద్ధి గాంచి బాగుపడినవి. యుద్ధాసంతర క్రొత్తికాల చర్య ముగిసిందిని నమ్ముచున్నాడను. ఇకముందు పరిస్థితులు బాగుపడవచ్చునని ఉత్సాహమున బాపుచున్నాడను. సామ్రాజ్య కాభివృద్ధికి మరికొంచెము ఎక్కువ డబ్బును కామన్వె సభవారియ్యులు జేసెదను.

ఇండియాలో ప్రభుత్వ ఎంతయు ఘనకార్యమొనర్చెను. చాల వరకు ఆయుజజేసిన కిఫాయతులు కావలసినవే. ఆచరణలో వెట్టుటకు సాధ్యమైనవే. అర్ధిపరిస్థితులు ఇప్పుడు మునుపటికంటె బాగుపడినవి. భారతీయులకు ప్రభుత్వము వారొసగివచ్చి అధికములన్నిటిని తిరిగిపొందినట్లు ఉద్దేశించిరి ప్రభుత్వము కలెక్షన్ నేను తెలియజేయుచున్నాడను. కష్టములు ఉండి తీరును. కష్టముల చేయుచునున్నాడు. కాని నేటిదినము ఇండియాలో సార్వభౌమనిపట్టును బ్రిటిషు సంబంధము పట్టును ప్రభుత్వ క్రిందరాయణకిను జూపని బహుమతియు విస్తారముగ జేసెను వారు గొప్ప కష్టము జేయుచున్నాని బ్రిటిషు ప్రతిపక్షంబునువారు తమకు విదొసగిన సందర్భమున వింటర్ట్ ప్రభువు తెలియజేసెను.

నైన్యములో భారతీయులను జేర్చుకొను విధానము విఫలమగుట

సిండ్ హాం ప్రభువుగారి యభిప్రాయము

లండన్, జూన్ 2:— ముంబైలోని కృత్రికలో సిండ్ హాం ప్రభువు నైన్యములో భారతీయులను జేర్చుకొను విషయమును గూర్చి ఇట్లు వ్రాసెను:— 8 కలూములు భారతీయుల మాయముజేయ ప్రయత్నములు విఫలమైనవి. ఇండియాలో ఆఫీసులు, క్యాబిన్లు దాని కంగీకరించక పోవుటయే కారణము. దీనివలన నైన్య కరగతివారికిని, రాచకీయ వేత్తలకును గల భావములు, సాంప్రదాయములు భిన్నముగ నుండునని తెలియును.

ఇది గుణపాతముగ నుండును. నైన్యోద్యోగుల లక్షణము, వీరిలో జేరేను ఉద్యోగులు గొప్పవా రెందోయియున్నను, బాయింటు సెలవు కమిటీ యందుట సామ్యమిచ్చుటకు ఆహ్వానించబడలేదు. జమీందారులనుగూడ సామ్య మియ్యకుండ జేసి.

అభయ శాసనము

లండన్, జూన్ 1:— ఇదివరలో గవర్నరు చేయబడిన ప్రకారమే కాకున్న సభవారు అభయ శాసనము మూడవసారి ఆమోదించిరి. ప్రవాసములకు మృతమే ఈ శాసనము అనువర్తించును. పరిహారము నిచ్చుటకు శాస్త్రముపాసన ఘనముకంటె యుండవలెనని ఏర్పాటు చేయబడినది. శాస్త్రము పాసనలందు ఆన్యాయుముగ బండిలుగ జేసినవారి కెట్టి కష్టము విధించెదో అజేధముగ మధ్యస్థి సంఘమునా రాలొచింపవలెనని. మరల తక్షణవార్త ప్రవాసీకులు శిక్షితులు అయినను పరిహారము గోరవచ్చును కాని ప్రవాసీకుడు శిక్షించబడలేనని దానిని విచారణ సంఘమువారు పరిహారము : ప్రియదనపును ఆలోచించెదను.

మతావేశ పరులు

మూరొసుల తిరుగబాటు

మొల్కా, జూన్ 2:— యోలావగ్గర పాటావీరమున మూఢభక్తి, మతావేశపరులగు మూరొసులను తెగవారు తిరుగబాటునకుటకే కాక ప్లేబిలితో ఎదుర్కొనవలసి వచ్చెను. 20 మంది చనిపోయిరి. ఇంకొకమారు 58 గురు చనిపోయిరి.

కొలోను అల్లరులు

విషమావస్థ

కొలో, జూన్ 1:— ట్రాంకే, గాలి, విద్యుచ్ఛక్తి వని చాంద్రులను సమైక్యముటచే కొలోనులో విషమావస్థ ఏర్పడినది. నాటకకాలలో పనిచేయువారు గూడ ఎక్కువ జీతములను గోరుచున్నారు. దీనికి కారణము జీతసభ్యులైన హెచ్చగుటయే. మధ్యకర్తలద్వారా తమతగవును పరిష్కారము చేయుటకు వీలులేదనిరి.

హోమియనుల ఉత్తరువులకు ఈసమైక్య విరుద్ధముగాన సమైక్యదారులు చనిలో ప్రవేశించి పనిచేయునటుల ప్రయత్నించుచున్నాడు. బ్రిటిషువారి నిమిత్తము మృతము ప్రత్యేకముగ ట్రాంకేయుట కేర్పాటుజేసిరి. వెట్టుబడిదారులకు క్రొత్తికాల మకు ప్రకటనములు ప్రతివోటున ప్రకటించ బడినవి. భయముచే కొన్ని దుకాణములు మూతబడినవి.

వెరిషియాలో భూకంపము

మే 26 తేదీన కర్ణాటక ప్రాంతంలో భూకంపము గల్గెను. 30 గ్రామములు పాడైవి. గూడెములుగూడ నష్టమైనవి. కట్టణములో 40 శతములు దొరికినవి. పట్టణమున కావల 2200 శతములు కనిపించినవి. పొంకితపు అధికారులు సహాయముచేయ సారంభించిరి.

అమెరికా - మద్యపాన నిషేధోద్యమము

ప్రభుత్వకష్టములు

వాషింగ్టన్, జూన్ 2:— నుప్రిము కోర్టువారి తీర్పు ప్రకారము విదేశీయ నాళలకు చిక్కులేవండ జేయుటకు కాసనములను జేయించే వీలులేదని అధికారులు లనుచున్నారు.

న్యూయార్క్ తీర్మానము

అల్బనీ, జూన్ 1:— న్యూయార్క్ లో మద్యపాన నిషేధచట్టము అమలులోనికి రావండ న్యూయార్క్ గవర్నరు ఒక చట్టమును సంతకము జేసెను.

ఈ చట్టము ప్రకారము సామాజ్యమున మద్యపాన నిషేధోద్యమమును అమలులో వెట్టు పని పెడదల ప్రభుత్వమువారి దగ్గరు. అంతిముగాని స్థానిక ప్రభుత్వమువారిది గాదు.

మినహాయింపులు

వాషింగ్టన్, జూన్ 4:— నుప్రిము కోర్టువారి తీర్పు ప్రకారము సారాయిని రవాణాజేయుటకు ఖచ్చితమగు నిబంధనల నేర్పబడి. వైద్యము నిమిత్తమును, విదేశీ రాయదారులకును, విదేశీయధ నాళలకు మృతము సారాయిని ఆమెరికను సమాధి ప్రదేశములోకి గొంపోవచ్చునని. విదేశీయుల కోర్కెలను సంతకంపరచుకొని కార్మిగనవారు సమావేశమై కాసనములను జేయవలెను.

కొలోను సమై

సాగుమనే యున్నది. నాటకకాలము మూతబడినది. గాలి వస్త్రము (గాస్) చాల తగిపోయినది. వ్యూగక డెస్ ల్లాక్సులో సమైలు బయట జేరెనని చెప్పుచున్నారు.

జర్మనులు, బ్రిటిషువారు అమెరికనుల కియతలసిన ఋణము మీద ఇయ్యగలసిన కడ్డీ భరించినవో సమహివారములను గూర్చి తమకు రావలసిన సాయమును పదిలంజేయుటకు బ్రిటను అంగీకరించుటకు ఇష్టపడుచున్నది. పరామ ప్రభుత్వముతో బుడ 1 నుండి తిరిగివచ్చిన వెల్లియం కర్తలు తెలియజేసిరి.

పార్లమెంటు సభ్యురాలు

కేరెట్ ఎన్నికలలో పిలిక్స్ గతిగాడి 12000 వోటును, తిరణ సభ్యుడు రాబుక్ గారికి 5888, కార్మికసభ్యుడు అలివరుగారికి 2966 ఓట్లు వచ్చినవి. పిలిక్స్ సతిగా రెన్ను కొనబడిరి.

నల్లమందు సంఘమువారు

జెనీవా జూన్ 3:— యునైటెడ్ స్టేట్సువారి నూచనలను గూర్చి సవరణ జేసిన బ్రిటన్ క్రొత్తినిధి మాల్యం డిలివిల్గ్సి గారి తీర్మానమును జాతి సమతి నల్లమందు సంఘమువారు ఏకగ్రీవముగ అంగీకరించిరి.

తీర్మానము

ఇండియాలో ఆలవాటుగ ఉపయోగించు నల్లమందు ఒడంబడిక ప్రకారము వినియోగించుట శాస్త్రమునకు విరుద్ధమైన నల్లమందు ఒడంబడిక రెండవ అనుబంధము అంగీకరించునంతవరకు వంట నల్లమందు నుపయోగించుట ప్రజమైనదని ఒప్పుకొనవలెను. పచ్చి నల్లమందును దిగుమతిచేయుట కింగిం చుటకును మితముగ రియాకుజేసిన నల్లమందును ఉత్పత్తిజేయుటకును నిబంధనలను జేయవలె ననిరి.

జర్మను లిచ్చెదమన్న పరిహారములు

4 గేండ్లు గడువుగోరుట

సాలేనా 100000000 మార్కుల నిచ్చెద మనుట

ప్ర్యాంస్, జూన్ 1:— జెర్మను సమాచారములు ఇట్లు తెలుపుచున్నవి. నష్టపరిహారములను ఇచ్చుటకు 4 గేండ్లు వ్యవధియవలెననియు ఈలోపు కనవరతుల నన్నిటిని సెరవేర్చెదమనియు సాలేనా 100000000 మార్కుల 30 ఏడ్లలకు నిచ్చెదమనియు జర్మనుల అధికపరిస్థితులు బాగుపడిన ఈ మొత్తమును హెచ్చుజేసెద మనియు తెలియజేసిరి.

ఈ వారము జర్మనులు తమ విధానము నడదజేయు ననుకొనుచున్నారు.

జర్మను పార్లమెంటులు

తమ 4 స్థిలో కొంతభాగమును మిత్రమండలి నష్టపరిహారముల నిచ్చుటకు జర్మను ప్రభుత్వకేసు జేసెదమని జర్మను పార్లమెంటులు తెలియజేసిరి. సాంఘికవాదులు ఈ ఏర్పాటును ఆక్షేపించిరి. ఈ అభయములు గొప్పవారిపై పన్నును విధించుట వ.టిదనిరి. మంత్రాగ్రహంబు రినివాయై బాగతగ వ్యవహారమును జరుపవలెననిరి.

ప్రాంకో జర్మనుల వైఖరి

ప్రాంసు బెల్జియములో ఈలోపు కొంతమార్పు గల్గినది జర్మనులు క్రొత్తక జేయబోవు నష్టపరిహారముల నూచనలకు బెల్జియనులు, పరామలు, గ్రేటుబ్రిటను, ఇటలీవా రందరును గలిసి ప్రభుత్వ త్రర మియవలెనను సభిప్రాయమును బెల్జియనులు బాపుచున్నారు. పరామలు దీని కంగీకరించిరి మిత్రమండలి, జర్మనులు అంగీకరించుమార్గమును వెదకుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారికి మంచి అరకాక మేర్పడును.

బాల్టిక్ గారి యభిప్రాయములు

కేకనర్వేటిపు పక్షమునను నాయకత్వమును వహించుటకు బాల్టిక్ గారి కంగీకరించిరి. తమ విధానమున యూరపియను సమస్యను పరిష్కారము చేయుటకు మొదటిదానిగ నుండుకొనిరి.

జర్మనులక క్రిని బట్టి రాబట్టు ఏర్పాటులను జేయవలెనని పరామలకు నచ్చజెప్పుటకు బాల్టిక్ గారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

కరగటిచి ఒడంబడిక

బల్గేరియనుల వైఖరి

సోఫియా, జూన్ 2:— గ్రీకులు తురుష్కులు జేసిలోన్న కరగటిచి ఒడంబడిక బల్గేరియనుల యభిప్రాయమున మార్పులకు జేయలేదు. బల్గేరియా క్రొత్తకగాని స్వాతంత్ర్యవాద్యము ప్రకటనగాని ప్రదేశము నిచ్చిన బల్గేరియనులు అంగీకరించదరు. తేనివో ఒప్పుకొనని లాసేనుసభలో తెలియజేయు దని లాసేనులో నున్న తమ ప్రతినిధికి బల్గేరియను ప్రభుత్వమువారు తీర్పు తెలిసిరి.

భారతకాంగ్రెసు స్థాయి సంఘసభ

సమాధాన తీర్మానము నామోదించుట

శ్రీయుత ప్రకాశంగారు

“ఈతీర్మానము ఆశాశ్రీయము. దీనిని తీర్మానించుచున్నది”
శ్రీమాన్ రాజగోపాలాచారిగారును బాబూ శ్యామసుందర చక్రవర్తిగారును నుడిచిరి.

అవసర కాంగ్రెసు మహాసభవారి తీర్మానమునకు తాము బద్ధులమయ్యెదమని దానుపక్షమువారు పూచీపడిననుగూడ అవ సరమహాసభను జరుపగూడదని కార్యసంఘసభలోను స్థాయి సంఘసభలోను గూడ ఆచార్యులుగా వాదించిరి. అవసర మహాసభను జరిపియుండిన చాలవందల సంవత్సరములుగాను, అది నెరవేరకుండు బోయినది ఆశుడిక స్థాయిసంఘమువా లేమి చేయవలెను? మహాసభవారి తీర్మానమును రద్దుచేయవలెనని కా.తి సాధనమును నిర్ణయించుటకప్పు వేససాధనము లేదు. “కానవసభ లకు వెళ్ళుట తమ క్రమా కాదా యని ఓటరులలో నెవరైన నొక కాంగ్రెసుసభ్యు నడిగినచో నతడు తన నిబాధిప్రాయమును తెలుపుచు స్థాయిసంఘమువా కిట్టితీర్మానము నామోదించిరిని గూడ చెప్పవలెను గాని, ఎవరునుగూడ ప్రతిఘటించి ఎన్ని కలకు నిలచువారికి ఓటుల నియోజకత్వం ఎరిగి నిబాధిప్రాయము” అను తీర్మానము స్థాయిసంఘసభలో నామోదింపబడెను. సభలో యీ విషయమునుగూర్చి కొందరు దానుగారిని ప్ర త్నింపగా దానుగా రివిషయమును స్పష్టముగా తెలియజేసిరి. ఈ సమాధాన తీర్మానముకలన మహాసభవారి తీర్మానము రద్దు కా లేదుమరి పోలేదని కూడ నెల్ల వారికిని తె ల్లమగుట కెట్టి సంతోషమును లేదు. ఇది ఆశాశ్రీయము నంగ తమునకు కాధాము లేనేలేదు. ఇటులున్నను యీనాయకు లిద్దరు నీరితిగా నామోదించిరి. ఈ తీర్మాన మశాశ్రీయము కాదునటకు తార్కాణముగ రెండు ప్రమాణములున్నవి. 1. కలనమును కలిగించుట వీధానముల నన్నిటిని విరమించుటనని భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు బాడ్డోలీలో తీర్మానిం చిరి. 2. కలనాతీర్మానము ప్రకారము కానవసభలను గూర్చి ఓటుయియ్యగలదని చేయవలసిన ప్రచారమును రెండు నెలలలో రకు నిలిపివేయవలసిన అలహాబాదులో నీ సంవత్సరమే స్థాయి సంఘమువారు తీర్మానించిరి. అపు డాతీర్మానమును రాజగోపా లాచారిగారే ఊపాదించిరి. అపుడు జేకేసీతిని విపులముగ కల్పిం చుచు శ్యామసుందర చక్రవర్తిగారు దుశస్వనించి ఆ తీర్మానము ననవదించిరి. “ఈకక్షలకలన నివారణ కీ వీధానమునకు నిర్యాసము కలిగినదిగాక రెండు నెలలవరకు నీ ప్రచారమును నిలుపవలసిన అల హాబాదుసభలో చక్రవర్తిగారునుండిరి. మంగళాస్థాయిసంఘాంగ్ర గ్రామమునందే చక్రవర్తిగారును దానుగారునుగూడ నుపస్వనిం చుటచే నొక దేశభక్తుడు తానియ్యదలచిన విరాళమును యిద్దరికి చెరి సగము పంచియిచ్చెను. నిజముగా నదియంతయు కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడగు చక్రవర్తిగారికే రావలసినదిగాని ఈ కక్షల కలన సగముసామ్య కాంగ్రెసుకు లభించుచుండపోయినది. అల హాబాదుసభలో ఫిబ్రవరినెలలో చక్రవర్తిగారే యీసంగతిని గూడ నొక కారణముగాచూపి చెప్పిరి. అట్లే యీపంపంహర మ శాశ్రీయము గానిచో నెపుడెటుల నింతలో యీ మేనెలలో నశాశ్రీయ మగును?

చక్రవర్తిగారు యంగుయిండియానుండి యొక నిబంధన నుదహరించిరి. దానిలో 1921 లో గాంధీమహాత్ముడే దానిని ప్రాసెసు. అభావ సుభముగా నభ్యుగను. భవముచాల స్పష్టము.

“కాంగ్రెసు మహాసభ తీర్మానములకు న వెల్లడి యగుచున్న వద్దతిని కొనసాగించుటకే స్థాయిసంఘ మేర్పరకు బడెను. కాంగ్రెసు మహాసభవారికిగల సంపూర్ణాధికారము గోనే స్థాయిసంఘము అన్ని తీర్మానములకును వ్యాఖ్యాన మొనరింపవలెను. అన్ని శ్రీ త్రి విషయములను పరిష్కరింపవలెను” అనునదియు ఆ నిబంధనలలోనున్న భావము.

దీని ననుసరించియే 1924 ఏప్రిల్లో మహాత్ముడు బా డ్డోలీలో అన్ని కలనాధికారములను నిలిపివేసెను.

దీనినికంటే అలహాబాదులో రాజగోపాలాచారిగారు ప్రయాకాంగ్రెసు తీర్మానము నుపసంహరింపవలెనని నూచించెను. కార్యనిర్వాహకసంఘము కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించిన విధా ము నే కొన సాగిం ప వ లె ను గా ని బా డ్డో లీ లోను అలహాబాదులోను కలిగిరితిగా శ్రీ త్రిపరిస్థితులు కలిగిన పో ఆ సమస్యలను స్వతంత్రించి పరిష్కరించుటకు స్థాయి

సంఘమునకు సంపూర్ణాధికారము కలదనునదియే దీనిభావము. దీనినుండి ఆత్యుత్సాహమును లేదు. ఇదిచాలాపాచీనమగు నియమము. అన్ని దేశములందలి శ్యామవేత్తలునుగూడ నీ నియ మము నంగీకరించిరి.

ఇది యంగీకరముగలవారి కందరిని సులభ గ్రామ్యముగు విషయము లేనిచో ఒకపుడు దేశమున ప్రజాకలనములు లేట స్థించిననుగూడ స్థాయిసంఘమువారు స్వతంత్రించి ఏమియును చేయ వీ ండదు. అంధ ప్రాయముగా కాంగ్రెసు నిర్ణయమును సాగింపవలెను లేకా అవసరసభను జరుపవలెను. అట్టి అవసర సభను జరుపుటకు పరిస్థితు లన్న మా ల ము గా లేనచో స్థాయిసంఘమువారు రిక చూచుచుండవలసినదేగాని ఏమియును చేయ వీలండదు. ఇంతకంటే అసంగత మింకొకటి కలదా? ఇట్టి విషయమిట్టిని తీలగించుటకే స్థాయిసంఘమున కిట్టి అధికారమియ్యబడెను.

మరలయు సంయుక్త రాష్ట్రములలో హిందూమహాత్ముడీ య మైత్రి పూర్తిగా తీలగిలెను. ఇతర రాష్ట్రములలోగూడ సిట్టిగతియే కలుగగలదని బొంబాయిలో స్థాయిసంఘసభలో మాలానా అబ్దులకలాం అడుగుతు తెలిపివిషయ మనత్య మని ఎవరైన ననగలరా?

ఇదివర కాంగ్రహాస్థాయిసం హిందూమహాత్ముడీయ మైత్రి కెన్నడును భంగము కలుగలేదు. ఇపు డెవలగునాడ నింతలోనే మైత్రికి భంగము కలుగుచున్నదని యిటీవలనే నేను రాజమం డ్రీలో వినియుంటిని. శ్రద్ధాంధప్రస్థామిగారి శుభవర్తనగూర్చి బెజవాడలోని మహాత్ముడీయ మిత్రులు కొందరు కొన్ని కర పత్రములను ప్రకటించిరి. వెంటనే తగిన శ్రద్ధబూనిచో చాల తొందరలు కలుగనప్పటిని గూడ తెలియుచున్నది. దీని గూర్చి నేను మేండు వివరించెదను.

మన యువవ్యవస్థాపక హిందూమహాత్ముడీయ మైత్రి యే మూలాధారము. తక్కిన రాజకీయమైత్రితోపాటు అతినో దరులను యితర ఫలావాదైవలందరినిగూడ వదలినగాని అభిల సాయక సమావేశమునకు నే నంగీకరింపవలసిన గాంధీమహాత్ము డు నుడివెను. డిల్లీలో బాడ్డోలీతీర్మానముల ను గు రించి స్థాయిసంఘసభలో చర్చయగుచుండగా “కాంగ్రెసు స్థాయి సంఘమువారి తీర్మానములను భిలాఫతు సంఘమువారు లెక్క చేయక తమ యస్థానసారము పనిచేసెదరి డాక్టరు ఆస్సారి గారు చెప్పగానే అదివరకు తాను చేయుచున్న వాదనలంతకు గాంధీమహాత్ము డానిమిసములోనే పరిపేసెను. సంయోగ ముకొరకు గాంధీమహాత్ముడు తన స్వాతంత్ర్యమునుగూడ గో ల్పాయెను. అట్టి సంయోగమును నిలుపుటకే ఆచార్యులుగారు మొన్నటి వరకు నాతురపడుచుండిరి. అట్టి సంయోగముకొనే స్థాయిసంఘము వారు బొం బాయి లో నీ తీర్మానము నామోదిం చిరి. అట్టి చో ని పు డు ఆ చార్యు లుగారును వారిమిత్రులు నీతీర్మానమును కృతీకరించుట దురదృష్టముగాకమలేమి? స్థాయిసంఘమువారి తీర్మానమును ప్రు తీకరించుట మహాసభవారి తీర్మానమును కృతీకరించుటయే యగునని యీవిషయములను చెదవినచో స్పష్టముగ క మాన దని” ప్రకాశంగారు ప్రకటించిరి.

కక్షల కంటములేదా?

గతకాంగ్రెసు జరిగి, అందు మానము లంతరించినవి తత్పూర్ణతీర్మానముల కేటివటకు, స్వరాజ్యపార్టీ యొప్పుకుట కలన మైనచేమి, స్వరాజ్య పార్టీ వారితో సమాధానపడుటకు గాను కాలమంతయు వ్యయమయ్యుటకల్ల మైనచేమి, దేశము కొన సాగింకల బాదయ్యె. కాంగ్రెసునం దేశవిధానము కానరాదా యె! నాకాటికి కక్షలు పెరుగుచుండె. దానుపక్షము వారితో సమాధానపడుటకు సమావేశమైన స్థాయిసంఘసభా ఫలిత మేమి రెండు పక్షములం గలియుటకు మారుగ, మూడవపక్ష ముదప్పించినది. అధిక సంఖ్యాకుల కాంగ్రెసు తీర్మానములపై దాడివెడలుట ఆ దేశబంధుడే కదా, కేర్పినది. నేడు రాజగో పాలాచార్యులుగారు వారిమిత్రులు స్థాయిసంఘసభా తీర్మాన మును ప్రోసిపుచ్చుచున్నయే దేశమున కుద్బోధింపసాగిరి. ఈ పక్ష ముదప్పించుటకు కారణమేమి. — స్థాయిసంఘ సభ్యు లలో, బహిష్కార వాదమునకు చెందిన యధిక సంఖ్యాకుల లోని, స్వరాజ్యపార్టీ వారితో కలిసి, ఆపుడల తీర్మానమును నెగ్గించిన మధ్యమ కక్షవారిని విశదము. సభ్యులయొ సర్వముల మనితలంచు మధ్యమకక్ష మధ్యలెట్లు తమ భర్తమును నిర్వ హించిరి?

1. రాజగోపాలాచార్య ప్రభృతులు బహిష్కార ప్రచారమునకు దృఢవిశ్వాసమును కల్పించియుండ, ప్రచారముపు డల తీర్మాన మామోదింపబడినచో కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ స్థాయిసంఘసభా తీర్మానమునకు, బద్ధులైయుం డెదరిని భావించిరా?

2. స్థాయిసంఘసభా తీర్మానము, కాంగ్రెసు తీర్మా నమునకు వ్యతిరేకముగాదను తలంపుతో నట్లే తలంచినది యో చించెదను. అమోదింపబడిన పిమ్మట, ఆచార్య ప్రభృతులు కార్యనిర్వాహకసభ సభ్యత్వములకు రాజీనామా లొసంగిరా? రాజీనామా లొసంగిన పిమ్మటగూడ తత్పూర్ణతీర్మానమునకు బద్ధులై యుండెదరిని భావించిరా?

3. లేక స్వరాజ్యపార్టీకా (కలిసిపో) డాక్టరు వరద రాజులువారునుగారు, (మధ్యమకక్ష కార్యనిర్వాహకసభ సభ్యులు)తమకు, ఆచార్యులు గాచెరు దిగుదురని బొంబాయి సభకు పూర్వమే తెలియునని చెప్పియుట తొలుదొలనుండియు నెరింగియె, విడిచిదీస విడుదలుగాక, యెదుర్కొనిన యెదు ర్కొనుగాక స్వరాజ్యపార్టీతో రాజీపడిన చాలు” నను కొనిరా?

4. లేక భావిపరిస్థితుల యొచింపయె ఫలితాఫలిత ములు, డైరెక్టుముజేసి తమ యిచ్చరచ్చి నట్లు వర్తించిరా? నూతన కార్యనిర్వాహక కర్మమువారి ప్రకటనయొకను పరిస్థితుల పరిస్థితులకు వెల్లడించదాయె. అవకటనయందు “మేము ప్రస్తుతవిషయపరిస్థితులను మామోహించిన కాన్యాభారమును పూర్తిగ గ్రహించితిమి. అయినను మేము పూర్వపు కార్యనిర్వా హక కర్మమువారు తొద్దుటకు గానొసంగిన నమ్మకముచే ప్రార్థన హింపబడితిమి” అని యున్నది. అయితే ఆచార్యులుగారి దిగుగుబాటు ప్రారంభమైనది. నూతన కార్యనిర్వాహక కర్మము వారి ప్రకటనకును, ఆచార్యులుగారి ప్రకటనకునుగల సందర్భము లాశ్చర్యమున గొలువక మానవు. అ యన ను గరిజలసేతు బంధన మీ?

5. ముందు చేయవలసిన కార్యనిర్వాహకమేమి కాంగ్రెసును కప్పలకెక్కిడవలె గావించుటయా? లేక కార్యనిర్వాహకము నాకు దానినే దేశమావరింప నిర్ణయించుకొనుటయా కాంగ్రెసునందు చేరుకేరుకేములు లేక దేశమున కొక కార్యనిర్వాహకము నొసం గుభాగము ప్రత్యేక చేయమహాజనసభలే కలరు. ఆభాగము చి త్తరంజనుడు, తాను స్వంతముగాని స్వరాజ్యపార్టీ కక్షమున గాని ప్రత్యేకసభా తీర్మానమునకు బద్ధులైయుండు బాధ్యతకహిం పజాలననుట తొడనే నీలకూర తిరువరి కర్తవ్యమేమి? కాం గ్రెసును కక్షలకటకట్టుక జేయుటయేదా? శ్రీయుత ప్రకాశం పంతులుగారి స్వరాజ్యపత్రిక రాజీనిగూర్చి యిట్లు వానినది “రా జగోపాలాచార్యులుగారి రివ్యకు తెలియచ్చిన భావములలో నిచ్చ యముగ చాలసత్యముగలదని మేమిదింటికే చెప్పియుంటిమి. రాజీ యే కాంగ్రెసువనిని వెనుకాడజేయవచ్చును. దీనితోడ రాజ గోపాలాచార్యప్రభృతులెదుర్కొనినచో నెవరైన తీర్మానకార్య ప్రమ మేమాప్రిమైనను జరుగుటకు గల సామ్యకాళములు గగన కుసుమములు” నిజముగ కొందరితోసంగమియు; కొందలకుల దనియు, కొందలు మోసకరముగలయుదలస్థించినచో, నిర్మా ణకార్యక్రమము గూడ వెనుకబడి కాంగ్రెసు గౌరవమును ప యకుబడియు, కలికమునకైన గానరావండ చేతులారబెంచిన బిడ్డను చేతులార గంగ ప్రవేశముచేయుచునుటలో నాశ్చర్య ముగాని సంకేయముగాని లేదు.

6. అట్టికేదకక్ష కాంగ్రెసును, దేశమును గొంపోటం దుబాధ్యక మధ్యమకక్షవారివై నిలిదియున్నది. వారిపుడు తమ తోసర్వనిషయముల కేటిభించి, మధ్యమకక్షవారిపక్షమే స్వల్ప ముగగనబడు బహిష్కార ప్రచార మాపులచేయు విషయమిం లకముగ కాంగ్రెసువై దాడివెడలనన్న, ఆచార్యపక్షముతో వైకృతముండి, యధిక సంఖ్యాకుల పక్షమున కనిష్టమువాట్లకు, గ కేయుట ప్రేయస్కరమే?

గరి రి కర్తవ్యముల నుండియు కాంగ్రెసుసభామోదమును బడయుచున్న త్రివిధబహిష్కారములయం దానర్థములేక, నిరుపక్షయోగమని నిరసించుటయు, కాంగ్రెసు సమీపించిని వ్రటిపుకన్న బహిష్కారము చేయవలెననియు, కమిషికాప నోల్లంఘన జరుగవలసినయె, నిర్మాణకార్యక్రమము జరుగు టకు యుగములు కట్టుననియు స్వరాజ్యమునకచ్చిన పిమ్మట యే గానిజరుగదనియు, అసహయోద్యమమునకంతయు వ్యతిరేకా భిప్రాయములకు స్వరాజ్య పార్టీతో వెక్కు భేదాభిప్రాయము యండగ, నొక్క కానవసభావయముతో, బహిష్కార ప్ర చారము చేయుటలో డైరెక్టుభావము అద్దలించునోమో యను భయమున సమాధానతీర్మానమే యుదగతతో యు

దును స్వరాజ్యపార్టీతో సఖ్యము నొందుట (శ్రీశంకరమూ
దుభ్యుతమువారు ఆచార్య పతులువారు, కాంగ్రెసును కా
లిదక భూమి గవనిం, అధిక సంఖ్యలైన చీలకుండ్ర
భుక్తియవారి సేద్యమును పథియించింపలేదు. శ్రీ ప్రకా
శంపతులుగారి స్వరాజ్యపార్టీ యిట్లు వాసియున్నది. "అధిక
సంఖ్యల సంఘభావము చేయుట చేసినను విలంబంకరాని
మాయాప్రాయము. అదియే ప్రభుత్వపార్టీలలో చాలాసామ
ఖ్యము. స్వరాజ్య పార్టీవారిలో రాజకీయ అధిక సంఖ్యలకు
అ పతులను విభాగము చేయటాలో సర్దుమలేదు."

ఒక విలేఖరి.

శ్రీయుత అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య గారికి
ప్రత్యుత్తరము

(1) శ్రీయుత అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య గారు, 1 వ
తేదీన వెలువడిన "ఆంధ్రభూమి" అందు, ర బోవు ఆంధ్రరాష్ట్ర
య కాంగ్రెసు సంఘ సమావేశమునందు, జూలాయిపుంబున
మూడిన "అఖిలభారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ" సభా తీర్మాన
మును అనగా "సమాధాన తీర్మానమును" ఉల్లంఘించుట కొక
తీర్మానము నుపహించుటకు సంబంధించి ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ
స్థాయిసంఘసభ్యుల అభిప్రాయమును తెలుసుకొనగోరియుండిన
విషయ మెల్లద చదివితే యుండిరి.

(2) స్వరాజ్యపార్టీ వారి యొకకంక నింపించుచు వరల
వారు చేసినకత్తునే కాంగ్రెసు పార్టీవారు చేయుట మూడవది
నా అభిప్రాయము. గతంలో సభ్య ప్రజాప్రతినిధులచే తీర్మానింప
బడిన యొకమునకు బదులుకాక కొలది సంఖ్యలకు ప్రత్యేక
ముగా కమిషనరీ చేరించుటచే దేశమేర తీర్మానమును
దోయ్యలకు తెల్లమేకగా ఒకప్పు అయిన తప్పుఅయినను ఒక
రితిగా చేయవలసినది తీర్మానించబడినపుడు అదానికి రిలయ్య
మిస్తువందుట చేయకరమని నా అభిప్రాయము. అన్ని సమయ
ముల ప్రసంగి యెక్కడ రాయగలది కావలయు.

(3) అదిగాక పంతులుగారు తా మితితీర్మానమును సభ
వారియెదుట పెట్టకయున్నపుడు కారణములను బహిరంగ పర
చినయెడల అయ్యంకి సహాయకముగా నుండినయెడల
రెంపావహించవలసివే. అయితే వారి తీర్మానమునందు "కాన
నసభా బహిరంగతీర్మానము అయినానికీ రాకుండదనిచేసిన
తీర్మానము అకాశ్రియము, నియమభంగము, అసభికార పూరి
తము" అని కలపిచెప్పుచుండిరి. కాని నేనువారిని కొరకు చేయ
నగా, బాంబాయి కా "అఖిలభారత కాంగ్రెసుస్థాయిసంఘము"
వారుచేసిన తీర్మాన మెట్లు అకాశ్రియమైనది? ఎట్లు నియమ
భంగమైనది? ఎట్లు అసభికార పూరితమైనది? దేశకాల పూత
ములబట్టి కాంగ్రెసువారు చేసినతీర్మానముల నమలులోపెట్టుట,
పెట్టుకుండుటకు గురించి యోచించుట కధికారములేని స్థాయి
సంఘముయొక్క విలువయేమని చెప్పవచ్చు? కాంగ్రెసు సభచే
తీర్మానింపబడిన విషయము లన్నియు ఆచరణయందు పెట్టియే
తిరవలెనని యెచ్చుచున్న నిబంధనలదా? అట్లున్న యెడలస్థాయి
సంఘమువారు చేసిన తీర్మానము రిపుని చెప్పకతిరవ. రాజకీయ
సమస్యలు నియమబద్ధములు కావు. చదరంగపుటల కంటికి.
ఎదుటివారి యెత్తునట్టి యెత్తులు మార్పుకొనవలసి యుండును.
తెలున్న అట చెడును. కాంగ్రెసుభావము వచ్చును. ఏది యెట్లు
అన్నను "యవరీకాత యమునానీరే" అనుట గాక ఎట్టి
తీర్మానమైనను సరే అధిక సంఖ్యలచే తీర్మానించ బడిన
యెడల అదానికి ప్రభుత్వయందుట యొకమతమునకు మూల
మూలమయింది ఖేదభావములనుపి మరల జిల్లాలకు తాలూ
కాలకు ఫిర్యాలుల గ్రామములకు యొకసంధానములేక విడి
పోకుండ పెద్దవారుచేసినదానికి రిలయ్యగ్గులు శ్రీశంకరమని
నా అభిప్రాయము. దీనిని పులికామాఖిలను వెలువరించి నందు
లకు పంతులుగారు తమింద కర్తలు.

చట్టి నరసింహారావు,
గుంటూరు, 2-1-23.

మేనేజరు తక్షణమే కావలెను

మిక్కిలి సామర్థ్యము గలిగినట్టియ, వ్యాపారమునందు
అనుభవము గలిగినట్టియ, వ్యాపారాశ్రయము తెలిసినట్టియ
ఒక గ్రాడ్యుయేటు మేనేజరునికీ కావలెను. కావలిన ఒక
ము ఇదివరకున్న అనుభవము, మున్ను మొదలగువానిని తెలు
పుచు యోగ్యతాపత్రకలతో సహా దరఖాస్తులను పంపుకొన
వలెను.

Mothay Gangaraju
Joint Secretary & Tensurer
The Krishna Jute & Cotton Mills & Co Ltd
P O Ellore Kistna Dt

రైతుల సభ

ఇరిగేషన్ బిల్లునుగురించి

స్వ కీ య వి లే ఖ రి

27 వ తేదీన ఆలమూరులో రామకంఠపురం తాలూకా
లోని ఆలమూరు డివిజను రైతుల ఇరిగేషన్ బిల్లును గురించి
తెలిసికొని తమ అభిప్రాయములను తెలియజేయుటకు నొక
సభ గావించిరి. శ్రీరాజా కాకర్లపూడి నారాయణ గవని
రాజు బహద్రుడు బి. ఏ. గారు అగ్రాసాధికర్యమును కలిపించిరి.
కానకంఠపు సభ్యులైన డివాన్ బహద్రుడు దుక్కేటి శేషగిరిరావు
పంతులుగారు ఈ బిల్లు ఏ యుద్దేశముతో వ్రాయబడినదియో
కానకంఠపులో గత ఫిబ్రవరినెలలో ఎందుకు ప్రజలపెట్టబడినది
యో విశదపరచిరి. సానుబంధి నీరు కావలసిన భూములకును
నీరులేక పండి భూములకును నీటి వనరులు కలుగజేయుటకు
నేరంపకలిన నీటిని చెరువులు మొదలైన వాటిలోనికి పట్టి
నిలవజేయుటకు ఈ రాజధాని అంతటను ఇరిగేషన్ పనులు
చేయుచుటకు సంకల్పము 1 కి కోటిరూపాయలు 500 ఇం
కది సంకల్పములవరకు బదులు ఇచ్చుటకు ఇండియా ప్రభుత్వ
మువారు తీర్మానమును పెట్టుటకుగిరించి విశించి చెప్పెను.
ఇందు విషయమై జన్మినుపార్టీ వారు ఆందులో వారి నాయకు
డని చెప్పజే 500 పిట్టి త్యాగరాజుకెట్టిగారు ఈ బిల్లును
తాను కృతిరేకముగా చెప్పజేయగాక సెలెక్టెడ్ పిట్టిలో ఈ
బిల్లుయొక్క మంచి చెడ్డలు ఆలోచింపబడకుండ ఈ బిల్లును
తోసివేయవలసినదని తమ పార్టీ వారిని ప్రోత్సహించి చేసిన
దుష్కృతినంపకు శేషగిరిరావుగారు చెప్పి విచారించి అపార్టీ
వారియొక్క సడతను ఖండించెను. ఈ బిల్లు అంగీకరింపబడి
యుండుటయితే అంతరికీ ఆమోదకరముగానుండే రిరిని సెలెక్టె
కపిట్టివారు సురణలు చేసియుండుననియు అట్టి లాభమును
కలుగజేయుటకుంటి అట్టి నాయకులయందు నమ్మకమున
రాదనియు తమకు ఇట్టి నాయకులకల్ల ఎంత వారి కలుగు
చచ్చుతో దాని తెలిసికొనుచుండవలసినదనియు సభవారికి
జ్ఞాపనముచేసిరి. ఆ సభలో వచ్చువారు దాదాపుగా అంద
రూమ వ్రాహ్మణేశ్వరరైతులు రిరువార జమిందార్లు తమ స్వ
లాభములనే ఆలోచించుకొని రైతులయొక్క తేమము నే
మాత్రము నాలోచించక ఈ బిల్లుకు కృతిరేకముగా అందోర
ము చేయుటకు గురించి చెప్పిరి. ఈ జిల్లాలోని ప్రామాణ్యము
వహించిన జమిందార్లు తమకు గొప్ప స్నేహితులలోని వారై
నప్పటికీ కానకంఠపుసభ్యుడైన తాను జమిందారి రైతుల లాభ
మునకును సౌఖ్యమునకును వీలైనదని జమిందార్లు అధికార
మునకు కృతిరేకముగా బిల్లుకు అంగీకారమును తాను ఇచ్చితి
నని శేషగిరిరావుగారు చెప్పిరి

గోదావరిజిల్లా సంఘసంయుక్తకాంగ్రెసుసభ్యులు శ్రీ దుగ్గి
రాల వెంకటసుబ్బారావుగారు శేషగిరిరావుగారు చెప్పిన
దానిని ఆమోదించుచు ఈ రాజధానికీ ఒక ఇరిగేషన్ బిల్లు అని
సరపడియేయున్నదనియు అట్టిదానికై ఈ జిల్లాసంఘమున్న
మండలములలోనున్న ఇదివరకు తీర్మానించయిందేదనియు
చెప్పిరి. గత ఫిబ్రవరినెలలో ప్రజలపెట్టబడిన ఇరిగేషన్ బిల్లులో
అనేకమైన ప్రభాభిప్రాయములకు కృతిరేకముగా విషయము
అన్నవియు అనేకవోట్లయందు ఆ నూత్రములలోనిధారణము
లేకో స్పష్టముగా లేకుండగో సందిగ్గుముగ వ్రాయబడి యుండే
ననియు ఇరిగేషన్ అఫీసర్లకు విస్తారమైన అధికారములు
ఇచ్చినందున గర్హమెట్లు రైతులకును ఈ సాంవారులకును
ఈ బిల్లుకున ప్రమాదమున్నదనియు సికలోకోట్లకు అప్పీలు
చేసుకొనుటకు అధికారములు తీసివేసి జిల్లాకలెక్టరుకును డివిజ
నల్ అఫీసర్లకును అధికారమిచ్చినందువల్ల ఈ బిల్లుకున రైతు
లకు తేమములేదనియు విపులముగా ప్రకాశరావుగారు ఉపన్య
సించిరి. తగిన కారణము లేనిదే నీరు సప్లయచేయుట మాని
వేయుటకును నీటివన్ను వేయుటకును అప్పడప్పుడు పన్నును
కూర్చుటకును మూలము పట్టు భూములమీద కూడ పన్ను
నిధించుటకును ఈ అధికారమంతయు ఇచ్చుటకు గురించియు,
కొత్త ఇరిగేషన్ పనులు విభాగములు చేయించుటకు కలెక్టర్ల
కును ఇరిగేషన్ అఫీసర్లకును ఇవ్వబడిన అధికారములును
ఇంకా ఇకరమైన వాటిని గురించియు ఉపన్యాసములు విపుల
ముగా వివరించి చెప్పిరి. ఎల్లరును చెప్పే అభ్యంతరములను
విచారించుటకు బిల్లులో కొన్ని కొత్తకావాలు చేర్చవలసియున్న
దనియు ఎన్నికాబట్టి గర్హమెట్లు వేరే ఏ నిబంధనములు
చేయవలసినదేనో బిల్లు స్పష్టముగా వ్రాయవలసియున్న
దనియు భాషాసందిగ్గును లేకుండ ప్రజల యాతేజులు ప్రకా

ఇండియా బర్మా సిలోన్

విజినను డైరెక్టరి

ఇండియా బర్మా సిలోన్ విజిన డైరెక్టరి ఆను పేరుకు
ఒక గ్రంథమును విజిన డైరెక్టరి కంపెనీవారు ఈసంకల్పము
ప్రకటించివారు. ఇట్టిగ్రంథమునే ప్రతిసంకల్పము ప్రకటింప
నెంచియున్నారు.

ఇండియా బర్మా సిలోనులకుండు గల ముఖ్యులగు నగర
ములు ఆయానగరములందలి వ్యాపారులనుపేర్లు చిహ్నములు
అతివిశిష్టము ప్రకటింపబడినవి. ఏయేకంపెనీలు ఏయేగ్రామములలో
వ్యాపారముచేయునదిమూడ తెలుపబడినది. భారతదేశమునందుగల
ముఖ్యుల నర్తకప్రతిస్టాపనలు వాటి వ్యాపార వివర
ములు ఈ గ్రంథమున కల్గి తెలియునట్లును. ముఖ్యులగు
నగరముల కర్షణముకూడ ఈగ్రంథమునందున్నది. ఈ గ్రంథమున
అగ్రా, అజ్మీరు, అల్మోరా, అలహాబాదు, బె. ఆ. గూరు, బా
బాయి, కలకత్తా, కర్ణాట, కన్పూరు, కాశీనాదు, కాన్పూరు,
కోచ్చిను. కాండి మానూరు, కడలూరు, కోయబుత్తూరు,
కడప, కట్టకు, కోళంబో, కంచి, ఢిల్లీ, గల్లి, కచ్చి, కాట్టం
దు, కోలూరుగొట్టకట్ట, కరాచి, మంధకోణము, లక్నో, మ
ద్రాసు, మంగళూరు, పూన, రంగూరు, సేలం, తిరువేల్వేరి
తిరుచివాపల్లి, ట్రా వెండెం. తిరుచూరు, మున్నగు
నగరములందలి కంపెనీలు వాటి ఆద్రెసులు
సంపూర్ణముగా వివరింపబడినవి. ఈ గ్రంథములందు ప్రకటన
లెన్నియో యున్నవి. ఏనగరమునందును కంపెనీ ప్రకటన ఆ
నగరపు వివరముల తెలుపు గ్రంథభాగమునదు ప్రకటనలైన
శేషి, నర్తక ప్రతిస్టాపనల వివరముల తెలుపుటై శేషి,
నగర కర్షణములైన శేషి మొత్తముమీద కలకత్తాపై 120 పే
జీలు, బాంబాయికి 112 పేజీలు, చెన్నపురికి 108 పేజీలు, ఈ
గ్రంథమునందు ప్రత్యేకింపబడినది. దీనివలన గ్రంథమునం దెట్లినం
పూర్ణముగు వివరములు ప్రకటింపబడినవి గహించవచ్చును.

ఇంతేకాక గ్రంథము కడపకు విశేషమునందలి ముఖ్య
ముగు నగరములందలి నర్తక సంఘములు, అవి ఎవమతచేయ
కునకులు మున్నగు వివరములు లిఖ్యబడినవి. అగ్రమైకు, బావా,
నేటూలు, జగ్గుని, నాంకాంకు కాంబి, జపాను, పికాంగు, చైగా, సింగపూరు, సిద్ధి (అస్సె)గియా,
అమెరికా మున్నగుదేశములందలి ముఖ్యనగరములు అందలి నర్త
కపు ప్రతిస్టాపనలు అవి ఎవమతచేయ కునకులు వివరములు
ప్రకటింపబడినవి. ప్రపంచమునందు ముఖ్యులగు బాంకీలు వాటి
చిరునామాలు కడపకు ప్రకటింపబడినవి.

ఇవికాక ఇతరదేశముల నాణ్యములు వెలుప, మాన
ములు, కడ్డితెలుపు తెగ్గులు, ఎకువతి దిగువతి పన్నులు
వివరములు మున్నగు నర్తకలకు లాభకరములగు విషయము
లనేకములు ఈగ్రంథమునందున్నవి.

విమర్శనామై మాకుపవిన గ్రంథమును కృతజ్ఞతా
పూర్వక మందనములతో సంగీకరించుచున్నాము.

[ప్రకాశకులు:—విజిన డైరెక్టరి కంపెనీ, కనర పెను
బిల్డింగుస్, చెన్నపురి. వెల ప్రతి ఒకటింటికీ రూ 15.]

రము సకరించి బిల్లు శేష చెయ్యకపోయినట్లుయితే వెలుంగే
ప్రజలయొక్క ఆందోళనము సంభవించుననియు ప్రకాశరావు
రావుగారు చెప్పిరి.

అభ్యుదయ బిల్లులో ప్రజలయొక్క హక్కులను పో
నాట్టి ప్రమాదకరమగు విషయము లనేకములున్నవి యంగీక
రించుచు పంటకాలుగలు రైతులయొక్క స్వాధీనములో నుండ
వలెననియు నీటి తగాదాలు రైతుల ఇష్టముతో శిర్పరకుడిన
ఇరిగేషన్ బోర్డులవల్ల రైతుల నీటి పంపకపు తగాదాలు కన్
రాలు వరిమగ్గురింపబడవలె ననియు ఈ సెట్టిల్ మెంటుకా
రము పన్నులరేట్లు సెట్టిల్ మెంటు గడుపు కలమువరకు
మార్పులేమియు చేయరాదననియు అట్టి అవసరమువచ్చిన
యెడల కానక సభవారి యనుమతిని పొందవలెననియు అభ్య
క్షుడు తమ యుక్తవాగ్దానముచే చెప్పెను.

ఈ బిల్లునుగురించి ముఖ్యముగా ఈ గోదావరి జిల్లా
ప్రజలకు గావలసిన సౌకర్యమును తెలియజేయుచు గర్హ
మెంటువారికి గోదావరిజిల్లా సంఘమువారు తగిన విజ్ఞాపనము
వింపవలెనని ఈ సభవారిచే తీర్మానము చేయబడినది.

శాస్త్రసంశయ వాదము

భగవద్గీతలందు శ్రీయ్యోగ ఉపా మహేశ్వరయ్య
పి. హెచ్. జగదీశ చంద్రన్ గారి సభిప్రాయములు భిన్నములు
గోచరించినను మాతృకత్వమున నొక్కటే కాబట్టి తుదిని
పీఠితులైన తాత్పర్యము లేక గ్రీకుల లయ్యెననుట కనుమరయ్య
నందయ ముందరు.

మఃపండితులవారు ధూమకేతుములు, విద్యుద్దీప్తములు
విమానములు మొదలుగాగల వింత వస్తువు లిప్పటివారి మేధా
కత్తిచే కనిపెట్టబడినవి కావనియు, మన పూర్వ లవాని
నిర్మాణ తత్వములను కనిపెట్టి, వీని తయారుగావించి వాడుక
యందుకుకొని యుండినవియును.

క్రైస్తవమతస్థాపనాచార్యుడగు, ఏనుక్రిస్తు తాను
జన్మమెత్తిన కొన్ని వర్షములు కీ భరతఖండమునకు విజయము
గావించి యచ్చట నలరకు పూర్వమే వ్రాయబడియున్న
వేదాది విద్యలను జేవభాషయందు దర్శింపించి, కలయవాని కంత
గతము గావించుకొని, వలల తన జన్మభూమికి మరలి, తన
స్వభావత్వభిమానమున, సోదరులగాంచి, జేవభాష నేర్వని
నాటక ఘంటావాద్యములలోని గూటములకన్న దీదన్యముగాదని
బోధించినట్లు తా నే తనవైదికనందు వ్రాసియున్నాడనియు.

వట్సాప్రయోగ పూర్వజ్ఞాన కరిచయమున, కొక్కొక్క
క్కడని కెనిమిది వర్షములనంటునను నలువదిమిమిది వర్షముల
కాలము కట్టుచున్నందున తమ యువవ్యాసమున నుంచినది.

పీటం గౌతమయమానము మన చంద్రన్ గారికి జనింప,
పండితులకెది విధమున వాని నిరూపించిరి.

“మన్మథ విజయంబున కావ్యమున పూర్వక వి
యొక్కడను మన్మథుడొక యోధునితోభూమణము గట్టియు
న్న పట్టుపుట్టునందలి ఋగ్వేదమునకు గల గీతలను ఇనుపదారి
గల కంబులకుబోల్పి కర్పించినట్లు వ్రాసియున్నాడు. మఱి
యు, యజుర్వేదమునందు - ధూమకేతు నిర్మాణతత్వమును,
అందలి కేటముల ధూమము మొదలుగాగల యంతముల
యొక్క కార్యచతురతను, జగ్గంగా వివరించినట్లున్నది.
పూర్వకవి విరిచి తంబులైన పాత్రముల మొత్తంబు, యుద్ధ
వర్ణనలు, నుభయ బలంబులు వాయు విమానంబులు కలిగి
యొప్పుట్టు మనము చదివితమి కృంగార నైషధమున, నలుడు
తనపడకటింటను ప్రజ్ఞేయ గావించినప్పుడు-భీమరాజు రమ్యపా
ర్యంబున నున్న దీపంబులకు జముడను వత్తిపాదా లేతందే
ననియు, వాని వార్ష వివరగట్టుతో సెంత వివరము ప్రయో
జనంబు లేకపోయెననియు, పిమ్మట వొకచోట గుప్తముగా
నుంచినట్లు నొకయంతమున త్రిప్పగా, దీపములూపయెనని
యొక చెలిపిన వ్రాతల మనమెఱుంగుదుము. ఈవర్ణన చమత్కా
రంబులట్టి యాదీపములు విద్యుద్విప్లములయే నిర్ధారంపకలసి
యొన్నది.

అందు చంద్రన్ గారు క్రైస్తవమత స్థాపనాచార్యుని
విషయమై యట్లు వక్కాణించిరి.

“ఏనుక్రిస్తు జన్మమెత్తలేదని కొందఱ యాధునిక
హూణులతత్వ కాత్మజ్ఞుల యభిప్రాయము. వైదిక వ్రాతలందు
పండితుల వచియించిన రీతిని వ్రాయలేదు. చరిత్రాంశములను
బట్టిచూడగా, తొల్లి, అనగా క్రీ. శ. 800 లకిందట, గాంధా
ఫరస్సున జనపాఠాడీ దేశమున హిమవల్లే-దార ప్రాంతమున
రాజ్యమేలుచున్నప్పుడు క్రైస్తవమత బోధకులు క్రియాశీలము
నకు విజయము గావించిరి. కాబట్టి క్రీస్తు హిందూదేశమునకుఁ
దయపాలింపలేదు. వేదాది విద్యల నిరేదేశుడగుడు.

మానవున కాయః ప్రమాణ మొకవంద సంవత్సరము
ప్రముంద, వట్సాప్రయోగ పరిచయము గావించుకొనుటను గొంచె
మించు మించు ఏలబడితప్పుములు క్షయమగుదు మిగత విద్యల
నేర్పుటకు పీటలేదని తేలుచున్నది గాన నలువదిపాఠాఁ
గు విద్యలయందారి లేదన మేటి మాజీగంబులం దుండదు.
కాబట్టి కాత్మజ్ఞాన మకరందము విద్యార్థి వికసిత జ్ఞానోత్పల
బలంబుల బట్టి నిర్ణయంపకలసి యుండును.”

ఆ సపుడు ఉపామహేశ్వర పండితులవారు, తమ
కు హూణభాషాపరిచయము తక్కువనియు, తాను ఏనుక్రిస్తు
విషయమై వ్రాసినవిషయములు గాలివార్తలనియు బలికి
నివిషయమున చంద్రన్ గారి యభిప్రాయముల సంగీరించిరి.

చాకులు - తాళములు

మంగళలికత్తులు.

అ. ప్రసాదయ్యచే చేయబడినది. మేలయినవి
వెంటనే ధరలకాటలాగున వ్రాయుదు.

బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టన్న ఆండ్ లాక్ మేకర్స్ Clg.
3081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
తెలిగ్రాఫిక్ అడ్రెసు: “వెంకటేశ్వర్లు” పెద్దాపురం.

నోటీసు

780

సప్తమవల్లూరు యెట్టేలు తాలూకు కొప్పాక
గ్రామములోని కములేము, పల్లము య 36-0 0
ముప్పదిఆరు యకరములు మొరక, జొన్న చేను య
60 ఆరు యకరములున్నా, పులవగరప చేలక
య 4-0 నాలుగు యకరములున్నా జమలూ య
46-0 నలుబది ఆరుయకరములు, రు 20,000-0-0
యిరువది వేల రూపాయలుకున్నా య 1 కి సాలు
1 కి రు 8-0-0 యెనిమిది రూపాయలు చొప్పున
సిస్తున్నా గ్రామరివాజా ప్రకారము, ఖర్చులున్నా
యానాము మొరక తాటితోట సుమారు య 40
నలుబదియకరములు బల్మక్తా రు 8000-0-0
యెనిమిది వేల రూపాయలుకున్నా తాల్లతో సహా
య 1 కి రు 1-0-0 రూపాయి చొప్పున మొరక
సిస్తున్నా య 1 కి రు 5-0-0 అయిదు రూపా
యలు చొప్పున తీరువయున్నా సాగు పరిమితము
మీద యిచ్చుకొనే పద్ధతినిన్నీ. ఆపుదల అరణ్యము
సుమారు య 300 మూడువందలు యకరములు
య 1 కి రు 1-0-0 ఒక రూపాయి చొప్పున రేటు
తో రు 4000 నాలుగువేల రూపాయలుకున్నా
జమలూ రు 32,000-0-0 ముప్పదిరెండువేల రూ
పాయలుకు బేరము వచ్చినది.
యికా యవరయినా పైనపెట్టి సదరు విధ

ముగా శాశ్వతపు జరాయితీ హక్కును పుచ్చుకునే
వారు వుండేయకల వెంటనే అనగా ది 10-6-23
వ తేదీ లోగా యిదిగువ చిరునామాకు రిజిస్టరు
పోస్టులో దరఖాస్తులు పంపుకోవలెను. మాకున్నా
మా మయినరు కుమార్తెగారికిన్ని జరుగుచున్న
దావాలో చేర్చబడ్డ బాండ్ లో ఒకటైన రావుబహ
ద్దరు పయిదా వెంకటచలపతి రావుగారి కాకినాడ
సభ్యుని నేటి కోర్టుఫయిలు 15/1920 నంబరు
వారంటు అములులో జప్తు అయిన పేదవేగి వగ
యిరా గ్రామముల జప్తువిడుదల నిమిత్తము ఆ
బాండ్ లో వసూలు యిచ్చేకొరకు పయిన మోడు
చేస్తే స్వంతకముతము అస్తిని శాశ్వతపు జరా
యితీ హక్కుకు యిస్తూరైయితీ భూమిగామార్పు
చేసినందుకుగాను నజరా నాక్రింద సదరు మొత్తము
పుచ్చుకొనబడును, గనుక యెవరికిన్నీ యీ ఆస్తి
యందు యేవిధమయిన తగాదులు పున్నవని భయ
పడవలసిన అనవరములేదని యిందుమూలముగా
తెలియపర్చడ మయినది.

Address
Zamindar R. B. S. V. Rao
Southvallur Estate Zamindar
Thotavallur Southvallur Estate
Kistna District

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము

645

కాకినాడ.

ప్రకాశకులు వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు

నవలలు—నవరసభరితములగు నవలలు—పుణ్యచరిత్రములు—పురాణములు—మచ్చలైన హక్కులతో—మొదలూలుకు
శ్యామిశోభెందుతో 250 పుటలకుఁ దక్కువగాకుండ—రెండు మాసములకొక్కటిగా వెలువడుచుండును.

మనశ్శి యశలాలనములు, మనశ్శి సంతోషములు, మనశ్శి ప్రబోధములు, మనమాతృభావముతో యిమిడి యున్నవి.
మయాత్యాభివృద్ధియు, మనసఃపూభివృద్ధియు, మనశ్శి కాభివృద్ధియు మనమాతృభావముమీదనే—మాతృభావమీదనే
యాధారపడి యున్నది. ప్రత్యేకస్వత్తులకు జాతియతములందైక్యముం గల్గించి సర్వసోదరత్వముం బ్రసాదించు దివ్యకక్తియే
మాతృభాషాసరస్వతి కావున మాతృభక్తులై తరింకఁగదరాచలరును మాతృభాషారాధనముం గావించకలసియున్నది. అట్టిమాతృ
భాషారాధనము కక్తికొలది గావించి మాతృభక్తినే చేయుటకే యీగ్రంథనిలయము నెలకొల్పబడినది. దీని యభివృద్ధియంతయు
మాతృభాషాభిమానులగు మాసోదరుల యాదరాభిమానములపై నిలిచియున్నది. అట్టిభాగ్యము లభించుటవలననే యీగ్రంథని
యము వందెండు సంవత్సరములనుండి భాషాసేవ చేయఁగలుగుచున్నది.

నిబంధనలు.

1. ఇందుఁ జందాదారులకే తేరువారు ప్రవేశమును క్రింద ముందుగా రు 0—8—0, ఆ చెల్లింపవలయును.
2. ఇందుచెందేసిమాసముల కొక్కటిగా వెలువడుచుండు శ్యామిశోభెందుగల ప్రతిగ్రంథమున రు 1—0—0 వెలకుఁ
జందాదారులకుఁ బంపుచుండును.
3. గ్రంథముల బంపుటకు పోస్టేజి మొదలగు ఖర్చులన్నియును జందాదారులే భరింపవలయును.
4. చందాదారులగువారు వెనుకటి గ్రంథములన్నియును గొనవలయునను నియమములేదు. కాని వారుకోరినచో వెనుకటి
పుస్తకములు కూడఁ జందాదారులకు వెలకే పంపుచుండును. క్రొత్తక వెలువడుచుండు గ్రంథములు మూతము చందాదారులు తప్పక
పుచ్చుకొనుచుండవలెను.
5. ఇందుఁ బ్రకటింపఁ బడు ననుబంధములు చందాదారులు తప్పక పుచ్చుకొనవలయునను నియమములేదు. కోరినచో
పంపుచుండును.
6. సంవత్సరముచందా-అనగా ముందు ప్రకటింపఁబడు ఆటపుస్తకములకు రు 7—2—0 ఆ ముందుగఁబంపువారికి
ఆటపుస్తకములకుఁబడు ప్రతిపుస్తకమున రిజిస్టరులున్నచోట్లాగా పంపుచుండును. అట్లుపంపినవారికి ప్రతిపుస్తకమునకు చెల్లింప
వలసిన మనిషర్లకు వినియము 0—12—0 అను రిజిస్టరుఖర్చు 0—12—0 అను రు 1—8—0 అను కూడికయును.

వేంకట పారతిశ్వర కవులచేరచింపబడిన నవలలు.

చరిత్రసంబంధముగనవలలు		అద్భుతమగు డిటెక్టివ్ నవలలు	
1. నకుమరీశసంతము	1-8-0	8. మాయాది	2-8-0
2. ప్రమదావనము	1-8-0	9. మజోరము	1-8-0
3. సీతారామ	1-8-0	10. మాయావిని (ఈమాడును జుమిలియొకభలే)	0-12-0
4. రాజసింహ	1-8-0	11. మరకతమంజూష	1-5-0
5. మంగవిజేత	1-5-0	12. ప్రతిజ్ఞాపాలనము	1-2-0
6. క్యాదుల	1-8-0	13. నీలాంబరి	1-8-0
7. వీరపూజ	1-8-0	14. లక్ష్మీరూపాయలు	0-12-0

రు 19—2—0 అను విలువగల యీగ్రంథములన్నియు నొకసారి తీసికొన్నచో చందాదారులకు రు 12—0—0 కున్న
ఇతరులకు రు 16—0—0 లకును పోస్టేజి మొదలగు ఖర్చులను భరించువలయును.

రాబోవునది అద్భుతమగు డిటెక్టివ్ నవల
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

అమృతాంజనము

భృంగమలకతైలము

డాక్టరు ఆ. లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి. అండ్ సి. ఎం. గారి పోషణక్రింద,

మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన ఔషధములకు ప్రసిద్ధికెక్కిన ఆంధ్రా ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మాసి లిమిటెడ్ వారి వలన తయారుచేయబడినది.

అమృతము

తలనొప్పి, నేత్రవ్యాధులు, మెదడు పరిశ్రమ, అమితముగా పనిచేయునట్టివారు, మున్నగువారికి చాలమంచిది. అభ్యంగమునకు, సాధారణముగా ప్రతిరోజు తలకు తప్పక ఉపయోగించుట మంచిది.

ఈదిగువ స్థలములందు క్రయమునకు దొరకును.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మాసి లిమిటెడ్ 185, మాంటు రోడ్ మద్రాసు.

మరియు అన్ని ఏజెన్సీలవద్దను, బ్రాంచీలలోను దొరకును. కావలసినవారికి కేటలాగు వుచితముగా పంపబడును. 4 అవున్సుల బుడ్డి వెల రూ 1-0-0. ఒక పౌండు రూ 3-0-0.

ఏజెంట్లు నమ్మకముగా పనిచేయువారలు కావలయును. వివరములు పై చిరునామాకు వ్రాసి పొందవచ్చును.

ఏవిధమైన వ్యాధికైనను సలహాకొరకు వ్రాసినచో తగుశ్రద్ధతో ఆలోచించి జవాబు పంపబడును.

మొదట: డా. డా. అండు కో, సోల్ ఏజెంట్లు, నెం. 260, చైనాబజారురోడ్, జి. టి. మదరాసు.

మొదట: ఆస్విన్ అండుకో, ఏజెంట్లు, నెం. 174, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

వెంట్రుకలే అందము?

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite Toilets, Kaminiya Oil, & Otto Dilbahar, Sold everywhere,"

వెంట్రుకలు మువ్వనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడును. ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.

అంతవరకు రానీయవద్దు

నేడే

కామినీయానానెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కట్టి రోగమున్న, శిశో మాండ్ల మున్న, యిది దివ్యవధము

వెంట్రుకలు చిట్లుట గాని, గడకుగ గాని యుండదు

మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుటి మెత్తదనమును గల్గి వట్టువలె నుండి మెరయు చుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని తరిక్షించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లువృద్ధిచూడనో కనిపెట్టుడు

కామినీయా తలనూనెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.

వెల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు సువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయును.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. ఆశ్చర్యకరమైన గుణముగలది.

ఒక్క బుడ్డి 1కి ధర రూ 2-0-0

దాసు బుడ్డి 1కి ధర రూ 0-12-0

1/2 దాసు బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-8-0

ఇది మందు లభ్యవారందరికీగలదు, సరికు అమ్మవారివద్దనుగా దా దొరుకును. లేవన్న,

సోలు యేజెంట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

155 కామ్రామిడి, పోంబాయి.

జలవడి: 635 (కొత్తచరిత్రాటకము)

బల్లారి ధర్మవరం. కృష్ణమాచార్యుల

రోషనారాశివాజి

అను నాటకము వెల రూ 1-0-0

వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సునకు వ్రాయవగును.

మహాకాళిభస్మము

డబ్బీ 8 అణాలు, 6 డబ్బీలు రూ 2-8-0

గాలికలి చెడిపోవడం, గాజుడబ్బీలో పుంపటి యొక్కది, కొంచెము భస్మము నీళ్లతో చిక్కగాకలిపి వెంట్రుకలకు బుద్ధులకరాచి యెండరిచ్చిన యెడల రెండు నిమిషములలో అవి పుటపుట రాలిపోవును. చర్మమునకు నలుపుగాని మరియే చెడుగాని కల్గదు.

రాయల్ పండ్లపాడి

డబ్బీ 3 అ 12 డబ్బీలు రూ 2-0-0

పండ్లను మత్తమువలె రెల్లగాచేసి చిరుళ్లను గట్టివరకును. శీత, రక్తము, దుర్వాసన-పోగొట్టును.

చుండుతైలము 2957

సీసా 8 అణాలు, పోస్టుఖర్చు 5 అణాలు

సువాసన నూనెలవల్ల తలలో చుండు పోనివారికి ఇది చాలా ప్రశస్తమైనది. దీనిని అయిదారు దినములు ఉపయోగించి మిడినది చుండు నిర్మూలముగా నశించును.

విక్టోరియాడిపో మైలాపూరు, మదరాసు

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టునెల మొదటి

తేది నుండి అన్నిధరలు మార్పబడినది.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి

నమ్మకముగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూచేకమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

పై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో ధరల పట్టి పంపబడును.

జాండూ పర్వస్యాటికల్

పర్సు

ఆయుర్వేద ఔషధముల తయారు

(388) బాంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇండిస్ట్రియల్ ప్రెస్సు కంపెనీ

పోస్ట్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.